2016. ápr.

62.

Kapocs

XLV. évfolyam, 62. szám

Vancouver, BC, 2016 április 15.

A SOPRON ALUMNI IDŐSZAKOS KÖZLEMÉNYE

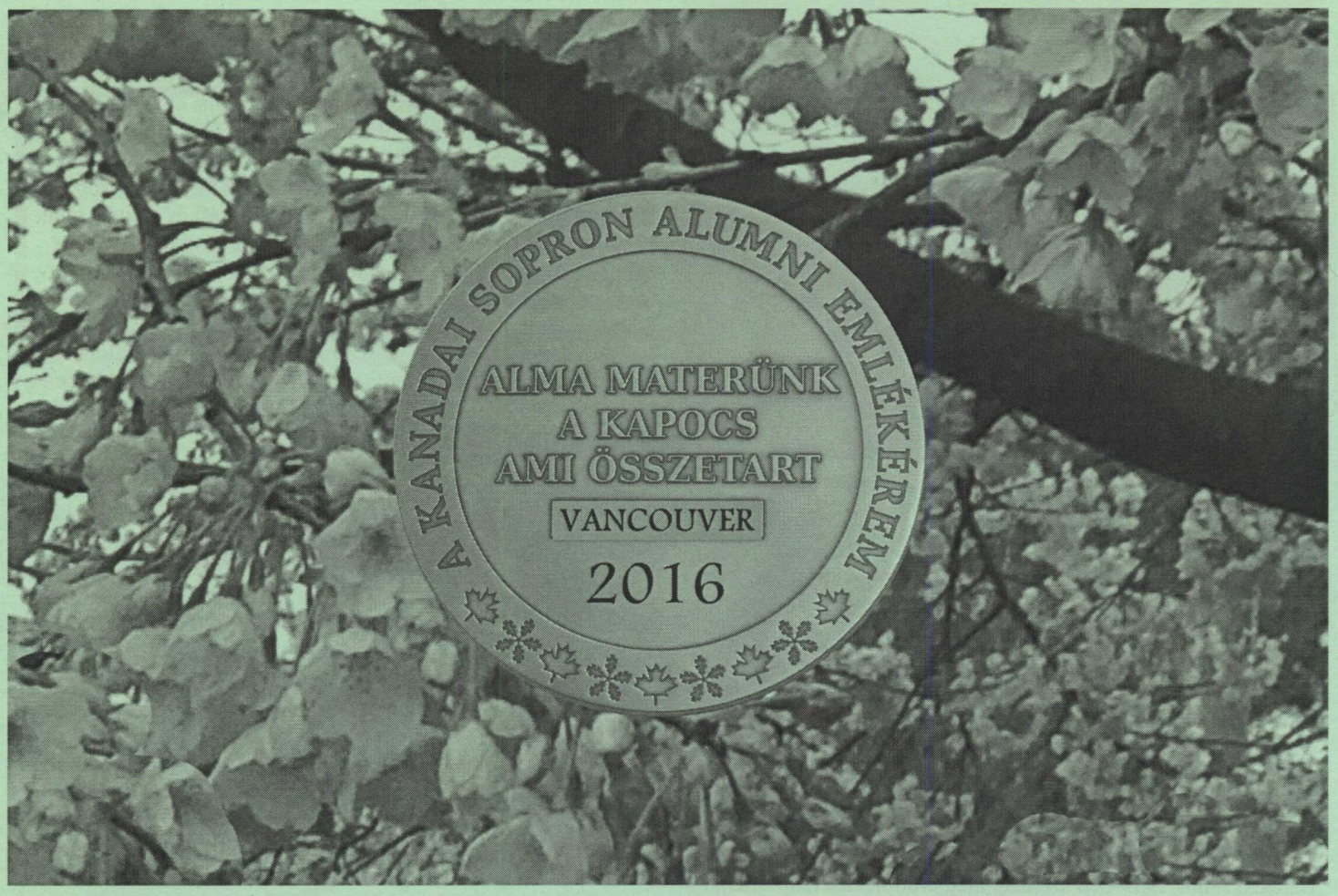

A TARTALOMBÓL

HONORIS CAUSA
Megtiszteltetések....2

IN MEMORIAM
Gyászjelentések....3
Megemlékezések....3

SORSOK
Európában maradtak....7
Ide-vissza....9
Kimaradtak sorainkból....11
Számadás....13
Életutak/Életpályák....14

IROGATÁSOK
Magunkról....19
Reflekciók....30
Nostalgia....32
Egyéb....34

KÖZÖS ÜGYEINK
Találkozók....35
Hírek/Közlemények....37

HONORIS CAUSA

MEGTISZTELTETÉSEK

Magyarország kitüntetettjei

A Sopron Alumni barátja, Ódor Bálint Magyarország kanadai nagykövete gratulál Baraksó János társunknak a kitüntetéshez.

□

Baraksó János 1933. március l-én született Nagyhalászon; Magyarországot 1956-ban, a forradalmi események hatására kényszerült elhagyni, mint soproni erdómémök hallgató. Az ún. soproniak a kanadai 56-osok máig egyik legtöbbet emlegetett csoportja Kanadában: a Soproni Erdészeti Egyetem hallgatóságának kb. fele, valamint oktatóinak jelentős része érkezett Vancouverbe, ahol biztositották számukra, hogy saját tanáraik vezetésével magyarul fejezzék be tanulmányaikat A soproni erdőmérnökök még ma is rendszeresen összejárnak; kapcsolatot tartanak Magyarországgal, a soproni egyetemmel, magyar ösztöndíjasok kanadai tanulmányait támogatják.

Baraksó János 1959-ben szerezte meg erdőmémöki diplomáját a British Columbia Egyetem soproni tagozatán. Még ugyanebben az évben egy nemzetközi bányászati vállalatnál, a Kennecott Copper Ltd - -nél helyezkedett el, mint geokémiai kutatósegéd; geokémiai kandidátusi diplomáját 1965-ben szerezte meg és ez évben lett munkaadó vállalatának vezető geokémikus szaktanácsadója. 1969-ben az Anaconda American Brass cég vezető szaktanácsadói geokémikusi posztját töltötte be, majd 1972-ben saját vállalatokat alapitott; 1990-ben az Assayers Canada cég elnöke lett. 1993-tól napjainkig szaktanácsadó a saját alapítású Barakso Consultants Ltd.-nél, és úgyszintén társigazgatója több kutató vállalatnak. Baraksó úr, mint szaktanácsadó 1968-tól nemzetközi vonalon dolgozott a világ legkülönbözőbb részein, és alapító tagja a nemzetközi geokémiai kutatószervezetnek; szerkesztője, társszerkesztője 27 tudományos szakmai cikknek.

Az elmúlt 50-évben Baraksó János a vancouveri magyar közösség önkéntesen vállalt szolgálatában állt, és a közösségi élet minden nagyobb eseményén jelen volt, már amennyire külföldi munkái ezt megengedték; az 1989-1993 közötti időszakban elvállalta a Vancouveri Magyar Kulturális Egyesület elnöki tisztségét és ebből jelentős időt, több mint két és fél évet arra szánt, hogy megszervezze és lebonyolitsa a vancouveri magyar közösség történetének eddigi legnagyobb szabású magyar fesztiválját. A végül 1992-ben a Plaza of Nation területén megvalósult, háromnapos Nyugat-Kanadai Magyar Fesztivál 16,500 látogatót vonzott. A nagy munkával és 400 önkéntes segítségével létrejött fesztiválon magas színvonalú magyar kulturális előadásokkal szórakoztatták az érdeklődőket, akik ízelítőt kaphattak a magyar konyha remekeiből is. A fesztivál hatalmas sikerrel zárult, az ebből származó bevételeknek köszönhetően az Egyesület pénzügyileg talpra állt, rendezte adósságait, sőt felújítási és javitási munkálatokra is jutott a pénzből. Több mint húsz éve az Egyesület építési alapjának bizottsági elnöke.

Baraks6 úr 27 évig szolgált a Magyar Református Egyházban, mint presbiter és előtte, mint gazdasági tanácstag.

Baraksó János 2007-ben megszervezte a 'Dr. Roller Kálmán ösztöndíj'-at, amelynek ma is az elnöke. Az ösztöndíjjal jelenleg hat soproni egyetemi diák és a UBC két kanadai hallgatója folytatja a tanulmányait. *(Hivatalos indoklás)*

MAGYARORSZÁG KÖZTÁRSASÁGI ELNÖKE

BARAKSÓ JÁNOS

a Vancouveri Magyar Kulturális Egyesület volt elnöke

részére

önzetlen magyarságmegtartó és közösségépítő munkája,
a vancouveri magyar közösség kulturális életét felvirágoztató és a
hazai felsőoktatás hallgatóit támogató tevékenysége elismeréseként

a MAGYAR ÉRDEMREND LOVAGKERESZTJE

KITÜNTETÉST ADOMÁNYOZOM.

Kelt Budapesten, 2015. évi augusztus hó 6. napján.

Áder János a Magyarország köztársasági elnöke,
Komlóssy József részére,
a magyar nemzet érdekében végzett munkájának elismeréseként a
Magyar Érdemrend Tisztikereszt
kitüntetést adományozta.
2016 március 18

IN MEMORIAM

GYÁSZJELENTÉSEK

-2015 október 20.-án, hosszú betegség után elhúnyt, Sidney, BC-ben **Csima István** gyémántokleveles erdőmérnök (Sopron, 1951), Sopron Alumni társunk, életének 88. évében.

-2015 december 15.-én elhúnyt, Chilliwack, BC-ben **Csizmadia Ferenc**, aranyokleveles erdőmérnök (UBC Class of '59), Sopron Alumni társunk, életének 89. évében.

-2016 március 5.-én, hosszú betegség után elhúnyt, New Westminster, BC-ben **Tóth János** aranyokleveles erdőmérnök (UBC Class of '61), Professional Engineer, Sopron Alumni társunk, életének 80. évében.

Béke poraikra! Őszinte részvétünk a gyászoló családoknak!

MEGEMLÉKEZÉSEK

Stephen István Csima (1928- 2015)

Pista was the only son and the youngest member of a large extended family in Gyöngyös. He had good memories of those close family years and his years in Sopron. There were many tales he loved to recount. Sailing on the SS Columbia he arrived in Montreal in January 1957. He worked briefly for the Montreal City Parks Dept. before being employed by CNR to work in Northern Manitoba. He explored Europe for six months with his Sopron friend L. Konyecsni before settling back in Montreal in 1961 among other fellow Hungarians who became life-long friends. Pista and I met at this time and were married at the Church of Our Lady of Hungary In 1964. Pista was always guided by his faith and his love of family and good friends. His mother and father were able to visit on separate occasions for six months each in 1964 and 1967 respectively. Later his older sisters were able to stay with us, also separately.

Pista was always happy to have our home full of supportive friends and family enjoying good food and wine and long stories. He loved to cook and taught me his favorite Hungarian dishes, never complaining if mine were not up to his mother's standards. My mother visited many time. He welcomed my brother and sister and his niece to stay with us when they immigrated, and my mother and our daughter's friends were made equally welcome by his family in Gyöngyös. We made many trips to both our families.

Pista`s employment moved from municipal positions in suburban Montreal to the underground construction of the Olympic Stadium for 1976 and on to consulting firms. Most work was design for hydro-electric projects in Canada and abroad.

Always his family was foremost in his life. He was very proud of our two daughters and eager for them to understand and be proud of their Hungarian heritage. Montreal had a large Hungarian population in those years and we all enjoyed the mixed cultural life of the city and the annual Hungarian engineers' St. Stephen`s Ball which became one of the major social events each spring.

Our Canadian holidays were usually in North Rustico, PEI were Pista was introduced to life beside the sea. He was not a sporting man but a strong swimmer and loved to go deep-sea fishing and clam-digging for a fry-up and enjoyed the lobster suppers put on by the local churches. Laci Mihaly (Sopron) and his family and other friends usually joined us from Nova Scotia or Ontario.

Retirement brought us to Sidney, which we discovered while visiting our eldest daughter, Andrea, who had moved from Quebec City to BC in 1997. Pista and I came the following year and our younger daughter, Erica followed from Montreal in 2001. They now both live in Victoria. Pista enjoyed reuniting with the Sopron Alumni and meeting such familiar people as L. Adamovich and Z. Fulopp among others. His trips to the Vancouver lunches were the highlight of the month for as long as he was physically able. He very much regretted that the distance made it difficult for him to continue to the end.

Pista had a passion for classical music, opera and history which lead to many concerts in Montreal and Victoria and interesting discussions on European history with many travels. He and I had many wonderful holidays since retirement. His favorite experiences, aside from Austria, were Turkey, Egypt, Greece, Scotland and especially our safari in Kenya.

Pista drew strength from his family and at the end was content in the knowledge that he would rejoin his mother. He was a very loyal and sensitive man with a strong religious faith and belief in the strength of love. Forever in our hearts.

(Pat Csima, March 2016, Sydney, BC)

Zoltán Fülöpp: **A farewell to my Friend**

István was born in Gyöngyös, Hungary on August 20, 1928 into a loving and well known family. They owned a vineyard for many generations, till the Government took it over after 1945. Sándor, István's father became a tailor to be able support his family.
After completion of high school, István entered the Faculty of Forest Engineering of the University of Sopron, where we met and became friends with our 98 classmates.
In 1947, at our first year, the Forest Engineering program was 9 semesters long but in 1950 the Ministry of Education proposed to reduce it to 8 semesters, because the Hungarian forest industry needed professional foresters in a short time. We asked the Ministry to keep the present program till we graduate and we would extend our lecture time to 68 hrs/week to shorten the period of the remaining semesters. The idea was supported by our professors and accepted by the Ministry.
We were very busy attending lectures and practicing in surveys in the Botanical Garden. Our attention was divided by many things and we made mistakes. One of them happened during a 'survey project' of Professor Tárczy-Hornoch, when our group: István, I and three other classmates were using the so called 'Invar tape-measure', which was made of a nickel-steel alloy for 'high precision surveys'. It was a 'Guarded Treasure' of our Professor and used by his Department for many years for educational purposes. As I remember, we were placing the tape for taking the first reading, when it broke unexpectedly at the handle, held by the group-leader. The rest of us were holding the other piece. We were standing in 'dead silence', looking at the broken pieces and ourselves. The 'Guarded Treasure' was broken and dead. Slowly we realized that our engineering dreams also died with it, because we made a stupid mistake. The Professor was very upset as well, but he allowed us to take the 'pieces' to the Department of Metallurgy for 'testing' and to find out the reason of the breakage. About four days later, Professor Tárczy-Hornoch came in our class and read the report of Dr. J. Verő (Head of Metallurgy): "I have tested the particles of the broken pieces of the Invar- composite and found the breakage was caused by 'stress-corrosion', which was building up over the years. I did not observe any damages that would have been caused by force or negligence". The 'case' was closed; five happy classmates got their 'dreams' back!
István obtained his Diploma of Forest Engineering on February 29, 1952. Soon after he was hired by 'Trust-Road and Railway Co.' as a construction supervisor-engineer. In 1954 he joined 'ATI' (Institute of Surveying) and he was involved with air-photo interpretations of Northern Hungary until October of 1956, when he immigrated to Canada and started a new life in Montreal as an engineer and met his future wife Patricia. Thy got married in 1964 and became parents of Erica and Andrea. He went into retirement in 1993 and a few years later they have moved to Sidney, BC, where the winters are more pleasant. István passed away on October 20, 2015.
These are some of our memories of almost 70 years. 'Pista', thank you for your friendship and God give you Eternal Peace!

Zsilinszky Győző: **Csima Pista emlékére**

Balekként kezdtük 1947 őszén Sopronban az Erdőmérnöki Kar hallgatóiként. Akkor még nem sejthettük, hogy a sorsunk merre és hogyan terel bennünket oklevelünk megszerzése után. Alig hogy hivatásunkban kezdtünk megerősödni, az '56-os történelmi események kisodortak hazánkból, egy nekünk idegen világba, ahol elölről kellett egzisztenciánkat megalapozni.
Pista Montreálba került, függetlenül a szervezett soproni egyetem menekültjeitől, akik úgy Torontóban mint Vancouverben kaptak menedéket.
Pista megalapozta a műszaki munkaterületét mérnöki irodákban és a Quebec Hydro-nál. Pat-tel kötött házassága pedig Andreát és Ericát eredményezte egy harmónikus családi élet keretében. A nyugdíjas évek közeledtében Pista és Pat mérlegelték a lehetőségét, hogy Ontárióba költözzenek a Niagara környékére. Végül is Sidney, BC-be került a szerencsés választás. Pista hűséges barát volt, aki ápolta a barátságunkat, valamint szerénysége és vendégszeretete meghatóan őszinte volt. Nyugodjék békében és díszítse megdicsőült lelkét egy selmeci/ soproni csillag, tölgyfa levelekből.

Frank Csizmadia 1927-2015

Frank Csizmadia passed away on December15, 2015. In 1957, Frank was one of 200 students from the University of Sopron that fled Hungary to study forestry at the University of British Columbia. After graduating with a B.Sc. in Forestry, he would later find his 'dream job' as a Land Inspector with the provincial government. The beauty and enormity of British Columbia captivated his imagination and instilled within him a sense of stewardship. In 1960, Frank and his wife, Ana started their family in Vancouver, B.C. Their union would teach us the true meaning of family and self-sustainability. Their struggle and determination taught us to distinguish between wants and needs. Frank's gift for storytelling further defined our values as a family, bringing clarity and immediacy to his experiences in Europe during and after World War II. His experiences taught us to be humanitarians and to respect human rights both at home and abroad. In the coming years it became apparent that Frank had a real talent for delivering deep, simple messages at opportune moments, some of which have guided our lives. "Be yourself" was perhaps his best advice, sometimes spoken as we walked out the door to join our friends or as we started a new job. At first, we didn't understand - I mean, how can you not be yourself? But he got us thinking about who we were and who we wanted to become. Today, whenever we look in the mirror, we see our true selves looking back. Some of Frank's other sayings included "if you can't do the job right, don't do it at all" and "you have to find the right way". Today, each of us can be proud of the work ethic he taught as we have learned to "... find the right way". In his immediate family, Frank was predeceased by his wife, Ana and is survived by his children (in-laws), Loyd (Michaela), Byron, Dayle (Jim) and Diane, as well as his six grandchildren. So Dad, as with Mom, "Thanks for everything. We will love you forever".
(Obituary in Vancouver Sun, January 2, 2016)

Andy Jakóy: **Remembering Frank**

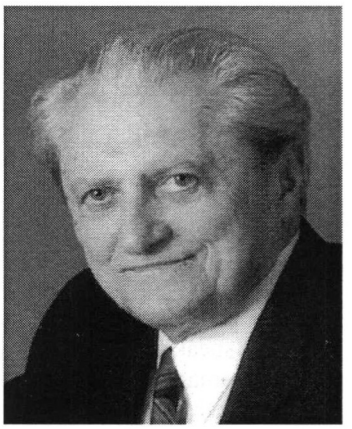

I decided to write these notes in English about Frank Csizmadia, alias 'Sörmérnök' or 'Csizi' our classmate at UBC, because I'd like his children and grand children to read these in their mother tongue.

Frank grew up in 'Csallóköz', a very fertile region created by two arms of the Danube River as it enters into the Carpathian Basin, where his parents had a farm. The area, for a thousand years a part of the Kingdom of Hungary became part of Czechoslovakia after WW1 and again after WW2. After the latter the Csizmazia family was dispossessed of their property by the new state and forcibly moved to Hungary. Frank went to Sopron in 1950 to start his university studies in forest engineering, but as the communist system in Hungary started to tighten its grip on everything and everybody he was expelled on suspicion of being an enemy of the state. But he he found a job in the local brewery, so he didn't have to leave his beloved Sopron. Later many of us started our studies in Sopron and through sporting events we often met each other. Frank was an excellent goalie in hand ball and soccer. We often played against each other and we called him the 'Sör mérnök" (beer engineer). We all liked one or two beers after a good game.

Frank and two other students lived in an old summer home owned by of one of our professors, which they called 'Apacs tanya' (Apache camp). The place was famous for its parties and other student tricks. The professor's wife never went close to the place after she found a dead cat in the attic window.

After the '56 revolution Frank decided to leave Hungary and join the students and professors of the university who already escaped to Austria and Frank caught up with us in Ferienhort a few weeks later. Our beds were just lined up in the gymnasium of the college. During the evening we gathered in groups and told each other stories. Frank was really great in this story telling. Joe Bakó, one of our class mate, often called out to Frank: „Apukám meséljél" (Hey Daddy, tell us a story!) Then the stories came one after the other.

On our way to Canada on the Empress of Britain, after we hit the high seas most of the land lubbers got terribly sea sick. Frank and I were not seriously affected. Sometimes from the whole Sopron group only the two of us could go to the dining room for meals. Eating together and taking long walks on the ships deck bound us together. After this it was natural that in Powell River we moved into the same room. Nevertheless, during the following evenings we still gathered together in a common room and Joe repeated his usual request and the story telling continued often accompa-nied with a guitar, which Frank obtained from somewhere.

After returning from summer employment where Frank was soon promoted from choker-man to be a whistle-punk, we moved to Vancouver and started our studies at UBC. In the first day Frank asked me to look for a small apartment together. Soon we found a place on west 13th Avenue in Mrs. Muckle's house where in the upstairs there were three young ladies renting also. One of them was Ana, who became Frank's dear wife soon after we graduated in 1959.

After returning from summer employment where Frank was soon promoted from choker-man to be a whistle-punk, we moved to Vancouver and started our studies at UBC. In the first day Frank asked me to look for a small apartment together. Soon we found a place on west 13th Avenue in Mrs. Muckle's house where in the upstairs there were three young ladies renting also. One of them was Ana, who became Frank's dear wife soon after we graduated in 1959. Frank started working for the BC Forest Service in Vancouver and I got a job with that organization in Victoria. For a few years we lost contact, but in '64 when I returned to Vancouver for my MF studies at UBC I occasionally visited Ana and Frank at their home on 25th Avenue, close to Kingsway and helping to enlarge their garage at this place. At that time they already had their first family Loyd. After Byron was born they moved to West 24th at Dunbar. I presume to a larger house, because soon Dayle and Diane were born too. Meantime I got married too and in '67 we bought a house on West 23rd Avenue. When I looked out from the back window I saw the house behind us was Ana's and Frank's house. This way we became neighbors. During Frank's memorial Loyd told us that his dad often took them on long drives in the lower Fraser Valley to look for properties, with larger land area. Finally Frank found his dream on Chilliwack Mountain road.

I never forget Frank's retirement party, organized by his colleagues of the BC Lands Department in the late '80-s. It was held in a Hungarian restaurant on Victoria Street. The party's atmosphere reflected how much his colleagues as friends appreciated and liked him. Just like all of us who were fortunate to know him. When we travelled with my family to the Interior our first stop was always Frank's and Ana's home. Lately when I drove to visit the Vetős at Green Lake or went skiing in the Rockies I also dropped in on Frank. Now we just treasure these bygone days; Ana's, Frank's and my late wife Marjorie's memories. They are always around us.

Fare well, Frank! Jó szerencsét! All your Schoolmates.

Stories My Father Told Me: Remembering Frank Csizmadia

Some of the fondest memories of our father and grandfather are of the family gathered around the kitchen table listening to one of his many stories about his life. He was a master storyteller as he was able, through tone and content, to readily engage and entertain his audience. In remembrance of him, we have chosen to share some of his stories with you.

□

The Nazi Bread. One of the most memorable stories my father told me was of a time when he and a number of other teenage boys had been taken from his village by the German Nazis and loaded on a railcar with other teenage boys from other villages. This is a chilling excerpt from a much longer story that gives us a glimpse of the severe challenges he faced growing up in Hungary during the Second World War.

One day they pulled into a city and were let out to stretch their legs in the rail yard. My father and another boy were walking between the railcars when they smelled fresh bread. In a railcar with slatted sides they saw racks of bread. To the two starving boys it was irresistible and they reached through the slats, each taking a loaf and devouring it on the spot.

They returned to their railcar feeling guilty, but at least the hunger wasn't gnawing at their sides. The other boys were standing around waiting to see if they would be fed that night. A German Nazi officer and a few other soldiers approached.

They instructed the boys to line up and the officer approached

Frank. "Are you the one who speaks German?" he asked. Frank nodded his head. "I need you to tell the rest of your group something for me," he continued. "Someone in this group has stolen bread from one of our train cars. Whoever has done this will step forward, or we will begin shooting every tenth person."
Frank could barely control his instinct to run. He knew what he had to do but he couldn't bring himself to speak. The officer walked down the line of boys, tapping the shiny black holster on his belt. The officer had reached the last boy and turned towards Frank. "Hurry up!" he shouted. One of the soldiers prodded Frank's shoulder with the butt of his rifle. Frank cleared his throat to speak but he couldn't make a sound and at that moment the most amazing thing happened; an air raid siren went off. The officer strode angrily back towards Frank. He pointed his finger at him and said, "None of you move. We will be back!"
The German Nazis hustled off and the boys were left standing. They never did see the officer again. After the sirens had stopped, a couple of soldiers came and loaded the boys back into the railcar. Soon the train was moving and the bread incident was never mentioned again. *(Bryon Csizmadia)*

□

Fostering Family Relationships. Fostering good family relationships is something I have thought a lot about recently. You see, my grandfather passed away last December. During his last few months I had the opportunity to spend time with him. He told me stories of when he was a child. These stories were about the Second World War, about hardships and sacrifices. My grandfather told me a story of when he was in a work camp in Germany. He was just 16 years old and he was responsible for dividing up a loaf of bread for all of the men in his work cabin. He decided to make a balancing scale and measured out each piece of bread equally between the men. My grandfather was only one year younger than I am today. It made me appreciate him for the risks he took to come to this country. These times I spent with him forced me to stop and listen. Stories tie families together. My mom says that it helps us understand who we are and where we came from and why we might do the things we do. I am glad I had this chance and I hope that I will not forget to stop and listen to family stories, to ask questions and to tell those stories to my children. *(Samuel Thiessen)*

□

The Driving Lesson. "Poush in da clootch you sonna-ma-betch!" It was 1976, and my irate father was teaching me to drive an old car with a stick shift on the steering column. I had just stalled the engine for the third time. If the car had been a shovel, he would have said: "Give it to me! You do it like this." But a car is not a shovel, and the storm raging on my father's face told me that he was losing patience.
My father drove professionally. He had a cab license and a Class 1 driver's license with an air brake ticket. On many occasions, he would share stories of his driving that seemed to come right out of Hollywood! I recall being captivated by tales of Wild West cabbies surrounding fleeing fare cheaters. And I remember bragging proudly to my friends because my heroic father had, once again, risked death to avoid crushing some careless fool beneath a loaded gravel truck.
Like me, however, Frank had once been a novice. My mother tried to teach him to drive. There were some "sonna-ma-betch" moments, but she never swore. My mother preferred to scream! The first scream seemed unnecessary. Frank merely misjudged the angle of a right turn, causing the rear wheel to climb the curb. Perhaps it was the sudden drop back to road-level that startled my mom. The second scream seemed more justified. Frank had just turned right onto a one-way street. Guess which way the other drivers were travelling! As my mother adjusted to Frank's driving, there were other smaller screams, but one day, she completely outdid herself. Maybe I screamed too. Or maybe I cried. I was in a car seat that had a toy steering wheel. Initially, I had no idea that my father was accelerating up the wrong side of a four-lane highway. Like him, I was enjoying the sudden rush of speed. Seeing the wall of traffic speeding towards us, I beeped my plastic horn. At the same moment, Dad veered hard onto the grassy median. "Sonna-ma-betch!" screamed my mother. Actually, she just screamed; I probably cried. And my father—well, once he had us safely on the right side of the highway, he spoke in a peeved voice: "Don't worry about it."
In 1976, my father was teaching me how to drive. I had just stalled the engine for the fifth time. My father's look softened. "Don't worry about it" he said, and then walked into the house and telephoned Vickery's Driving School. *(Loyd Csizmadia)*

□

My Father's Game of Chance. One gift my dad loved to receive either for his birthday or Christmas was a lottery scratch ticket. I believe this gift provided insight into his personality: one of a risk taker, a gambler and an optimist. These are traits I saw throughout his life. During the Hungarian Revolution in 1956 he took, perhaps, one of the most significant risks of his life. He chose to leave what he had known in pursuit of something unknown and, perhaps better.
Each of you has your own story; your pilgrimage from Hungary to Canada. These common struggles bond you together. And this is why I believe my father faithfully made his way out to your luncheons each month. Later in his life he would speak fondly and longingly for these missed opportunities.
Sometimes, you meet people who reset your fate in life. They live a life of altruism, not expecting payment in return. This described the character of the farmer who helped my dad. Although I cannot remember my father's story in detail, it spoke to me of his courage and determination and the goodwill of others. Late one night, after days of guilty contemplation, my dad decided it was time to leave. He was an only child and he worried for his parents. They had invested their future in his success. He wondered how his country would survive its internal destruction.
"Ride this bike to the field. Hide the bike in the bushes. Walk to the end of the field." My dad did as the farmer directed. The crop in the field had been harvested; the stalks of corn were piled into tall mounds. The ground was uneven and difficult to navigate. "When you get to the end of the field there will be a fence. A hole will be cut in the fence. Climb through." My dad was nearly across the field when he heard the soldiers. They had heard a noise and had ventured into the field to find out. My dad slid behind a mound. Clouds covered the moon. He could hear them on the other side of the corn. He held his breath and waited to be found. The soldiers stopped and stood and talked. One lit a cigarette. The other one said: "Nobody here." And both continued on their way. My dad traced their path by the ember on the end of the cigarette. My dad waited for what felt like a lifetime, and continued on. He found the opening in the fence. "You will see a light. You will want to walk towards the light because you will think it is the village. Do not. It is not the village. It is the watchtower at the border crossing back into Hungary." In faith my dad followed these instructions. He admittedly wanted to walk towards the light, but he trusted and believed. He walked through the darkness. The road switched back and forth and finally he saw the lights of a village on the Austrian border. The first building he came to was a small pub. He walked in and sat down. He

had arrived, exhausted and frightened. He reached into his pocket and discovered enough change to buy himself a beer.
My brother summed it up quite nicely. One Christmas he asked my dad if he was happy with the way his life had turned out. I wish I could remember what my dad said. But I do remember what my brother said. He said: "Dad, you have lived a life of adventure, travel, love, family and work. What more could you ask for?" I would have hoped that my father's response was yes, that he did enjoy his life. We are grateful for the choices he made and the risks that he took to be here in Canada. Ultimately, I believe, we were the greatest beneficiaries in my father's game of chance. *(Dayle Thiessen)*

SORSOK

EURÓPÁBAN MARADTAK

Czeiner Zsolt: **Életrajz**

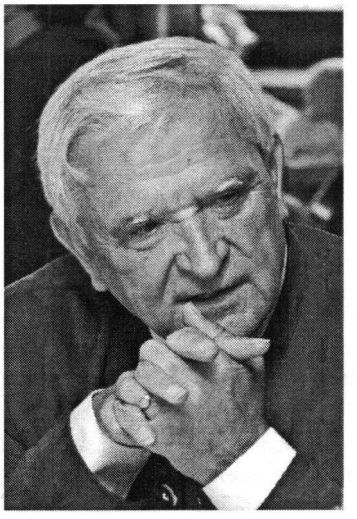

Somogyország az én életutam kiinduló pontja. Ott születtem 1936-ban, az akkor még békebeli éveknek számított. Édesapám a kaposvári Somssich reál gimnáziumban tanított mint magyar-latin szakos tanár. Maga Kaposvár, úgy is mint megyeszékhely kiváltságos városka volt. 'Virágos Kaposvárnak' is hívták, de látványosak voltak a nagy fákkal benőtt utcái is, amelyeknek szép neveik voltak: Turul utca, Ezredév utca, Zárda utca, Kárpát utca és a többi. A városnak kitűnő fekvése van. Délre a Donner-külváros és a hét domb után rögtön kezdődik a vadregényes Zselici-erdőség le egészen a Dráváig. Ezüsthársas állománya, erős szarvasbikái, rabló-zsivány multjának emlékei széles körben ismer-tek. Északra pedig alig 30 km-re található a 'ma-gyar tenger' déli partja, a kaposváriak szeretett Rivié-rája.
A családban nagyapám nagy természetbúvar volt, fekete 'malaclopó' köpenyegében' járta a mezőket, erdőket. Engem apám sokszor elvitt hétvégeken a Zselicbe kirándulni, ahol olyan falvacskák bujtak meg a völgyekben min Gálosfa, Simonfa, Böszénfa, Kardosfa, Cserénfa. Estefelé az akkor még működő kisnyomtávú erdei vasut vitt minket vissza Kaposvárra. Útközben izgalommal figyeltem a levegőben brummogva szálló sarvas bogarakat. Nem is csoda, ha az erdő meg a természet szerete így belém nőtt. Ide jártunk később a cserkészekkel (a 151-es számú cserkészcsapat) kirándulni, itt szereztem meg a CINEGE nevű vitorlázó repülő modellel az 1 perces kitüntetést a Töröcskei dombokon.
Kaposváron jártam ovodába, elemi iskolába, itt ért a háború is minket. Szüleimnek volt egy jó kis baráti társasága, amelyik a nehéz háború utáni időben is működött. Ez nem tetszett az akkori politikai vezéreknek és ezt a baráti kört áthelyezésekkel (kitelepitéssel) szétrobbantották. Igy került a mi családunk 1950-ben Csurgóra. Csurgó egy nagyfalu, járási székhely, nevezetes a gimnáziumáról. A gimnáziumot gróf Festetich György alapította 1792-ben a református alattvalóinak a gyerekei számára. A gimnázium ismerté vált, miután nagy költőnk Csokonai Vitéz Mihály ide került és itt tanított és verselgetett. Az ötvenes években kitünő tanáregyéniségek alkották a gimnázium tanári karát, többek között egy festőművész, egy felsőfokú tánctanár, egy jezsuita páter, kaposvári tanárok. Nekik köszönhetem a jól alapozott gimnáziumi ismereteimet, amiket életem későbbi állomásain örömmel használhattam. A csurgói girmnáziumnak kitűnő sportolói voltak: (kosárlabda, szertorna, atlétika). Én mindenbe belekóstoltam, de végül is az atletikánál maradtam, ahol távolugrásban megyei bajnok címig vittem.
1992-ben a gimnázium a 200 éves fennállásának ávfordulóját ünnepelte fényes és nívós programmal. Jelen voltak Gönz Árpád, a Magyar Köztársaség elnöke, Für Lajos honvédelmi miniszter, úgy is mint csurgói öregdiák. Sőt még egy Festetich leszármazott Ausztriából jelen volt 'ünnep szekeret' tolni. Mikor a miniszteri autó Csurgóba begördült már ott feszengett az ünnepet rendező szervező bizottság. Göncz Árpád kiszált a kocsiból, mosolyogva körülnézett, köszönt és megkérdezte a várakozókat: "Tudják-e önök, hogy miért olyan szegény Magyarország?" Senki sem tudta. "Hát azért mert csak egy göncünk van!".
A természetjárást és barangolást Csurgóban sem kellett abbahagyni, hiszen közel voltak a Balátató a Kaszópusztai erdőségek, a jugo határmenti lápos erdőterületek gazdag vadállománnyal. Érettségi után, érthető módon az Erdőmérnöki Főiskolára jelentkeztem. Itt a város hangulata, a Főiskola és arborétuma, a diákok baráti közvetlensége az első pillanattól kezdve úgy a hatalmába kerített hogy éreztem: amennyiben most nem is sikerülne a felvételim, akkor jövőre megpróbálom újra. A felvételi vizsgák szünetében a Főiskola előtti padok egyikén pár felsős hallgató ült. Invitáltak: "No kis pajtás, ülj le, ne izgulj, jólesz a felvételid, hogy megnyugodjál rakd össze ezt a gyűrűt! Ha sikerül, akkor a tiéd lesz!" Ez volt az első találkozásom a híres redesgyűrűvel, persze, hogy akkor ott a kispadon nem váltam redesgyűrű tulajdonossá.
Nagy volt az örömöm, mikor a nyár folyamán a sikeres felvételi értesítést kézhez kaptam. Akkor az egyetemre való bekerülésnél a származás sokszor döntő volt, én pedig értelmiségi családból származtam, de a jó érettségi és a sikeres felvételi vizsga segítettek.
Sopron csodaszép vidékét, ciklámenes erdőit, a Tóamalom növényritkaságait botanizálva jártuk be. Vidam élet folyt a Templom-utcai kollégiumban. A mozik és a szinház előadásaira eljártunk, inkább kihagytuk a reggelit, vagy a vacsorát Tamás bácsi men-záján. Hamar kapcsolatba kerülten a Főiskola Haladás nevű atléta csapatával, ahol olyan ismert aktiv tagok edzettek mint Hahn Fülöp, Grátzer Miki, alias Kulacs, Boros Gyuszi alias Üszkürü, Bariska Miska, André Béla. Páros versenyekre jártunk, rokon egyetemek atléta csapataival mérközve. Igy történt aztán, hogy azon a bizonyos tör-ténelmi SOTEX nagygyülésen nem tudtunk jelen lenni, mivel mi aznap Keszthelyen a Gazdászok ellen versenyeztünk és lekéstük a délutáni vonatot. Öreg este érkeztünk csak a kihalt kollégiumba. "Hat a fiúk hol vannak?" kérdeztük Göndöcs bácsit a por-tán. "Mindenki a SOTEX -ban az ifjúsági nagygyűlésen!"
Aztán jöttek azok a gyönyörű októberi napok, mikor a világ sze-

me a mi kis szeretett hazánkra figyelt. Én a Főiskola portáján 2-3 társammal egyetemben a telefonközpontot láttuk el éjjeli és nappali készenléttel. Itt már érezhető volt a Nyugat-Segitség--akarasa a behozott ruha, élelmiszer, csokoladé, déli gyümölcsök formájában. Lélegzetet visszafogva figyeltük a budapesti eseményeket, a szabadságharcosok heroikus küzdelmét, az orosz tankok elöretörését, a szabadsagharc bukását. Sopronban sikerült a diákságnak, a határőrségnek, katonáknak és rendőröknek elérniük, hogy a városban megmaradt a rend és nem folyt vér az utcán!
1956 november 4.-én én is elhagytam az orszagot a Mucki határpontnál. Következtek Mattersburg-Judenau-St.Wolfgang. Itt a Ferienhort nevű üdülőben gyülekezett a mene-kült soproni diakság a tantestület nagy részével, Roller Kálmán igazgató úr vezetésével. Itt is dőlt el a Főiskola további sorsa. Európában kisebb csoportok nyertek felvételt és a szakmában való továbbtanulási lehetőséget Ausztriában, Nyugatnémet-országban, Svájcban, Franciaországban, Svédországban. A többség elfogadta az igen előnyös meghivást Kanadából, aminek értelmében a Főiskola Vancouverben a British Columbiai Egyetem soproni Divisiójaként dolgozhatott és tanulhatott tovább a diplomáig.
Én a kis svájci csoporthoz jelentkeztem, ahova minket december 6.-án svájci diákok 2 VW-busszal vittek el. Jelen voltak az erdészek közül: Bariska Mihaly, Hintsch Gusztáv, Jacsman János, Szilágyi Tibor, Czeiner Zsolt, Donáth György, Huszai János, Hegedűs balek. Már útközben mindenütt érezhettük a felénk áradó rokonszenvet és a svájci szeretetteljes fogadtatást. A svájciak kitünő szervezők, úz első adminiszt-rációk után elkezdhettük a mindenapos német nyelvtanulást. A szabad időben mint segédmunkások dolgoztunk, főként épitkezéseknél, meg a Coca-Cola gyárban mint ellen-őáök a futószalag mellett. Ez a tény szegény szüleimet persze rettentően megré-mítette, hiszen a kommunista propaganda szerint a Coca-Cola a kapitalista világ 'öl, butít és nyomorbadöntö' alkoholos itala volt! Egy év nyelvtanulás után el -kezdhettük a zürichi ETH-an az erdőmérnöki szakon a továbbtanulást. A balekoknak meg kellett az érettségit is ismételniük, meg is tették fényesen. A szemeszteren voltunk összesen 12-en, ebből 3 magyar (Jacsman, Szilágyi, Czeiner). Hamarosan jó baratság alakult ki a svájci kollégákkal, mind a mai napig. Ezt bizonyitják megannyi közös rendezvények, utazások, többek között Magyarországra is.
Minden magyar diak kapott egy svájci családot, ahová hetente hivatalosak voltunk finom kajára, beszélgetésekre, ismerkedni az ország politikájával és életével. Hamarosan vásároltunk biciklit és bejártuk a környéket. Csodáltuk, értékeltük és megszerettük ezt a kis ápolt országot. Tiszteltük a segitőkész semleges polítikájukat, megbámultuk az ezüsttartalmú apropénzüket, ahol még egyes érmék 1880-as évjarattal voltak forgalomban. Számomra szinte hihetetlen dolog volt, azóta két világháború is végigsöpört Európán és ezek az érmék 70 éven keresztül még mindig itt vannak használatban.
Ismerkedés Európával címen elkezdünk a szomszéd országokat is beutazni, Jacsman Jancsi kamarásommal 1957 nyarán biciklivel bekarikáztuk Nyugat-Németország egy ré-szét. Feltekertünk Hamburgig, ott a kikötőben megnyaltuk a vizbe mártott újunkat: tényleg sós volt a víz. Nos akkor elértünk az Északi tengerhez. A visszaúton meglátogattuk a németországi firmákat Hann.Mundenben (Krämer Gabi, Kató Feri, Gácsi Vendel, Rácz Jóska, Balázs Árpi, Nagy Jóska, Dimitri Ljubi). Nagy volt az öröm, sok a mesélnivaló, közben Vendel egy kosárnyi tojásból fejedelmi rántottát fabrikált.
A svájci csoport rendezte meg az első 'Soproni Akadémikus' találkozót 1964-ben. Azóta ez a talalkozó minden második évben Pünkösdkor kerül megrendezésre. Az első találkozókon közreműködtek még Láng Laci bá és Perlaki Firinc firmáink is. A találkozókon megjelentek kollégák Németországból, Ausztriából, Hollandiából, Svédország-ból, Franciaországból, Svájcból, később még Kanadából is jöttek. 2016-ban a találko-zo ismét Svájcban kerül megrendezésre, méghozzá Baden városkájában.
A diplomavizsga után 3 évig saját mérnökirodám volt Schaffhausenben, utána Kanton Bernben az állami erdészethez kerültem. 1972 óta pedig a nyugdijazásomig a berni Autopályaépítési Direktion-nál vezettem az erdészeti és természetvédelmi osztályt. A feladatkörömbe tartoztak: erdősítés, erdőbecslés, tagositás, természetvédelem, zöldesités, feltárás. Az ujraerdősítés volt a legfontosabb feladat. Mivel az új auto-pályák épitése sok 100 ha erdőirtást okozott és Svájcnak van az erdőtörvényében a 31. paragrafus, miszerint az ország erdőterülete nem csökkenhet: minden irtott négyzet-méter erdőt megfelelő helyen újra kell telepíteni! (Sajnos a történelmi Magyaror-szágnak nem volt ilyen paragrafusa Trianon előtt!?). Szerettem nagyon ezt a munkakört, sikerült is jó megoldásokat létrehozni.
Megházasodtam 1962-ben, a feleségem egy Rajna-menti patikus leányzó volt. Egy le-ányunk született, aki az Ildikó nevet kapta. Ez a név Svájcban nem valami gyakori, igy egyik nap elém áll: "Apu mit csináljak a katonaság behívott sorozásra?" Mondtam menjél csak vidáman, ott lesz egy sereg magadkori fiatalember, örülni fognak neked. Délután jött vissza vigyorogva, mondván micsoda jól sikerült napja volt a katonaságnál. A dologban az volt a vicc, hogy a svajci katonai sorozobizottság nem tudott az Ildikó névvel mit kezdeni. Gondolták, hogy ő is fiú lehet, mivel az olasz férfinevek nagy része o-betűre végződik (Mario, Franco, Livio, Romeo, Antonio stb.)
Kezdtek a kapcsolatok Magyarország felé is kialakulni és elmélyülni. Régi évfolyam-társakkal gyakori találkozások Magyarországon és itt Svájcban is (Joó Balint, Kőhalmy Tamás, Hajdú Gábor, Juhász Miki) sok-sok kellemes és vidám nap emlékét őrzik. Ők segítettek, ha én érdeklődő svájci szakmabéli csoportokkal a magyar tája-kat és erdőket jartam.
Tagja vagyok egy u.n. Service Club-nak, melynek a célkitüzése: barátság, segítés, tolerancia. A Club segítségével az 1991-es tanévre 2 csurgói diákot meghívtunk ide Svájcba, akik egy évet német ill. francia nyelven végeztek az itteni gimnáziumban.
Kanadával is tartom a kapcsolatot. Nagy örömömre meglátogatott itt Tóth Géza is és sikerült együtt egy zergevadaszaton résztvenni. Az akkor elejtett zergebak kampója azóta Géza trófeagyüjteményét gyarapitja Kamloopsban! Gyakori levélváltásban vagyok Kulaccsal is, Héder Pista is volt már a vendégem.
Az itt Svajcben élő magyar erdőmérnökök tartják a szoros baráti kapcsolatot. Minden hónapban találkozunk. Van egy úgynevezett 'Kemény Mag' kiscsapat (Bariska, Jacsman, Szilágyi, Czeiner) amelyik minden évben egy 10 napos utazást szervez. Ennek során bejártam a Trianonban elcsatolt országrészeket, ismerkedtünk az ottélőkkel és azok sorsával. Gazdagodtunk sok kellemes, de sok szomorú élménnyel is.
Most élem a nyugdijas napjaimat, a napokat kitöltik a kutyasétak, a főzőcskezések, olvasás, szinház-mozi-sportesemények látogatása, baráti kapcsolatok ápolása, utazások, konyhakert ápolása, levelezgetés.
Van egy kaposvári jóbarátom Scarborough-ban, vele váltunk az év végeken hosszú hiradásokat. Hogyléte után érdeklődve azt írta a legutolsó levelében: "Zsolti, még egyelőre felülröl szagolom az ibolyát!" Nos ezt kivánom én is szívből minden jóbarátomnak és minden ismerősömnek. Jószerencsét!
(Herrenschwanden, Svájc, 2015 nov. 18)

Boa Sándor: **Memória foszlányaim életemről**

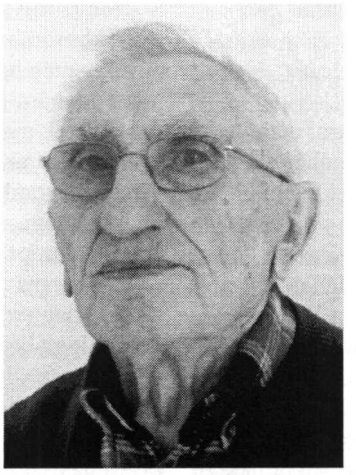

1937 február 17.-én , Zalában egy Kerkamenti kis faluban, Kislakosban felsírt egy kisfiú, aki magáraeszmélés után – valószínű nagyapja meséinek hatására – elhatározta, hogy eljut az 'Óperenciás tengeren' is túlra. Bejárja a világot a Kerkától az Amazonászig, Kislakostól New Yorkig, a Kövecshegytől az Andokig. Aztán jött a háború és minden szertefoszlott. Diktatúrák, ezzel együtt az ország lezárása, még az is kétségesé vált hogy valaha látok-e tengert.
Az általános (elemi) iskolát a 6 kilométerre lévő Lovásziban a MAORT (Magyar Amerikai Olajipar RT) iskolájában végeztem. A napi 12 km-t gyalog, később amikor biciklizni tudtam biciklivel tettem meg, utána még rugdostuk a száraz hulladékot, ha nem volt cipőnk akkor rongyból vagy tehénszőrből magunk csinálta labdával játszottunk. Ezt persze focizásnak nem nevezném, de rúgni itt is kellett (mégis csak ezek voltak a foci alapelemei).
Jó tanáraim voltak itt. Így nem volt nehéz a váltás a gimnáziumba. 1951-ben kerültem Nagykanizsára, az Irínyi Dániel Ált. Gimnáziumba. Kollegista voltam, iskola mellett a Bányász ifibe jártam futbalozni. Tantárgyak közül a matematika és fizika tantárgyakat kedveltem, kiváló fizika tanárom volt, nem csak szellemileg, de fizikailag is (ma voltam a temetésén, 107 éves volt amikor a halál érte).
1953-ban három megye területi versenyét megnyertem fizikából. Külön érdekelt (már akkor is) az 'Idő' kérdése. Furcsának találtam, hogy amíg a hosszúságot a hosszúság egy részével – nevezetesen a méterrel – vagy annak többszörösével mérjük, a térfogatnál úgy szintén a térből kihasított m^3-el, addig az 'időt' pedig olyan eszközzel, aminek semmi köze az időhöz, legyen az homokóra, mechanikus vagy mamár digitális óra. Már a görögök is észrevették ezt és ők meg is különböztették az 'Idő'-t és a technokai időt, ahogy ők nevezték, és órával csak a technikai időt mérték, mert az órák az 'Időt' nem mérhetik, mert az sem relative sem abszolút értelemben nem múlik. Persze felvetődik a kérdés, akkor létezik-e az a nagy betővel írott 'Idő'. Igen létezik, csak mérhetetlen. Azt mondhatjuk, hogy a jelenségek kezdete és vége között mért idő mindössze egy viszonyszám, ami sem többet sem kevesebbet nem jelenthet mint hogy egymáshoz képest, egyenletes egységben kifejezve meddig tartottak a jelenségek.
Nos e kis kitérő után miért is mentem én Sopronba az akkor még Erdőmérnöki Főiskolára?
Szülőfalumat körülvették a csodálatos zalai bükkösök. Bár csodáltam ősszel a juharok és nyárak lángoló koronáit, de álmomban még egyetemista koromban is az ezüstös törzsű bükkfák és a benne orgonáló szarvasbika (Szechenyi Zsigmond) jelentette az erdőt. Főiskolai (később egyetemi) tanulmányaimat 1955 őszén kezdtem. Csendes nyugalmas év volt, talán ez volt a vihar előtti csend. 1956 őszén minden megváltozott, megcsapott bennünket a forradalom szele. Óriási fiatalos lelkesedés, szabadságvágy, tenniakarás. Sokan mondják mégis elbukott a forradalom. Nekem más a véleményem, a forradalom győzött, csak a szabadságharc bukott el a rettenetes túlerővel szemben.
Emlékeim szerint az utolsó tanóránk az ábrázoló rajzteremben folyt, ahol ott hagytunk 'csapot-papot' a rajzasztalon, amit aztán Gunda Mihály összeszedett és amikor hazajöttem nem kellett újra rajzolnom csak befejezni a két éve megkezdett rajzot. Az ezt követő napokban mindenek előtt a kiosztott zsírban lévő fegyvereket megpucoltuk. Közben a Budapestre szállított segélycsomagok pakolásánál segédkeztem. Ezt követően a katonai bizottság megbízott bennünket egy dunántúli koordinációval, Szombathely, Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Pécs városokra vonatkozóan. Nagykanizsát Jacsman Jancsi és én vállaltam. Kaptunk egy autóbuszt és azzal jöttünk le nyolcan, nem emlékszem pontosan a többiekre. Szervezés közben kaptuk a hírt, hogy Nagy Imre átállt a forradalom oldalára, így a munkánk okafogyottá vált, vagyis győzött a forradalom. Tehát ezekután visszatértünk Sopronba. További napok ismertek más megemlékezésekből. November 4.-én én is a többi első-másodévesekkel a Lővér Szállóban vártuk puskával a kópházi eseményeket és délután arra a hírre, hogy a tankok már Sopron külvárosában vannak elindult a menet a határ felé és a Mukk kilátóhoz mentünk és ott bizonyos várakozás, tanácskozás után elindultunk le egy osztrák faluba. Németh Jani visszament Sopronba. A faluban egy szüreti bál volt, ami természetesen a mi érkezésünkre abba maradt. Jöttek osztrák buszok és csendőrök felszállítottak, majd megkérdezték: forradalmárok vagy szabadságharcosok, mi szabadságharcosnak vallottuk magunkat így kerültünk a későbbi Siezenheimbe. Innentől már sokak által leírt történet. A tábor közelében volt egy kis templom, ahol egy Mihályfy nevezetű magyar pap prédikált első találkozásunkkor. A prédikáció minket érintő részét szó szerint lejegyeztem akkor és ez megmaradt, most minden moderálás nélkül, változtatás nélkül közlöm. Ime: „Hősök hősei Ti! Egy pilanatra megállítottátok a hatalmas bolsevista birodalmat, ámulatba ejtettétek az afrikai négertől a csendesóceáni farmerig, a hargitai székelytől az Andokon élőkig, mindenkit. Kitől vártatok segítséget, attól a barom materialista Churchill-től vagy attól a kajánúl vigyorgó Eisenhower-től, mert ki a nagyobb bűnös, az oroszlán aki enni akar vagy a ketrecőrök, akik kinyitják a ketrecajtót és hagyják hogy az oroszlán széttépje a békésen sétáló publikumot (*itt nyiván Yaltára utal-B.S.).* Tudjátok ti mi az ENSZ, a keleti liberálisok nyugatra betolt trójai falova. Voltak isten kegyeléből császárok, királyok – nem tettszett a népnek, elzavarták őket. Helyükbe jöttek a népből: Hitler a festő, Musszolini a néptanító, az a georgiai szadista barom kispap Sztálin. Ez jobb volt? Ezt ti tudjátok legjobban. Az Úr Isten azt mondja bocsáss meg a bűnösöknek is. De én innen a szószékről mondom, Úr Isten, ezt a számlát neked kell kiegyenlíteni"
A hajóútról annyit, hogy azok közé tartoztam akik nem bírták a hajó himbálózását, végig hányingerrel küzködtem. Partot érve nekiestem a tejporból készült 'tejnek', napi tíz pohárral megittam. Az ott tartózkodásunk 3 hete alatt 9 kg-t híztam, amit a hajóúton lefogytam busásan felülmúltam. Visszatérve a hajóútra a luxus-hajó luxus ellátásából nem sokat élveztem. Csak arra emlékszem, hogy legalább 12 evőeszköz volt a vacsora asztalon. Canadáról még annyit, hogy a focin kívül aktív részese voltam azoknak a 'hőbli' partiknak, amiket a 'H' alakú épület összekötő folyosólyán tartottunk. Ez volt később a 'Boa-párt' kampány rendezvényeinek székhelye az Ifjúsági Kör választásások idején. Itt első sorban első-másodévesek voltak jelen. Az eredmény ismert, hogy az utolsó pillanatban a lemondás után a Kulacsra való szavazásra búzdítottuk szavazóinkat. Így nyert Kulacs.
1957 nyarán 30 km-re Powell Rivertől egy fatermelésen dolgoztam mint jockerman (*értsd chokerman*). Vancouverbe

költözés után egy vallásos családnál laktunk albérletben Fónagy Sanyival. Rendes család volt. Egy vasárnap, amikor mindenki templomban volt elvállaltam a vasárnapi ebéd főzését. Én aki soha egy zsíroskenyéren kívül mást nem készítettem. Rántott szelet lett volna a menű. De nem tudtam, hogy a tojásbamártás előtt lisztbe kellett volna forgatnom így aztán az istennek nem akart ráragadni a tojás és a prézli, egy szóval nem sült, hanem felsültem a vállalkozásommal.
1958 nyarán egy rövid ideig komló földön dolgoztam, majd a Jasper Nemzeti Parkban, Bordulák Zolival és még néhány társammal. Egy magyar fiú, nem egyetemista, vitt el bennünket a Sziklás Hegyeken át Pontiacjával. Egy folyó parton volt a szállásunk 18 km egy gleccsertől, amelynek jeges vizében – már hogy néha jégdrabok is látszottak benne – 8 C°-os lehetett. Így mosakodtunk reggel, este. Második reggel egy sikos kőről belecsúsztam a folyóba és mivel gyors volt a sodrása csak 15-20 méterre tudtam kikászálódni a partra. Először mindenki meg volt döbbenve, de amikor kijöttem jót nevettek rajtam. Nos hogy nagyobb legyen a döbbenet – és azt higgyék, hogy készakarva tettem – újból beleugrottam, pedig meg voltam dermedve. Akkor az ott lévő canadaiak szája leesett, nézték micsoda egy jegesmedve jött ide. Ettól lezdve én lettem a 'Big fellow'.
Hazautazást elsősorban anyám kérésére határoztam el, aki hetente küldött levelében kérlelt rá. Sokszor még azokkal a lányokkal is iratott akikkel tudta, hogy kapcsolatban voltam. A rám leselkedő veszélyt nem volt képes érzékelni Apám aggodalma ellenére. André Bélával megbeszéltük, ha nagya zűr, valahogy rejtjelesen tudassa velem.
1958 szeptember 8.-án ültem gépre és Amsterdam-on át, ahol egy éjszakát töltöttem, jöttem Budapestre. A repülőtéren kér 'zöld ávós' fogadott (akkor már 'kék' nem volt). Első kérdés: miért jött haza? Én mondtam azt kérdezhetné miért mentem el? Erre ő: Itt nem maga kérdez, ez az én dolgom! Közben magában még azt morogta: összedöntenek mindent és mire felépítjük visszajönnek. Ezzel a nem éppen kedves de szerencsére nem túl hosszú diskurzus befejeződött. No, de nem is vártam mást. Végül is az akkori szóhasználattal egy 'disszidens' voltam. Jött a vámvizsgálat, nem sok mindent lehetett vizsgálni, néhány nagy lemez, két könyv, 32 szivar. A nagylemezeket és a két könyvet elvették, hogy lehallgatják és elolvassák. A két könyv, a 'Native trees of Canada' a másik 'American trees': persze soha nem kaptam meg sem a lemezeket sem a könyveket. A szivarokkal, amiket nagyapámnak hoztam más volt a helyzet, megkérdezték kinek viszem. Azt hazudtam – magamnak –megjegyzem soha nem cigarettáztam és soha nem szívtam el egy fél szivart sem. No mondták – akkor gyújtson rá! Szerencsére filmeken láttam ilyen aktusokat, de soha nem próbáltam. Hogy hogyan sikerült az 'előadás' nem tudom, egyszer csak azt mondták hagyjam abba. No ez volt a legrosszabb, mert erre a részre nem emlékeztem a filmekből, valamit improvizáltam. A szivarok végül is nagyapámhoz kerültek.
Egy pénteki napon hazaérkeztem. Előre nem értesítettem szüleimet, gondolván itt bármi megtörténhet. A felesleges aggodalomtól szerettem volna megkímélni őket. Híre ment a faluban, hogy megjöttem. Másnap felkeresett a falu tanító-igazgatója, aki egyben párttitkár helyettes is volt és a falu sportját is ő fogta össze. Nem lenne-e kedvem vasárnap, azaz másnap játszani bajnoki meccset a falu focicsapatában? Hát, mondtam kedvem lenne, de még személyi igazolványom sincs, nem hogy sport-igazolvány. Azt válaszolta, az ne legyen az én gondom, majd hamisítanak ők egyet. Na mondom magamban, most még ez is, nem elég hogy disszidens vagyok, most meg hamis igazolvány. Végül is játszottam, rúgtam is két gólt. Az igazolványt nem láttam azóta se. Mindenki happy volt. Nekem meg jó ajánló levelet írt a párttitkár-helyettes és mehettem Sopronba folytatni tanulmányaimat. Nem gondolhattam gyerekkoromban, amikor rugdostam a száraz hulladékot, hogy ez egyszer még hasznomra lesz. Sopronban kedvesen fogadtak, mind a tanárok, mind a gyerekek. Hogy kik figyeltek, vagy kiket figyeltettek ma sem tudom, de talán már jobb is. Az egyetemi éveimről, tanulmányokról talán két érdekesség. Újra kellett vizsgázni statikából, mert a canadait nem fogadták el. De amikor levizsgáztam, megkérdezte az adjunktus úr, hogy vizsgáztam ebből Adamocich professzor úrnál? Mondom jelesre - akkor ő sem adhat mást, pedig ő jót akart adni. A másik, talán én vagyok az egyetlen erdőmérnök, aki se nem hallgatott se nem vizsgázott dendrológiából. Ugyanis mielőtt elmentünk még másodéven volt oktatva a dendrológia, amikor visszajöttem már első évre került, én meg másodéven folytattam, hiszen az első év megvolt. Így ezt később senki nem tette szóvá, ez egy kicsit olyan mintha egy orvos úgy kapna diplomát, hogy anatómiát nem tanult.
1962-ben diplomáztam és az akkori Dél-zalai Erdőgazdasághoz kerültem gyakornokként, majd két év mulva 1964-ben kineveztek a tornyiszentmiklósi erdészet vezetőjének. Oda, ahol gyermekkoromat töltöttem, oda ahol először hallottam a Vétyemi ősbükkös zúgását, oda ahol először láttam hogy szilajul tépdesi és cibálja a tavaszi szél a zsenge leveleket, ahol először kötöttem tőzike és ciklámen csokrot és ősszel a szines levelek lehullva a fáról tarkamesét írtak az avaron. Néhány év után áthelyeztek Nagykanizsára műszaki osztályvezetőnek. Itt út és vasútépítés, az erdészeti gépesítés felügyelete és az akkor országos méretű fafeldolgozási rekonstrukció nevezetesen Lenti, csömödéri, letenyei és nagykanizsai fűrészüzemekbe. Ez a feladat és beosztás lehetőséget adott arra, hogy évente egyszer-kétszer a környező nyugati országokban technológiákat tanulmányozzak (Ausztria, Nyugat-Németország, Franciaország, sőt az Egyesült Államokba is eljutottam). Ez akkor nagy dolognak számított a vasfüggöny mögött, különösen egy volt 'disszidensnek'.
Valaki feltette a kérdést mi a mérlege hogy hazajöttem? Hogy szakmailag, karrierileg azt nem tudom, mert kár arról beszélni, hogy mi lett volna. De emberileg azt feleltem, hogy igen jól tettem. Elsősorban eleget tettem anyámnak, vele lehettem betegsége alatt, foghattam a kezét halálos ágyán. A másik nagy kincs amit találtam a feleségem. Aki nem csak szép és kedves, de jó feleség és jó anya is lett és az utolsó két évem a rákkal való küzdelemben nélküle biztos nem sikerült volna. Romantikus, fülig szerelmes voltam bele. Erre álljon itt két sor, amit neki írtam: 'Fekete hajad fénylő tincse, nekem a nagyvilág kegnagyobb kincse'.
Egy fiunk van László, ő állatorvos, hobbija a vadászat, ha teheti él is vele. Két unokám van, egy fiú András, jelenleg egyetemista a Bp-i Közgazdasági Egyetemen, másik kislány Boglárka, ő gimnazista, 10. osztályos. Kapcsolatunk mindkettővel kiváló.
No és várjuk még a reánk szabott lehetőségeket.
Jelenleg a Nagykanizsai és Zala megyei idősügyi tanácsnak alelnökeként tevénykedem.
Volt egy kis szöllő birtokom, de azt gyümölcsössé alakítottam (az is ma már fiam nevén).
80 év sok vagy kevés, ahogy vesszük. A kérész élethez viszonyítva talán nagyon sok, de egy csillag életéhez kimutathatatlanul kevés. Nekem ez jutott, elégedett vagyok.
(Nagykanizsa, 2016 március)

Joe Barabas : **Turning Points...5**

This is the 5th time I am having trouble getting started with my story, and yet all I have to do is write down the year 1993. That became a real 'turning point]. That was the first year in Edson, Alberta. With the help of my older daughter Julianna, I got located in a bachelor's apartment and ready to report to work the first day of the year. Seemingly my personal life was not in good order, me being in between two marriages, but Edson was promising an easier life professionally at work and that was reassuring. Temporarily I was to supervise the site preparation projects for the year's summer planting. I could not get a better start in a new environment, I was very comfortable with planting trees, and it brought the forester out of me. After all the previous efforts and trials of renewing the harvest areas of the northern Alberta forests, we finally came to actually plant trees. Success however still was not guaranteed. We were still at the experimental stage with the site preparation. Remembering as a practicing forester in 1954-55 back home in the Kiskunhalas area of "Buckás" where we plowed the field and planted straight rows of black pine, then hoed it like corn fields for a year or two. For good results of survival there I received a bonus amount in Sopron that came very welcome in my early student year. Those trees grew well by the 80-s. Herds of deer were running under them, when my older brother drove me through those trees at one of my few visits back home. Now I should also visit the many sites in Alberta: Lesser Slave Lake, Fort McMurray and the last 9 years around Edson. Here moose and deer may also be running around, but our survivor rate would be more questionable. The issue of the grass and other competition was not solved in my time. Hopefully my young and eager colleagues dealt with it since with success.

The primary function of the woodlands in Edson was to supply Aspen based wood material to Weyerhaeuser's plant, manufacturing Oriented Strand Board. This plant was the first of its' kind in Alberta and in Canada too. Soon other companies started up similar plants in B.C. and Alberta. As creating the product was very successful, the deciduous timber supply also became a question of importance. Black poplar and birch was mixed in with the aspen wood. Above I wrote about reforestation meaning only the coniferous species. Now we were to assure future timber supply of the deciduous too. This at its initial stage did not seem to require any great effort. The regeneration showed up naturally by suckering in abundance within a year or two after clear cutting the stands. This is where the moose population was in question whether they were help or hindrance. Browsing could help thinning the growth, but over grazing could be damaging. To guide the growth of these stands is also the foresters work for the future.

The work in Edson became very pleasant, a change for me from the solitary nature of my previous positions. Here my intentions were to join this well organized group of young foresters and not to compete for positions. Young I said, the average was near half my age. All keen and capable, some shy on experience, especially on dealing with logging contractors whose experiences was also lacking of the discipline of the new and highly organized and highly mechanized logging. Opportunities to bid ahead and above them were a few shortly after I settled amongst the group, but as they realized that I am not competing against them they often asked for advice to solve some of the issues arising. The work in the Edson area was not seasonal as much as the north was. For so many years in northern Alberta we were used to work almost every day all winter and do the planning and mapping work in the summer months. Here we could enjoy weekends all year around. One of the things I enjoyed on the weekends is the drive and time spent back up north to the sawmill camp where my future partner was still working. She would not join me in Edson because our trusted lawyers were taking their time making arguments between themselves at our expense of course. Doris finally left Hangingstone and joined me in Edson the first day of 1994, however for the rest of that year of 1993 there was many Friday night I was sprinting up north and back to Edson Sunday night for another five days' work. After the tree planting projects were completed I got into the logging part of the work with the rest of the staff. Working with the contractors at field level was very satisfying for me. I could actually help them from my many years of experience in this field. After I was for some time around the logging, heavily mechanized with hydraulic falling machines, large balloon tired skidders, limbers and slashers, I felt there was something different here, something I could not put my finger on yet. As we were harvesting some stands of coniferous timber, it was when I smelled the aromatic smell of spruce and pine wood being cut, then I realized what was amiss at the deciduous sites. After that slowly I accepted the smell of the aspen and even the smell of the black poplar cut. Everything here was done with machinery, no power saws were used, and no one was working on the ground. The operators were all working in specially built safety cabs with rollover protection. Us supervisors all we had to do is stay in a safe distance and be visible to the operators. Safety in the logging industry became the prime factor in these years. For me it was a high matter of importance also as I was elected to be the 'safety man' for woodlands in Edson.

The winter came and Christmas was nearing, early celebrations were customary for the employees at the plant which we also took part. Doris came down from the north. We had a beautiful evening of dinner and dance. Dance we did, as we walked to the floor my young friends clapped their hands and they too came to the dance floor. Before Doris went back up to her work, we agreed that she will leave the north and will join me in Edson. On the first day of the year of 1994 I was up and brought her down to my place at the apartment. I gave up my bachelor's apartment and moved down a floor into a more suitable one. Five days a week I had to earn my living at work, which appeared to be going well. I had a personal or rather a lawyer problem to solve urgently. It seemed like he forgot what he was hired for, so I faxed him that I no longer needed his service. After that I met with my wife and wrote our own agreement and not too long after we received our judgment. Now Doris and I seriously were hunting for a suitable but small house for our own. That was not necessarily very easy, but we managed to find one on an acre of partially treed land on the edge of town called the Grand Prairie Trail. On the15th of July we tied the nut and moved into our new home. We lived here for the next eight years until my retirement in 2001 at age 65. It was the forester's dream around here. Edson was the center of our working area, well treed and green in every direction. Deer, elk, moose and black bear were frequently in sight. I gave up hunting with guns, but the camera was my companion always. The game was wild and did not stay in sight too long. Capturing them even with the camera was not so easy, unless we drove up to Jasper Park, where elk was plenty along the highway. When we had family visitors, we would take them

up to Jasper and see places like the Maligne Canyon and the Lake, the Athabasca Falls. We would definitely take in Miette Hot Springs.

Working for a large progressive forest product company had many comforting benefits to its employees. It was like starting new all over. Learning a new system. Not a new profession, but how to apply it, how to manage it. Our working environment was the best I experienced in my later working years. Since safety became the driving force behind these companies and luckily by experience I became a more active part of it, it gave opportunity to get to see other areas and people in the Weyerhaeuser system of operations in the tree western provinces in Canada. Frequent visits to our BC center at Kamloops, Prince Albert, SK and of course our Alberta center Edmonton were giving good and interesting variety to my working time. Safety audits became annual events. I accepted a permanent position as 'safety auditor' that required traveling to even more places. Enjoyed the drive from Edson to Merit BC, and the sights of their operations. The Grand Prairie trip was always favored. I got good insights of the pulp mills woodlands operations at Prince Albert, SK too. The safety audits were conducted mostly in the fall season. Spring time, during the seasonal breaks, conferences were held in different places of Weyerhaeuser operations. One that stays with me most was in Penticton, BC. Doris too came along on this one. Had our personal vehicle with us and as soon as business was over, we hit out to the orchards. Hoping to have a good feed of the early variety of the famous Okanagan cherries, we were disappointed to find them barely starting to get pink color showing. Nothing was lost, because Oliver is only a short drive from Penticton, I was soon knocking on the door of Jimmy and Donna Kémes. For a while I thought no one is home, but then the door swung open and there stood my friend with a real questioning surprise on his face. I guess he did not believe his eyes, or did not recognize me. Doris could tell this better as she was watching us from the car. After a pleasant afternoon with him, Donna was at work, Ann and John Kiss came to join us for dinner and a very good evening of visits and remembering. Later that evening we went over to spend the night at Ann and John's place. Getting to fill in long years of happenings even the next morning, well fed after late breakfast we took the long and picturesque southern route back to Alberta. Meanwhile I held a full and responsible position with woodlands in Edson. The one acre of land around our home kept me occupied daily after work and on most weekends. To keep up with the grass, a riding mower was not out of order. It came as a surprise at one of my birthday. I did have to pay the COD of course. The front and back yards had the most number of blooming flowers at the same time in any yard I ever seen in my life. (How is that for bragging?) Whites, blues, pinks and yellows often amused our families and visitors. Our young associates had many reasons to gather us together for an evening of chat and relaxation and fun. On one of these occasions we were introduced to Max, the cocker spaniel. After some deliberation he came home with us. Did not take long and he became my companion on my daily trips to the bush, visiting the logging contractors or tree planters. Home he had the whole yard to himself, fenced and safe. He would find some loose and empty bucket that he would chase around the yard with endless energy. When he could not round up a bucket to play with, he would find a sizable rock to dig out from the ground and with his nose rolled it around on and on. This entertained us greatly and everyone else who seen it. Even some other dogs thought it was not dog-like. When one of our logging contractors stopped for a short visit on the bush road, we let our dogs lose and as Max went ahead with his rock rolling trick, the other dog a little bigger than Max was very puzzled with this demonstration. He did not believe this was dog like and after a bit of growling he simply went and bit Max. Max was different in other ways too. He loved to eat all kinds of greens and root vegetables, carrots and turnips. On our acre backyard we had a generous size of garden. Max liked to come to the garden with me. I never showed him how to find the peapods on the vine, but he could take it and eat the peas from it. Not only my dog came with me in to the bush and inspect the loggers, bat Doris was almost as good as I, estimating the volume in the piles of logs stacked on the roadside ready to be delivered to the mill yard. We did pay advance to the contractor on the bases of our estimates. My work was truly not just my own, but a family affair. We also found the best raspberry and cranberry patches before the bears did. The best tasting cranberry jars in the pantry is still those marked from the later 1990-s. When the daughters visit us, they may still find a jar or two of these jams to take home.

Living in a forested area has given us joy in many ways. Not only that we had plentiful growth in the garden but sometimes found deer grazing in the back yard and the birds singing in the trees. As seasons changed so did the birds in the bird feeder under the kitchen window. We fed sacks of millet and sunflower seeds and some peanuts too, watching the birds as we washed the dishes. The squirrel came to fill his face with sunflowers and peanuts, and stored it on the nearby spruce trees. We could watch how fast the blue jay got to his cash and stole his peanuts. We rooted for the squirrel. Using long skinny poles, I even built him an access from the trees to the bird feeder and back. The nuthatches and the redpolls did not like it very much, but each had their turn to feed. We watched as the adult grosbeaks were pealing the sunflower seeds and feed their young ones right there in the feeder.

During the years in Edson we spent many weekends and some of our holydays too in the south part of Alberta, near Medicine Hat. Doris' younger daughter and her family had ten acre land around their big A-frame house. After several years of debate what the land could be used for, they decided to plant Saskatoon plants and create an orchard to produce and sell the fruit. It took about three summers to do this. Because I was the forester, the expert of tree planting I got to dig almost all the seven thousand holes. Even borrowed a real planting shovel from the company. Doris and her daughter Donna did all the planting. The third year early July the first berry picking season started. It looked like success, the berries were beautiful and sweet. Most of it was sold. Pies and jellies were made and enjoyed. There were many ways to drive the 750 kilometers to and from Edson and the farm. To enjoy our long drive, we have taken different routes. As the bushes were growing, the amount of caring and tending the orchard was also growing in size and importance too. Berry picking, the high light of the whole project took up two to three weeks every summer. Although harvesting machine was used in later years, most of the berries were handpicked into four liter ice cream buckets. Doris and I attended every picking season and picked the most buckets every year. One year it was just a few buckets short of five hundred. This project of the family here, this family orchard has affected our life in the years coming even to the point of choosing our retirement place too when that came.

At work changes were coming. We were already well computerized in the office. On the field the 200 ft steel tape was history. The tread was in use but GPS was combined with computer or digital mapping took over the norm. We could throw away the pencil and the ruler too, digital mapping took over for the planning of all areal work in woodlands. I did not really

expect it, being the senior member of the team in Edson, but they honored me to be the first one to produce a complete harvesting plan on our computer program. I was surrounded by young staff with high school and university background in the computer science. Home I purchased my first Pentium 4 computer with one 'Gig' storage. (Have two terra bites now, 22 years later) Some of my digital photo experience started with this unit. Besides comfortable four wheel drives we now had quads to take us into the deep of the forest. They were a little dangerous on the hillsides, but a lot of fun to drive. Till you got them stuck in the muskeg with no winch. Doris would come willingly when I had the Honda 200 on the back of the pickup. Doris in the back, Max in front of me went the family. As we entered 2001, the last half year of my working, before retirement the company was making many organizational and other changes, that changed how we conduct certain phases of our otherwise routine work, I was left to complete my tasks as usual. So when the last day of June came, with light heart and satisfaction I accepted my young teammate's good wishes and early the next morning we hit the road to the berry farm. This story did not finish here yet, but all of a sudden there was no hurry now. We knew that we are going to go somewhere else to live but we still liked our little place in Edson and there was time for everything. Early in February that year we took a trip to Arizona, visiting my wife's brother near Kingman. He had his home built among cactuses and other prickly things on a hill side. It was warm in February and peaceful, but we had no interest to even giving a thought of settling there. The time spent on the trip was good as holydays are. Doris has never been to Europe. It was 16 years since I was home to Hungary. This was a good time to go. By the time travel was organized, passports were attained it was September in 2001. Arrived in Budapest on September 5th. My youngest sister put us up. Shortly the grape picking started. That of course could not be missed. We were not too concerned about dates and such when one late afternoon as we entered my sister's house, we were confronted by those burning towers in New York City. CNN news put it to us in plain English, but left us with awe. Luckily there was plenty of plums, apples and more grapes to pick. For a while there was a question with our return flight. We had plans and arrangements to take the train from Vienna to Rome. My younger brother advised us to fly straight back to Canada. On the way to Vienna in Budapest I was pick-pocketed or misplaced my little billfold, which gave us temporary concern. From the hotel room in Vienna we telephoned all the places in Canada to cancel and renew all the lost cards and credentials lost. So we had a few good days in Rome and a nice train ride along the Mediterranean coast back to Frankfurt, Germany. In Edmonton Miki and Elisabeth Vári were waiting for us. As we were heading to Edson, we realized that Doris did not have her purse with her, so neither of us had any ID whatsoever. Back we drove to the Váris. A good laugh and two hours of drive and we were safely back home. After being over six weeks away from home there was good reason to just do nothing and stay home for a while. Now I was retired, no going to the office by 8 o'clock in the morning. It is almost the middle of October, and if we want to move somewhere before the winter, we better get on with hunting for a place to go to. We put our home up for sale. We had some listings from the Medicine Hat area. The family down there counted on us to move near. Because of all the good weather we enjoyed in the years there and the family with the Saskatoon orchard was down there, it was the place to settle to retire. Once this was decided we started moving our belongings to the farm for temporary storage. Luckily there was a right house at 919 3rd Str. SE in Redcliff, AB ready for us to move into. On December 20, 2001 with the help of daughters Julianna and Ágnes, and for muscle power my young friends came to load the remains of our furniture into a long moving van. At 5 o'clock in the evening we said farewell to our home of some memorable years. At daylight hours the next morning we pulled in at the berry farm to wait out till noon when the keys for the new home were ready for us. With those in hand we were ready to start our next 'turning point' of our life. I promise to write that six months from now. *(Redcliff, AB 2016 March 19)*

S Z Á M A D Á S

László és Márta Orlóci: **Családunk örömei**

Fiatalabb unokánk Ruth juniusban befejezte a középiskolát (tanulmányi átlaga minden évben 90-95 % volt). Hosszabb meggondolás és több egyetem meglátogatása után augusztusban eldönttötte, hogy a biológia érdekli, és azonbelül különösképen a rendszertan, ökológia és evolúció főtárgyként. Melléktárgynak az antropológiat választotta. Több, nagyobb-kissebb egyetemre kérvényezett. Minden esetben szinte haladék nélkül ajánlatot kapott, de Ő a Lakehead University-t választotta, ami a Lake Superior nyugati csücskén lévő Thunder Bay egyeteme. A tanításra központosító kanadai egyetemek legjobbjai közé tartozik, de amellett a kutatások területén is nagyon eredményes. Nővére, Kathryn, most harmadéves hallgató ott a natural resource management (Forestry) programban. Ruth megpályazta az egyetemi Presidential Scholarship-et, miután egy igen érdekes és széles keretű kétnapos beszélgetésre hívták meg a főlvételi bizottsággal és több érintett professzorral. Megkapta az ösztöndijjat, ami értéke évi $30,000, de megkiván egy 85%-os átlagot a kötelező tárgyakban. Az egész családunk igen büszke Ruthie unokánkra. A legnagyobb családi örömeink gyermekeink és unokáink sikere. Szeptember elején beköltözött a diákszállóba. Az egyetem elnökének kérésére, bemutatkozott a Homecoming ünnepségre összegyűlteknek. Ezeket mondotta:

"Good evening! My name is Ruth Orlóci Goodison and I am this year's recipient of Lakehead's Presidential Scholarship. When high school students begin thinking about their lives post-secondary in the eleventh or twelfth grade, they find themselves faced with the biggest decisions they've ever had to make. I'm not sure what's harder for most people: what to study or where to go. I suppose it varies from student to student. For me, the 'what' was easy; I have loved biology for my

entire life and I find the world around me fascinating so naturally, I decided to pursue an HBSc in biology. I struggled a lot more with the 'where'. I didn't really have a starting point and I had no idea where to look. I looked at big schools, small schools and even a few out-of-province schools, then I came to Thunder Bay. My decision was made from the moment I set foot on campus.

During my interview for the Scholarship, the panel asked me several questions including 'what would you bring to Lakehead?' and 'Etes-vous comfortable en francais?' My favourite was: 'tell us one thing we wouldn't know about you from reading your application'. Here is, to some respect, what I answered: 'My grandfather is a wonderful man. He came from Hungary with my grandmother during the revolution in 1956. He finished a degree started at the University of Sopron, at the University of British Columbia. He then went on to earn his PhD. His particular field of study is called 'statistical ecology.' He has always been the most clever, inventive and curious person I know. He has always pushed me to be equally clever and curious. He sparked my curiosity in the world. He taught me about biology and statistics and ecology, but he also taught me about politics, geography, English literature, the world wars, Tiananmen Square and the Arab Spring. He taught me about culture and behaviour and evolution. He taught me about geologic time and space. He taught me about religion and faith. He always said to me, 'Arany, if your mind is well organized, nothing you ever learn will be useless. You will never be worse of for knowing everything about the world around you'. That is what drives me; a desire to know everything about the world. And it was largely my grandfather, my 'Nagypapa', who taught me to have that desire.

I come from a small town in Southern Ontario, between Toronto and London. My high school had a whopping 650 students. To me, the prospect of a big university was absolutely terrifying. For my entire life, community has been a central theme; everyone takes care of one another. I've found that same sense of community here at Lakehead. The unified campus and small student body are amazing, of course, but even more than that, I love the people who choose Lakehead. My professors know my name. They care about how I do in their class. My house in residence is like a second family. People here look out for one another. I'm in love with that.

I'd like to say that my scholarship had no impact on my decision, but of course it played a small role. I love everything about Lakehead, and the money available to students here is outstanding. It allowed me to make the decision to come to the school I wanted without worrying about the financial constraint of moving so far from home. It lifted a weight off my shoulders and allowed me to focus solely on my studies without worrying about how I might afford it.

Now, I know it's a little crass to talk about money and numbers. My mum always taught me that it made for impolite conversation, however I have to say one last thing. According to Maclean's, Lakehead is one of the top ten undergraduate universities in the nation. One of the magazine's top criteria is the level of funding for academic research. In 2013, the university secured 22.7 million research dollars, and is recognized as the 2014 *University of the Year* in the undergraduate category by Research Infosource. Lakehead has ranked first in Total Research Dollars among Ontario undergraduate universities since 2010 and is the nation's leading publisher in Aboriginal studies.

This affords the student a unique and privileged experience. At Lakehead we, as undergraduates, are spared the opportunity to work with some brilliantly innovative individuals; our profs, TAs and lab instructors are, after all, the people producing all of this research. We are lucky to have the best education possible. Finishing my third week here, I'm already sure I've made the right choice, and I think we're all in agreement why. Thank you."

Ruth bemutatkozása sikeres volt. Az egyetemi elnök, más rangos személyiség, professzorok, and az allumni melegen gratuláltak neki a tartalmas és szabadon elmondott szavakért. Felismerték különleges magabiztos személyiségét, széles körű érdeklődését, szorgalmát, mély, őszinte elmélkedő szellemét, és társadalmi munka szeretetét. A jó hír gyorsan terjed. 2015 október 29-én Ruth mosolygó arcát láthattuk a 'The Globe and Mail' egyik hasábján ahol elmondja diák terveit.

Igen büszkék vagyunk unokáinkra. Reméljük, hogy Ti is szivesen veszitek szétosztott örömeinket. *(2015 december 21)*

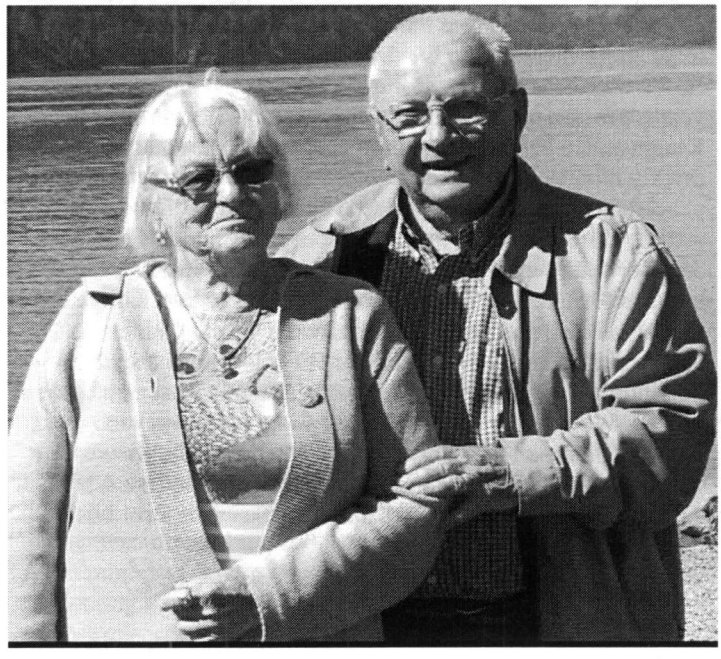

ÉLETUTAK/ÉLETPÁLYÁK

Dobozy Tamás: **Életrajz**

„Mi más is életünk, mint előjátékok szakadatlan sorozata ahhoz az ismeretlen dalhoz, amelynek első, ünnepélyes hangját a halál csendíti meg." Liszt Ferenc

A Nyirségben születtem a jelenlegi román határ mentén. A homok-buckás Nyirségben ahol még pici foltokban megtalálható az eredeti mocsári nyires.

Egyik legkorábbi gyerekkori emlékem Erdély visszacsatolása volt, mivel falum a határ melett volt az ünnepségből mi is kivettük a részünket. Majálist rendeztek, amin egy kerékpáros alakulat is résztvett, énekelték, hogy: "az éjszaka holdvilágos, menetel a kerékpáros, hajlik a föld alatta...."

Egy néhány évvel késõbb a szomszéd faluba mentünk látogatóba lovas kocsival, az ut végig a Nagyváradi Káptalan erdején vezetett át, akkor láttam őzeket és nagyobb összefüggő erdőséget először. Az őzek inkább kiváncsian bámulták a lovas kocsit mint ijedten.

1944 őszén váratlanul, kutyafuttában elhagytuk falumat, alkalmi katonai busszal édesapám baráti összekötetése révén. Édesapám patikus lévén nem hagyhatta ott a patikát ő maradt nem is ért utól benünket. Egy Pesttől nem messze lévő faluban kötöttünk ki a nagynéném anyósánál. Ott hallotam Horthy rádió beszédét a fegyver letételrő. Egy nap átjött a szomszéd figyelmeztetett, vigyázzatok két óra mulva itt lesznek az oroszok. Édesapám vadászfegyvereit bedobtuk a kútba. Jó mély betongyűrüs kerekes kút volt, várni kellett mig a fegyverek elérték az alját.

Az oroszok nem jöttek,a németek visszaverték őket. Pár nap mulva beköltöztünk Pestre a nagybátyám Vörösmarty utcai lakásába. Egy három emeletes bérház volt az Aradi utca sarkán. Szemben velünk a harmadik emeleten idősebb asszonyok álltak az ablaknál sárga csillagot viseltek....

A házunkra több foszforos bomba esett, egy sem robbant fel. A fő lépcsőt egy ágyú lövedék tönkre tette, vele együtt a mellette lévõ lakást lakhatatlaná tette A nagybátyám a lépcsőház közeliben volt, lábtörést szenvedett. A lakhatatlan lakás lakóit befogattuk a

mi lakásunkba, egy Délvidékrõl való család volt, orvos, felesége és kamasz fia. Az orvos szerb tudása segített az oroszokkal való érintkezésnél.
Édesanyám szerzett nekem egy kutyát karácsonyra, ajándékként. Falusi gyerek lévén nagyon szerettem a kutyákat. Velem aludt a földön a paplan alatt. Egy éjszaka a nyilasok razziáztak. Hallottak egy szuszogást a paplanom alól azt hitték zsidót rejtegetek.
Nem sokára a front elérte Budapestet, az Aradi utca sokszor cserélt gazdát, hol a németeké hol az oroszoké volt, aztán végül is az oroszoké lett. Mi már ekkor az ovóhelyen voltunk.
Egy nap mejelent az elsõ orosz, egy cseh volt a tolmácsa, összeszedte az órákat édesanyám ujjáról lehuzta jegygyűrüt aztán már ment is tovább. Szerencsénkre az egyik fialtal hölgynek volt egy orosz katonatiszt barátja aki védelmet nyújtott a bajtársai ellen.
Hetek múlva egy nagy szakálú ember jött az ovóhelyre a nagybátyámat meglátogatni. Egy papírt adott át neki (ő gipszelt lábbal feküdt). Csak később tudtam meg, hogy egy Ciril betüs irás volt, ami megmentette attól, hogy elvigyék a gulágba szocializmust épiteni. Csak itt Kanadában tudtam meg, hogy a látogató Udvardy Miklós volt nagybátyám diákkori jó barátja, szegrül-végrül rokon.
Egy nap megjelent egy orosz katona, az orvossal való rövid beszéd után engem meg a bátyámat kézenfogott s elvitt bennünket. Egy kis idő mulva visszatértünk egy kondér paszuly salátával. Szegény édesanyám mit állhatott ki....Visszaköltöztünk az emele-ti lakásba, szükösen de éltünk.
Körülbelül két hónap mulva egy nemzetközi vöröskereszt akció révén sikerült vonatra ülnünk, irány haza. Nagy dolog volt. A vörökereszt városi gyerekeket szándékozott vidéki jobb levegőre és kosztra eljuttatni. Jó volt újra otthon lenni és bővelkedni a sok finom ennivalóban. Négy hónapos késéssel folytattam a negyedik elemit.
Szeptemberben elkezdődött középiskolai pályafutásom Debrecenben a piaristáknál. Bentlakó voltam internatusnak hivták de nyugodtan lehetett internálásnak is nevezni. Akkor az volt a norma amit a háború utáni szükös évek csak súlyosbítottak. Még azon az őszön meghalt édesapán, a Zsuzsival (keskeny vágányú vasút) mentünk a temetésre a gyönyörű őszi szinekben játszó Guti Erdőn keresztül...
1948-ban államositották az egyházi iskolákat. A bentlakás szabadabb lett egy másik épületben, nem akarták, hogy a piarista papokkal továbbra is egy épületben legyünk elszállásolva. Csak civil tanárok tanitottak az iskolában. A két tornatanárom ország szerte elismert sportember és szaktekintély volt. Az egyik a londoni olimpián arany érmet nyert a másik Aradi tanár úr a magyar női tornász csapatnak lett az edzője (Korondi, Keleti olimpiai bajnokok) .
Nehéz évek következtek, az un. fordulat évei. X-es származásúnak lettem elkönyvelve, mivel édesanyámnak egy diplomás gyógyszerészt kellett felfogadni a gyógyszertár vezetésére, tehát kizsákmányoló volt.
1950-ben a bátyám érettségi után a debreceni gyógyszergyárban kapott munkát, mi több, ujításai révén 'sztahanovista' lett. Ö lett az eltartóm, munkás származásunak léptem elő!
1950 nagyon nehéz év volt. Államositották a gyógyszertárt a házzal, telekkel együt, édesanyámnak lakbért kellett fizetni, ő egy igen súlyos operáción esett át, majd belehalt.
Egy pár év múlva érettségiztem. Éngem nagyon érdekelt az irodalom, gondoltam jelentkezem Debrecenben a bölcsész karon. Édesanyám azt mondta ne menj oda fiam 'komonistát' nevelnek belőled, menjél edésznek ott legalább jó a levegő. Elnyertem a felvételt a Főiskolára, életem új szakasza kezdődött de arról majd máskor irok. *(Powell River, BC, 2015 október)*

Pintér László: **Életutam**

Egy Zala-megyei kis sáros faluba, Vindornyalakra hozott a gólya egy vézna kis gyereket 1937 hideg decemberében. Nem volt még bábaasszony sem, csak hozzáértő szomszéd asszonyok segítségével jöttem világra. De fölnevelkedtem kisebb-nagyobb egészségi zökkenőkkel, ugyanúgy, mint más falusi gyerek. Itt jártam elemi iskoláimat is szigorú tanítónk keze alatt. Egy tanterem volt a 30-35 gyerekből álló négy osztálynak. Osztályok szerint voltunk elosztva és mikor nem rajtunk volt a sor, akkor gyakoroltunk írni, olvasni, rajzolni, majd később feladott számtan példák megoldásával, vagy kis történetek leírásával kellett időnket eltölteni, mert mikor ránk került a sor és nem tudtunk felmutatni eredményt, bizony megkaptuk a pofont és a körmöst is. A tanóra alatt hátratett kézzel kellett figyelnünk, mert közben kérdésekre is kellett tudni felelni.
Emlékszem, téli időkben egy hasáb fát is kellett mgunkkal vinni naponta, hogy melegen tudja a tanító úr tartani a termet. Így nevelkedett ez a falusi rongyos gyereksereg a haza szolgálatára, mert a tudás átadása mellett tanítónk hazaszeretetre, becsületre és engedelmességre is megtanított bennünket. A következő négy osztályt a szomszédos faluba gyalog járva, esőben, hóban kellett elvégeznünk. Télen gyakran fagyos lábakkal érkeztünk iskolába. Itt már külön osztályonként voltak az évfolyamok. Ezek az évek sikeresek voltak számomra, bár az osztály legkisebb fiúgyereke maradtam mindvégig.
Jó iskolai eredményem és valószínű, hogy paraszti származásom eredményeként felvettek a Keszthelyi Vajda János Gimnázium tanulóinak sorába 1952-ben. Ekkor már dühöngött a szocializmus építése, és ennek ellenére, vagy hatására élelem és árucikk hiány volt az országban. A kulákokra kellett fogni mindent. Emlékszem, hogy egyik üzlet üres kirakatában egy kis zacskó penészes kenyérhéj volt kiterítve és mellette egy cédulán valahogy így: a kulákok a mi kenyerünkkel etetik a disznóikat. Még a faluk szorgalmas népe is szenvedett, mert a beszolgáltatás megfosztotta őket kenyértől és hústól is. Emlékszem édesapám biciklin háti-kosárral, vagy édesanyám kosárral a fején vitt 16 kilométerre a keszthelyi piacra krumplit, gyümölcsöt és amit még lehetett nélkülözni, hogy pár forintot összegyüjtsenek a gyerekek ruházkodására. Bizony foltos kabátban szégyenkezve a szépen kiöltözött orvos- és pártgyerekek között tanultam le a négy évemet Keszthelyen. Már akkor láttam a hazugságra épülő terrorhatalom működésének kegyetlenségeit.
A gimnáziumban jó eredménnyel végeztem és a természethez vonzódva a Soproni Erdőmérnöki Főiskolára jelentkeztem. El is nyertem felvételemet, de az 1956-os forradalom szovjet tankok által való lehengerlése után a megtorlástól és kilátástalanságtól megrettenve 200 társammal együtt Nyugatra menekültünk. Amint kiderült, félelmünk nem volt alaptalan. Olyan érzés is közrejátszott, mint a kalitkába zárt madárnak, melynek kinyítják a kalitkája ajtaját és szabadon bocsátják, vagy éppenséggel börtönből szabadult ember érzelme és felszabadultsága.

MIKOR (Menekülésem emlékére)

Mikor a sanda idő megpakolt
Sopron utcáin félelemmel,
Mikor lelkemet lebéklyózta
A kádári hazaárulás,
És sivárság lepte a magyar jövőt,
Mikor szívem megtelt gyűlölettel,
Nem várhattam meg
A sikamlós tél fagyát,

De nyakamba akasztottam
Szegényes vándortarisznyám:
Nem hoztam magammal semmi mást,
Csak magyar gyümölcsök ízét,
Szivárványt kergető gyermekéveim,
Falusi életem tépett rongyait,
Templomba hívó harangzsongást,
Szűkszavú paraszti beszédmodort,
Zamatos szavak kristályait,
Pár dallamos nótafoszlányt,
Fejemben egy morzsányi tudást,
Anyámtól kapott türelmemet,
Apám-gyökerű tenniakarást,
Istentől ellopot halvány reményt,
Az érzést, hogy bármiképp élni jó,
Hogy magyarnak lenni büszkeség,
Mert nincs nemzet e földtekén,
Mely nálunk előbbrevaló.

Parksville, 2004. december 12.

(Már középiskolás koromban kezdtem verseket írni, de csak a forradalom idején, 18 éves koromban vettem komolyan ezen kedvtelésemet.)

Ausztriában egyetemünk dékánja, Roller Kálmán összeszedett és összetartott bennünket és egy kedvező kanadai ajánlatra elhatároztuk, hogy kivándorlunk. Kanadában a vancouveri egyetemen (U.B.C.), mint az ottani erdészeti kar részlege Sopron Division néven működtünk. Mivel angolul nem tudtunk, kedvező volt nekünk, hogy a velünk jött tanárok, professzorok magyarul taníthattak bennünket pár tantárgy kivételével. Azt hiszem, hogy a világtörténelemben ilyen eset még nem fordult elő, hogy egy menekült egyetemi részleg hazájától 11 ezer kilométerre elvándorol, saját nyelvén tanul és négy év alatt 140 képzett erdőmérnököt ad a befogadó országnak. Itt alakítottuk újjá a kommunista diktatura idején betiltott Ifjúsági Kör szervezetet, mely a Selmec-Sopron hagyományoknak megfelelően családias összetartozást hozott létre köztünk bajtársiassággal, baráti segítségkészséggel, mely összetartás átsegített bennünket azon az időszakon, mikor pénzügyi problémák mellett a lelki gyötrelmeket okozó honvágy is beférkőzött közénk. Ezenfelül itt ólálkodott közöttünk a családi szeretet hiányából fakadó fájdalom is.

Ne gondoljuk azt, hogy minden rendben volt a kanadai diákok hozzánk való viszonyában sem, bár többnyire szimpatizáltak velünk, de akadtak ellenségeskedők is, akik között volt kommunista érzemű, vagy aki kompeticiót vélt látni bennünk. Néha nagyon bántó cikkek is jelentek meg az egyetemi újságban, de el kellett szivelnünk. Sikerült lassan beletörődnünk egyedülálló, nem éppen idillikus környezetünkbe.

A nyári szünidőkben az erdészetben próbáltunk munkát keresni, hogy a téli időszakra megkeressük a szükséges pénzalapot lakbérre, élelemre és tandíjra. Az első években ez nagyon nehéznek bizonyult gyenge angol-tudásunk következtében. Állami kamatmentes kölcsönt kellett felvennünk, amit végzés után három éven belül kellett visszafizetnünk. Én, mivel az első évfolyamon kezdtem, 1961-ben valétáltam. A nyári szünetek erdészeti munkája bizony nem volt megirigyelendő. Többnyire feltáratlan őserdők faállományát kellett felmérni. Sokszor 15-20 kilométerre dolgoztunk a legközelebbi fakitermelő telephez, ahová helicopterrel vagy éppenséggel gyalog, hátizsákkal a hátunkon kellett eljutnunk. Természetesen sátorban tanyáztunk néha egy-két hónapig is egyfolytában. Élelmet helicopterrel, vagy hidroplán repülővel hoztak, ha volt alkalmas leszálló hely. Voltak esetek, hogy ejtőernyővel dobtak le élelmiszer csomagot. Nehéz volt az ilyen életet elfogadni annak, aki Európa bármely vidékéről csöppent bele. De el kellett fogadnunk, mert létkérdés volt, és együtt dolgoztunk a kanadai diáktársakkal és a büszkeség sem engedhette meg, hogy megszaladjunk a nehézségek elől. Emlékszem esetre, hogy munkánk közben át kellett mennünk egy gyors folyású patakokon. Volt eset hogy átdöntöttünk egy 30-40 centiméter vastagságu fát az átkelésre, amit fejszével vágtunk ki. Késő délután visszatérve már nem találtuk a hidunkat, mert a gleccser napközi olvadéka délutánra duplájára emelte a vízhozamot és elúszott a híd. Ilyenkor meg kellett keresnünk a folyó olyan szakaszát (ilyenkor már folyónak is beillett) ahol a partok magasabbak voltak. Egy újabb fadöntéssel elkészült az új hid. Ezen már ülve, kézi segítséggel előre csúszva keltünk át, mert az alattunk örvénylő víz delejező hatására könnyen elveszthettük volna egyensúlyunkat. Egy másik esetben az ejtőernyővel ledobott élelmi csmagot először a medvék találták meg. Mire odaértünk csak átharapott konzerves dobozokat találtunk. Így aztán egy-két napig áfonyán és vadmálnán kellett kivárnunk az újabb szállítmányt, amit rádión megrendeltünk.

Persze a vadállat-veszély sem volt elhanyagolható. Többszöri fára mászás mentett meg bennünket a grizzly medvék mancsaitól.

GRIZZLY A HALÁL

Reggel volt ...
Éppen borulni készült,
s már talán egy-két csepp keletről nyugatra
meg is szentelte a dermedtté hült
félelmes világot.
Így indultunk el teli panasszal, gyatra,
tegnapról maradt kicsi reménnyel.
A csönd mind leszédült
a csúcsokról,
és elterült széjjel
a fák alatt,
s a bokrokra hágott.
Körülöttünk a fondor
nyár szaladt,
s egy vagon rettenet ült lesen
a mozdulatlanságban.
És mikor az erdő megindult jobbról,
s hallani lehetett éhét a halálnak,
meghült a lét füvekben, fákban:
"bear"-t kiáltottam teli torokból,
és mászni kezdtem egy közeli fára.
Éreztem,
a lélegzetek alig találnak
ily remegőn,ily fehéren
a gyors élet-kapkodásban.

1960

Rossz emlékeim közé tartozik még az egyik 25 kilométer hosszú fjord partvidékén végzett munkánk majdmen végzetes kimenetele. Hat méter hosszú motoros csónakkal jártunk a parti állományok felbecslését végezve. Délutánra nagy viharba keveredtünk. A fehérhátu hullámok át-át csaptak a csónakunkon. A partnerem vezette a csónakot, én meg munkakalapommal mertem ki az egyre gyarapodó vizet a csónakból. Kikötni sem tudtunk, mert meredek sziklás partvonulat volt ameddig az esőben elláttunk. Végül is sikerült kikötnünk egy kis öbölben, ahol még egy kis halászkunyhó is volt, ahol aztán vizesen ott töltöttük az éjszakát. Visszagondolva az esetre, még most is libabőrös lesz a karom. Ilyen alkalmakkor bizony megkérdeztem magamtól: Ember! Miért akartál te világot járni?

Nem úgy, mint kisdiák koromban, most alig vártam, hogy az iskolai szabadságnak vége legyen, és visszatérhessek a civilizációba. Érdekességképpen ugyanígy vártam az egyetemi szünidőt is, mikor a tavaszi napokat fölváltották a nyári melegek, mert szinte vágytam ki a természetbe, a végtelen természeti szabadságba.

OTT FENN A HEGYEKBEN

Csak nekem zúgott a hegyi patak,
nekem sóhajtott a lágy-csendű fenyves,
mikor a fön-szelek a völgyre rontottak.
Nekem ömlött a Hold félénk fénye
lábaim elé a fenyők között,
és nekem nyíltak a havasi virágok,
engem hívott szirmaiknak kéje.
Nekem csillogott a reggeli napfény
a szikrázó hegycsúcsok szirtjein.
Nekem kéklett a hegyek közt búvó
tengerszem titkaiban a remény.

Itt láthattam meg British Columbia Parti Hegységeinek mesébe illő tájait, a hegyormok csodálatos világát, a havasi mezők nyári virág-özönét. És ezért a sok gyönyörűségért nem is kellett fizetni, sőt a közben végzett munkámért elég szépen fizetett is a munkaadó. Az ifjúi lelkesedés végül is legyőzte a rossz emlékek okozta pesszimizmust, és megújult öntudatom tovább mutatta a siker felé vezető utat. Az egyetem befejeztével sikerült mérnöki munkát kapnom, jó fizetéssel egy nagy erdészeti vállalatnál. Meglepetésemre soha nem kérték diplomám felmutatását, talán mert akkorra már az előttem végzett soproniak megalapozták a 'Sopron Division' jó hírnevét. Hamar kifizettem tandíj-kölcsönömet és elhatároztam, hogy meglátogatom szüleimet mivel hallottam, hogy amnesztiát kaptak a nyugatra menekültek mellett a forradalom gyengébb vétkesei. Abban az időben vettem fel levelezési kapcsolatot egy falumbeli leánnyal, akivel még tizenéves koromban érzelmi viszony alakult ki. Közben levelet is írtam a Soproni Egyetem dékánjának és érdeklődtem a végleges hazaköltözés lehetősége felől, hiszen 1956-ban olyan fogadalmat tettem én is mint több társam, hogy mikor lehetséges lesz, hazaköltözünk. Aztán a valóság bizony nagyon csalós volt számomra. Válaszában így világosított fel: "....visszatérte után, – amennyiben a Népköztársaságunk ellen bűncselekményt nem követett el – erdészeti munkakörben nyerhet elhelyezést. Oklevelének honosítására nem kerülhet sor, hanem megszakított tanulmányait levelező úton folytathatja..." Ismertem nagyon, hogy mit jelent a kommunista igazság-szolgáltatásban a Népköztársaság elleni bűncselekmény: bármit amit az emberre ráfognak. Nem vállaltam a négy évi újra-tanulást és főleg nem a fejem fölé helyezendő bizonytalanságot. Így került sor a négyhetes látogatásra, mely igazán kioltotta bennem a hazaköltözési gondolatot. A politikai helyzet nem mutatott semmi változást: Még mindig erőszakolták a TSZ-eket, még mindig kint voltak a táblák, hogy fényképezni tilos, még mindig csak kiváltságosok kaphattak telefont, még megvoltak a kiváltságosok üzletei, ahova egyszerű ember nem mehetett be, stb. Olyan elhatározásra jutottam, hogy ha az említett kislány, Marika is beleegyezik, kihozom Kanadába, és ott esküszünk meg a vancouveri Magyarok Nagyasszonya templomban. Ha nem, akkor egy év mulva visszamegyek és otthon esküszünk meg. Erre nem lett szükség, mert egy éves idegtépő huza-vona után kiengedték, és megalapítottuk családunkat. Munkámból kifolyólag öt alkalommal kellett lakhelyet változtatnunk, mert elég gyorsan haladtam felfelé a poziciók létráján. Kezdve, mint útkitűző, vágáshely kijelölő mérnök, majd irodában erdei utak, hidak tervezése, kitermelési tervek, költségvetések készítése tartozott munkakörömbe. Nyugalomba vonulásom előtt 8 évvel áthelyeztek az erdőművelési osztályra, mely jobban meg is felelt természetkedvelési ösztönömnek. Erdőmérnöki pályámat a következő versem foglalja jól össz:

ERDÉSZ HIVATÁS

Volt idő, mikor bárány-lélekkel
Rettegve az őserdőt jártam,
S e sorscsapással ébredt a reggel
Föl naponta nálam.
A szörnyeteg vadon terült körém,
Félelmetes zajjal agyamra;
Minden zizzenés a bokrok tövén
A halálos vadja.
Az élmények dzsungelében gyakran
Az Istent is közel éreztem;
A pokol is ingott már alattam
Szomjasan, éhesen.
De lassan, ahogy az évek múltak,
Enyhülés jött a megszokásban;
Ami dolgok tegnap még feldúltak,
Ma már megcsodáltam.
Megéreztem a hivatás elvét,
A célt, melyért a lépést tettem;
Hatalmas tervek nyomom követték,
Amerre elmentem.
Szépséget leltem óriás fákban,
Feneketlen tavak rejtekén,
Szédítő csúcsok szűz magasában
Újra születtem én.
Erőt az ösztön, akarást az ész
Adott a testhez, hogy kibírja;
S így lettem az Újvilágnak merész,
Hasznos pionírja.
De most magamhoz közelebb léptem,
S a tervezőkkel együtt állok
A természettel csatára készen,
Mint néhai álmok.
Hogy magam tervezte utakon fut
Tizennyolc keréken az anyag;
Hogy tegnap szinte senki se voltunk,
S mi lettünk az alap.
Mert a papírhoz, melyen írsz, számolsz,
Mi küldjük az anyagot a gyárnak,
És a deszkát, melyben élsz, a házhoz,
A mi fánkból vágnak.
Így lehettem építokockája
A nagy emberi alkotásnak;
Vállamon nyugszik egy sziporkája
Az egész világnak.

Port Alberni, 1965.

Negyvenkilec éves boldog házasságunkból egy lány és egy fiú született. Megtanítottuk őket magyarul, amibe belesegített magyarországi 2-3 évenkinti 4-5 hetes látogatásunk. Ezt a szokásunkat a mai napig megtartottuk, bár most már a gyermekek nélkül.

Nyugalomba vonulásom után elhatároztam, hogy megírom önéletrajzomat, amit sikerült kiadnom az addig megírt verseimmel egyetemben 2000 karácsonyára (Tarsoly Kiadó, Budapest). Azóta már három másik verses-kötetem is megjelent. Szorgalmasan irogatok, mert élvezetnek találom a Magyar nyelv egyedülálló szépségének felhasználását gondolataim kifejezésére.

Az írás és utazás melletti fölös időnket öt unokánk babusgatásával töltöttük.

Sokat aggódtam és aggódok szülőhazám sorsán, főleg most, mikor a globalizáció nemzetsorvasztó légkörében fuldoklik.

EURÓPAI UNIÓ

Európa nagy birodalom lett,
Érzéktelen testüvé nőtt molett,
Egy birodalom, alattvalókkal,
Ahol elhal az egyéni óhaj.
A kis országokat meghallgatják,
De nem találsz ott szerető hazát,
Mert nagy országok érdeke első,
A mi jogunk itt csak apró-cseprő.

Közös nyelvben elvész a sajátod;
Törvényt diktálnak az óriások.
Elsorvad itt a hazaszeretet,
Mert szeretni csak kis hazát lehet.
Kis hazát, mit őseid szereztek,
Minél nem találsz a földön szebbet,
Melynek földjét vérükkel öntözték,
Mely föld megszentelt örökség.
Magyar népem légy hűséges magyar,
Ápold nyelvedet, mert élni akar;
A nyelv lesz itt hazád, szeresd nagyon,
Az aranynál is becsesebb vagyon.
Parksville, 2011.

Sajnos a husszú-távú terveink nagy utazásaira nem kerülhetett sor, mert 49 éves házasság után beleszólt a Sors az életünkbe. Szeretett feleségemet, Marikát petefészek rák hódította el egy éves súlyos betegség közben. Most egyedül, megtörve élem napjaimat, várva az én behívómat is.
Ezzel be is fejezem, pedig lenne még sok mondanivaló, ha részletesebben mondanám el az egyes történéseket, de akit még érdekelne ez, olvassa el 'Látomások a Múltból' című könnyvemet.

Pintér László: **Fónagy Sanyi legendája** (60. születésnapján)

Velünk van egy vitéz, Fónagyéknak fia,
Nem segít őrajta vezeklés, vagy ima,
Mert bizony élete volt nagyon göröngyös,
Elvásott fenekén a szattyánbőr köntös.
Úgy tudjuk, hogy Pécsről indult ő Sopronba,
Batyujában onnan a tudását hozta.
A Templom utcában volt a kollégium,
Ahol férfiságuk mérték össze hiún.
Pingpong asztaloknak lett ő a bajnoka,
Tanulásra nem volt őneki sok oka;
Mert amilyen magas, oly dacos volt hangja,
Őtet Staszi bácsi is nyugodtan hagyta.
Kópházánál ő is eléállt egy tanknak,
De bátorság fogytán nyugat felé talpalt.
Így kötött ő is ki /Vancouver/ városban,
S be is iratkozott egyetemre nyomban.
Híres kammerjai Gőgös, Herceg voltak,
Ábrázoló helyett moziba loholtak.
Volt is csetepaté, kizárni akarták,
Dékán urunk vele sose szimpatizált.
Neheztel is érte még mindig a Sanyi
Begyét piszkálgatja egyre csak valami.
Éghajlattant tanít Fodor Gyula bácsi,
Nehéz tárgy volt az, könnyű volt hibázni.
Professzor úr mondá használat-tanából:
„Fejszenyelet kérem készítenek fából;
B.C.-ben a jó fát szörnyen pazarolják,
Otthagyják, mint kutya azt a bizonyosát."
De eljött a nagy nap: befejeztük végre;
Neki is felpezsdült lent az embersége.
A Mókival hamar meg is házasodtak,
Pedig az apósa sértegette sokat.
Nászútra elmentek keleti megyékbe,
Torontóba vitte munka keresése.
Munka sem akadt ott, éghajlat is rosszabb,
Így hozta őt vissza B.C.-be a vonat.
B.C. erdeinek lett ő uttörője,
Medvék a láttára szaladtak előle.
Sok utat kitűzött, melyen /logging truck/-ok
Száguldoznak le-s-föl, rettenetes nagyok.
Az erdei munka nem egy könnyű dolog:
Ha esik, ha havaz, kell mégis dolgoznod.
Ázott ürge gyanánt dolgozol napestig;
Ruhád ha szárítod, az megmerevedik.
Hallottam a Mókit, panaszol és vádol:
„Hazahozott gönce megállott magától;
Mert belé ivódik az erdei fának
Keményítője, mit az eső kiáztat
A mérnöki munka nagyon jól fizetett
Odahaza mégis súlyos lett a helyzet.
/Logging camp/-i élet remetének való,
Fiatal házasok életét szakasztó.
Nem búsult Sándoruk, egy nagyot ő gondolt:
Ifjabb feleséget magyar honból hozott.
Ő megértőbb vala, boldogságban éltek,
Ennek tanújaként leányukat nézzed.
De közben a Périt, –mert őt így is hívták
Még diák korában balekok és firmák,–
Szorgos munkájáért elő is léptették:
/Camp-egineer/ gyanánt feszítette mellét.
De volt őneki is egy gyengédebb pontja,
Hihetetlen, hogy nem okozta azt szoknya;
De /pickup/-jai nem engedelmeskedtek,
Mert gurulni ők csak az úton szerettek.
Gép-mechanikusok áldották is érte;
Túlóráért duplán fizetett a cége.
/Shopforeman/ kérte már előléptetését,
Hogy Sándorunk egyszer hagyjon neki békét.
Így érdemelte ki /manager/-i állást,
És C/ampbell River/-be tette irodáját.
Innen járt ki gyakran /logging camp/-jeire,
Legendába került dicső neve s híre.
Repülő útjait élvezte ő nyáron,
Ahogy fölszállt gépe, elfogta az álom.
De szerették őtet mind az alattvalók,
Mert szívénél nagyobb, csak akcentusa volt.
Volt neki egy kedvenc /camp manager/-e,
Uralma alatt volt /Gilford/-nak szigete;
Telefon beszédük érdekes volt látni:
Egymást szerették vón ők túlkiabálni.
Irodai népség is megszeppent gyakran,
Mikor profitjuk volt alacsonyabban.
Ideges volt akkor, mert szerette volna,
Hogy első legyen az ő /division/-ja.
/Engineer/-jeit néha megdorgálta,
Mert szerettek ülni bent az irodába'.
„Idebent nem lehet utakat kitűzni..."
Őket nagy sebtiben a fenébe küldi.
„Hajh! az én időmben nem volt computerünk,
Esti szórakozás rajzolás volt nekünk.
A helyszínre nem is helikopter vitt ki,
Produkciónk mégis volt mégegyszer annyi."
Gyakorta magában emigyen dörmögött,
Mígnem /Weldwood/-ot megvette az ördög.
Eladták őt is a vállalattal együtt,
De a baja neki /Interfor/-ral meggyűlt.

Lett is ebből aztán korai nyugalom;
Nem is bánta Sanyi, csak Jutka félt nagyon,
Hogy éhen fognak ők ezután meghalni,
Pedig nekik volt mit tejbe aprítani.
Terveznek ökelmék téli vándorutat,
Sanyi iránytűje déliránba mutat.
A szükséges /fift-wheel/-t meg is vették hozzá.
Kell, hogy megtanuljad vezetni is most má'.

Előre csak elmegy, de hátratolatás
Minden ügyességét, ami volt, meggyaláz.
Jutka mondja balra, jobbra megy a Péri,
A Pintér meg izgul: háza sarkát félti.
Te is megtanulod, mint a többi öreg,
Akiket nem régen a pokolba küldted.
Neked is majd mondjuk: „maradna már otthon
Ez az öreg trotyli", de ne vegyed zokon.

Íródott: 1997. november 15-én

I R O G A T Á S O K

M A G U N K R Ó L

Báthy I: **On the Plastic Wings of the Eagles**.

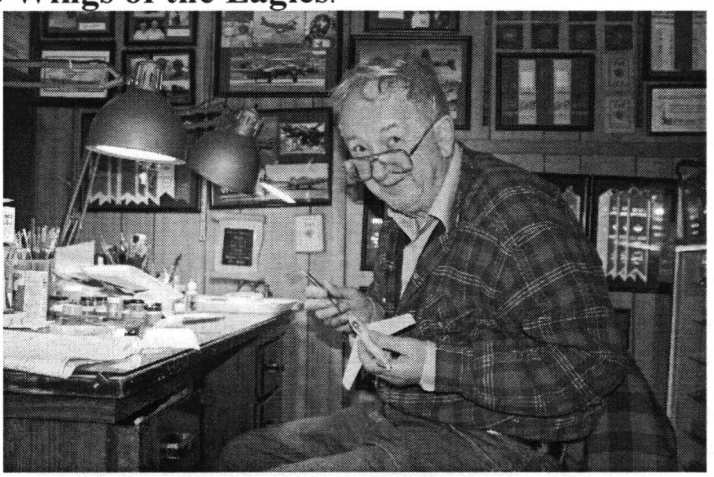

Most of us had some kind of hobby to relax after a hard day at work and regenerate ourselves for the next day. Instead of 'pub-hopping' my hobby has been building scale plastic models mostly but not exclusively of WW II aircraft and military vehicles. (My wife always knew where I was in the evenings.) How has this hobby developed?

After WW II in Hungary, as kids, we were playing on and in abandoned military vehicles and aircraft wrecks. The seed of interest in anything military was planted in me then. In 1958, I was walking along Broadway in Vancouver, when I noticed a model of a WW II 'Stuka' dive-bomber hanging in the window of a '5 &10 Cent Store'. Because I had heard a lot of stories about this almost 'Mythical Bird' I went in the store determined to buy this model. However, I was kindly informed by the staff that it was not for sale but there, on the shelves were many aero plane models to choose from. Then came the surprise. They were in boxes and in pieces! I was told that they have to be assembled, and not by them, but by me. My selection fell on a model of another famous WW II aircraft I had heard a lot about, the 'Messerschmitt Bf-109' fighter. I hurried home with my treasure and built it. That was when the 'bug' bit me. On the evenings before university exams, I feverishly worked on a model to calm my nerves. Besides, it was too late to study anyway.

In the '60s, I opted to build in 1/72 scale. There were numerous aircraft types available in this scale, they were cheap (49 cents) and they did not take up a lot of space (except the B-52 with its 76 cm wingspan).

Also, around that time, like-minded chaps in the UK started a modeling club which spread fast across the world and the International Plastic Modelers' Society (IPMS) was born. I became a member of both the Canadian and US Branches. I was a founding member of the Vancouver Chapter and later of the Prince George Chapter. In the past 50 odd years (on 148 occasions, so far) I attended model competitions locally, regionally, nationally and internationally and most of the time my entries ended up on the 'podium'.

I developed an interest in not only the aircraft but also the men who flew them. I did considerable research in this field. In the '70s, I started receiving material from Hungary about the Royal Hungarian Army Air Force. That 'Horthyst' material was taboo in the People's Democracy and could not be published there. The surviving pilots were persecuted and lived in humiliation in contrast with the ones who escaped to the West and made a life in the USA, where they were treated honorably by their former enemies. I translated these materials and published them in both of the IPMS Societies' magazines and our club's newsletters.

With the help of my wife Margaret, I translated two books from Hungarian to English, entitled 'Hungarian Air Force' and 'Messer': the Messerschmitt 109 in the Royal Hungarian Honvéd Air Force'.

For years I have been involved in translating into English, and publicizing the history of the Royal Hungarian Air Force in World War II, and particularly of the exploits of the famed '101 Puma Fighter Group'. I had the honor of meeting five of the former 'Puma' pilots in the '90s. Naturally. I built models of the aircraft that were flown by these men. In 1998, I was honored by the veterans by being invested into their group as an 'Honorary Puma' and presented me with a Puma Group lapel pin. At the time, only six or eight individuals had ever had this honor bestowed on them.

Interest in aviation was always a part of my life. As a regional director of the Heritage Society of BC I took an active part in the successful campaign to 'save the Grumman Goose' in 1996. This former RCMP amphibian was destined to be sold to a private interest. The campaign's aim was to keep this aircraft in Canada because it was purchased and operated with Canadian taxpayers' money. The aircraft now is housed in the Canada Aviation and Space Museum in Ottawa.

As a retirement present in 1998, my office and colleagues bought me a flight on a WW II B-17 bomber. It was a heavenly experience!

In 2000, Margaret and I published a book entitled: 'World War II Combatants: The Prince George Connection'. The book is about the wartime exploits of five WW II flyers, who lived in Prince George after the war, four of whom I knew in person. In February 2001, I received the 'Jeanne Clarke Memorial Local History Publication Award' for my book.

As one can see, I had no time to be bored in my spare time or in my retirement years. The model-building is still going on and

thanks to the long winter evenings here in the North, there is plenty of time for this activity, after the necessary snow removal. My 'museum' houses over 950 models and I have photographs of them on my FLICKR website: https://www.flickr.com/photos/sbathy/

From our family only one son and one of his sons have shown interest and talent to continue the trend started by me. I am in my 80th year now, and my interest in the hobby has not diminished at all. My eyesight is still good (with the help of glasses) and my hands are still steady. However, all other body-parts of mine are wearing out rapidly. I still have over 100 un-built models in boxes in my stockpile. I plan and hope to finish them before I join the exclusive 'Eternal Plastic Modelers' Society'.

(2016, January 31, Prince George, BC)

Rétfalvi László: **Sorsdöntő évek , 1970-1971**

Edmontonban a telek nemcsak hosszan tartóak, de hidegek is. Az alacsony hőmérséklet erős szelekkel megtoldva pedig tovább fokozza annak kellemetlenségét. Éreztük mi azt minden alkalommal, amikor napi teendőink elvégzésére a fűtött 'bentről' ki kellett mennünk a szabadba. Mivel a belváros peremén laktunk, majdnem minden 'célponthoz' gyalog jártunk, és a rövid megteendő távolságok nem tették nagyobb próbára hideg-bírásunkat. A kibírhatatlan hideg fogalma csak akkor jött 'fókusz'-ba, amikor egyik hétvégen nagy elhatározással korcsolyázni mentünk a befagyott Northern Saskatchewan folyó jegére. Fel voltunk mi melegen öltözve, de néhány tíz perces próbálkozás után elment minden kedvünk hagyni lefagyni végtagjainkat, orrunkat, esetleg füleinket. Évekkel azután hogy melegebb klímájú helyekre költöztünk, edmontoni tartózkodásunk idejét az ott elviselt telek számában mértük.

Az **1970**-es évet beköszöntő tél nem volt enyhébb az előzőnél, de ezúttal a hideghullámok többet ingadoztak. Volt teendő elég, hogy munkanapjaink többségét 'fűtött' irodánkban töltsük. 'Park Biologist' csoportunk egyre többet tanakodott azon, hogyan lehetne módot találni a park wardenok hatékonyabb részvételére biológiai adatok gyűjtésében. Az addigra már 'hivatalos NP policy'-nak kijelentett elhatározás és a felújított 'warden kézikönyv'-ben is megerősített feladat, hogy a wardenok munkaidejük jelentős részében a parkok életvilágának körülményeivel foglalkozzanak, csak erősítette törődésünket. Elvállaltam készíteni egy vázlatos 'útmutatót' a vadállományok rendszeresített felmérésére, amit kollegáim közt körbeadva véglegesítettünk, majd hivatalos úton továbbítottunk a NP illetékeseinek Calgaryban. Majd (hiába) vártuk a 'viszhangot'.

Munkába állásuk előtti tapasztalataik révén, vagy munkájuk közben szerzett tapasztalatuk folytán, de minden esetre a természethez való vonzódásuk okán, a Nemzeti Park program kezdetei óta a Park Wardenok voltak általában akik legközelebb álltak a parkokban lévő természeti kincsek értékeléséhez. Mint természetjáró emberek nagyon is valószínű, hogy jól ismérték környezetüket és hogy nem hagyták figyelmen kívül a látottakat. Legtöbbjük tele volt 'tudással' kerületük élővilágáról. Ennek a tudásnak a megcsapolására hozták korábbi NP vezetők használatba az ugynevezett 'Wildlife Observation Card' (WOC)-okat, amik kis lapjaira megfigyeléseiket irott formában kellett rögzíteni, későbbi felhasználásra a park-irodában. Ez is olyan 'papíron való döntés' lehetett, amit vagy nem vettek komolyan, vagy megelégedtek az itt-ott szórványosan kitöltött lapokkal és aminek történelmi érdekessége mellett talán egyedül 'anekdótaszerűsége' volt jellemző. Viszont rendszeresen és precízen kitöltött WOC-ok alkalmi vadmegfigyelésekről igenis hasznos információt tartalmazhatnak. A részletes és rendszeres állomány felmérések fontossága mellett, 'útmutatónk' hangsúlyozta és fontosnak tartotta a WOC-ok használatát.

Közben, a NP Calgary irodája egy 'Regionális Resource (értsd 'természeti kincsek') Bizottságot' hozott létre, amibe kérték részvételünket. Ward Stevens felettesemmel együtt teljesítettük a kérést. Legelső ülésükre állítottam össze egy előterjesztést, ami nagy vonalakban mutatta be a kérdésköröket, a feladatok sokaságát és javasolt irányelveket azok prioritási sorba helyezésére, majd tett javaslatot a feladatok megoldására. Addigra már volt annyi 'állami burokrácia gyakorlatom', hogy nem ringattam álmokat javaslataim megvalósításáról, de valahol el kellett kezdenünk.

A tervezett új Pacific Óceánra néző NP megvalósulni látszott és azért ideje lett felmérni a terület egyik legjellegzetesebb állatfajának, a korábban már sokszor emlegetett fehérfejű sasnak (*Haliaeetus leucocephalus*) előfordulását. Március végén idultam ismét az óceanpartra kis VW-ommal, de ezúttal egyedül és nem egyhuzamban, hanem egy Kamloops-i megállóval tettem meg az utat. Victoriában béreltem ismét repülőt (Victotia Flying Services, pontonos, kompresszoros Cessna 150, E. Peatt pilota) és elsőnek, ha már az alkalom adódott, San Juan Island-on (SJI) és környékén vettem újra szemügyre a sasok helyzetét. Másnap reggel 10-től délután 6 óráig, két újratankolással Ucluelet, BC-ben, repültük be a park tervezett területét. A sasokokra vonatkozóan a Barkley Sound nevezetű nagy öböl partvidéke és az öbölben található számos, különböző nagyságú szigetek a legfontosabbak, tehát többször körberepültük minden zege-zugát, használatban lévő fészkeket keresni és megszámolni a sasokat. Nem egyszerű dolog betájolni a sok éles fordulat és újrafordulat közben a megfigyelés pontos helyét és azt bejegyezni a kézben tartott térképen. Az adatrögzítést sokban megkönnyítették az ekkortájt forgalomba jövő és általunk is használt kis hordozható kazettás magnetofonok. Nagyon sok múlott a pilóták ügyességén, úgy biztonságban mint pontos adatgyűjtésben és a repülőgép képességén az éles fordulatokat és emelkedéseket kezelni. A nyolcórás rázós repülés után jó érzés volt ismét szárazföldön megpihenni. Harmadnap komphajóval átmentem SJI-ra, hogy számlálást végezzek az utakról látható sasokról, de szűkös időm miatt nem kerestem fel barátaimat. Vancouverben már várt rám Leone, aki repülővel jött utánam szülejét látogatni és egy kicsit felmelegedni a vancouveri tavaszban. Visszautunkon Kamloopsban ismét megálltunk az éjszakára, talán mert addigra rájöttem, hogy a hosszú munkanapok és marathoni autózás fáradságait nem méltányolják a hivatalos szolgálatban.

A hó olvadásával, folytattam korábban elkezdett vizsgálataimat az útrézsűkön talajtakaróként használt növények terjedéséről. Egyúttal felkerestem és megszemléltem a NP-okban szemétlerakásra használt nagyobb területek állapotát, hogy felkészülhessünk azon területek a parkok állataira, főleg a medvékre való hatásának tervezett új vizsgálatára. Legtöbb kutató munkában, a kezdeti kérdések megválaszolása közben egyre több új kérdés merül fel, ami gyakran más irányba tereli a figyelmet. A szemétlerakó helyek medvékkel kapcsolatos hatásának felmérése ilyen kérdéskör volt. Köztudott, hogy emberi szemétdombok általában nagyon vonzóak legtöbb állatnak (madaraknak és emlősöknek egyaránt) az ott található eledelnek felhasználható szerves anyagok jelenléte folytán, de azok hatása a parkok állatainak viselkedésére és mitöbb biztonságára nem volt kimutatva. A medvék, de különösképp a grizzly medvék *(Ursus arctos horribilis),* a parkok 'wilderness' azaz 'vadon' fogalmában kifejezett legfontosabb és legértékesebb természeti értékének szimbólumai, tehát jelenlétük és megmaradásuk természetes környezetben, magának a 'wilderness érték' megmaradását is magában hordozta.

Széleskörű elfoglaltságom mellett lassan és óvatosan kezdtünk a

vizsgálatokba. Szerencsémre, (nyári diák helyett) segítőként megkaptam tapasztalt technikusunk Joe McGillis szolgálatát az év nagyobb részére. Joe, korábbi munkái során jól ismerte a különböző parkok személyzetét, tehát nem kellett bemutatkozó látogatásokat tenni, egyből belekezdhetett a helybéli wardenok közreműködésvel minden használatban lévő szemétlerakódónak a vizsgálatába. Sajnos a park látogatók vendéglátására létesült kisebb vendéglátóhelyek is tarthattak használatban külön-külön lerakodókat, tehát sok helyet kellett kivizsgálnia. A feladat le is foglalta Joe teljes idejét. A nagyobb létesítmények közül elsőnek a legnagyobb látogatottsággal bíró Banff NP-ban, az újonnan létesített, úgymond 'bear-proof' azaz 'medvebiztos' kerítéssel ellátott lerakó-telepet vettük szemügyre. A bekerített telepen belül, a park vezetőség által 'megadott információ' szerint a napközben lerakott szemét egy munkagép általi rendszeres elföldelésre kerül, amely eljárás szagmentesíti és egyben hozzáférhetetlené teszi azt. Megfigyelőnek szerződtettem egyhetes tartamra, egy Blair Rippin nevű, újonnan Mester-diplomázott és állásajánlatra várakozó biológust, aki odaadással és hozzáértéssel végezte a feladatot. [Esete azért említésre méltó, mert álláskeresése közben majd 50 kérvényt nyújtott be (minden kanadai federális, provinciális és amerikai federális és 'state' vadgazdasággal foglalkozó szervezetének) és mindegyikre negatív választ kapott. Igaz, akkor sem dúslakodtunk Kanadában álláslehetőségekben, de tudomásom volt több, az utóbbi időben az USA-ból felvett jelentkezőkre. Hogy Kanada miért nem részesítette előnyben (netán részesítette hátrányban?) saját egyetemi végzőseit, megmagyarázhatatlan volt számomra]. Amit láttunk nem volt biztató, sőt egyenesen ijjesztő! A kerítés alatt már megépítésekor volt annyi rés, amit egyszeri 'használattal' tágasra bővítettek a ki-be járó állatok, és a frissen lerakott hulladék elföldelése pedig olyan gyér réteggel történt, hogy legtöbb helyen 'kilógott a lóláb'. Ami a legelszomorítóbb volt, hogy friss szemét (főleg a Banff Springs Hotel vendégeinek vacsora maradványai) a beföldelő munkagép-kezelő napi munkaidejének befejezése után, úgy sötétedéskor került lerakásra, mint hivogató 'terített asztal' a látogató állatok számára. Természetesen azonnal a park vezetőség tudomására hoztuk a szemétkezelés általunk vélt hiányosságait, amik figyelembevételére kaptunk igéretet. Igéretekben nem volt hiány!

Közben beköszöntött a nyár és utam ismét a nyugati tengerpartra vitt. A tervezett Pacific Rim National Park (formális névét valószínűleg csak később kapta) azon részéit, amiket eddig csak repülőről láttam, illett a föld szintjén is megvizsgálni. A park három elkülönülő részéből ezideig csak a Long Beach (11 km hosszú homokpart után) nevezett részt ismertem közelebbről, most a West Coast Trail (nyugati-part ösvény)-t tartalmazó, a délebbre fekvő partvidék egy részét terveztem végigjárni. A hosszú történelemmel rendelkező ös-

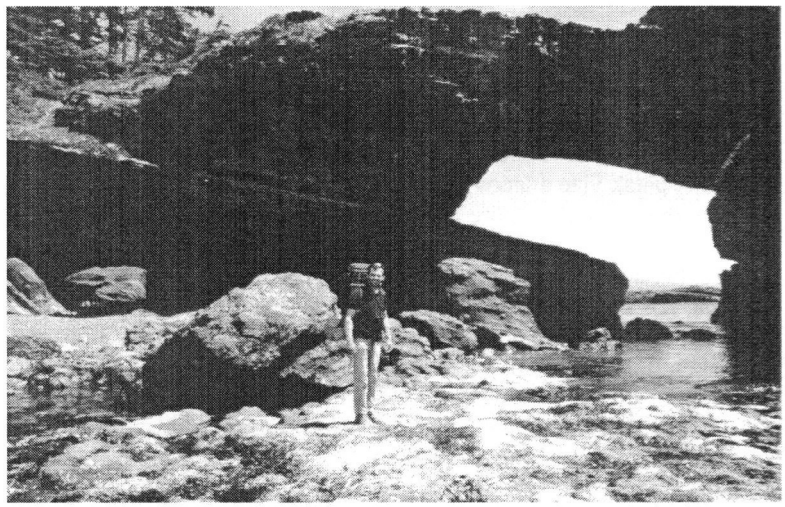

vényt az 1800-as években építették az É-Amerikai kontinenset keletről megközelítő és bajbakeveredett hajók megsegítésére. Több helyen a haladást körülményessé tevő gyakori kisebb nagyobb vízfolyások mélyre vájt völgyei okán az ösvény magán a homokos vagy sziklás tengerparton folytatódik. Az erősen tagolt part mélyedéseit valamikor függő hidakkal szelték át, amelyekből nagyon kevés maradt meg biztonságosan használható állapotban. A 77 km hosszú, csak gyalog forgalomra alkalmas út, a Barkley Sound déli sarkán fekvő Bamfield, BC kis településtől a Gordon folyó Port San Juan nevű öbölben képződött deltájáig tart, ahonnan már országúton lehet Victoriáig közlekedni.

Ezúttal munkahelyi autómmal, egy tágas 'carryall'-nak nevezett járművel utaztunk ki, megint egyhuzamban. A többes számot természetesen feleségem jelentette, aki mindenképpen részt akart venni a sokat igérő kiránduláson. Autónkat Banfieldben hagytuk a visszautazásra, ahová Victoriában bérelt pontonos repülőnk jött értünk és vitt a Nitnat tó partközeli szorosánál lévő Whyac nevű indián faluhoz. A kérdés, hogy miért a déli parton tett le minket a pilóta, amikor mi északnak akartunk haladni csak akkor merült fel, amikor a gép már elrepült. Egy indián csónakos szolgálatát kellett bérbe vennünk, hogy átkeljünk a túlsó oldalra.

Vízpartok, de különlegesen tengerpartok erős hatást gyakorolnak érzelmeinkre. Örökre megmaradó volt az érzés, amikor magunkra maradva kinéztünk a 'végtelen' nyílt Csendes Óceánra. Az indián falu kivételével nem volt több-napi járásra ember a közelünkben. Mély lélegzetet véve hagytuk, hogy a víz felől jövő szél arcunkba fújja a sós-páradús levegőt és különlegesen szerencsésnek érezni magunkat, hogy akkor és ott lehetünk. Nem volt sietős a dolgunk, fő feladatomnak azt szabtam, hogy saját bőrömön érezzem, saját énemmel éljem meg a ritkán adódó alkalmat, amit egy 'wilderness' minőséggel átitatott tér adhat az embernek.

Lassan haladtunk északnak, megálltunk és megnéztünk mindent amit szépnek és különlegesnek találtunk. A gyakori, helyenként az ár alsó szintjéig kinyúló sziklafokok közé szorult kis öblök naponként tisztára mosott homokján csodálatos dolgokat lehetett találni. Még csodálatosabbak voltak a lapos sziklaperem kisebb-nagyobb üregeiben visszamaradt élőlény-közösségek, mint amennyi kis akvárium, amely újratöltődött minden magasárral. A tenger felé csordogáló édesvizű erek, erecskék sokasága többnyire felszívódott a homokban mielőtt céljukhoz értek volna, de a nagyobb vizű patakok medreket vájtak maguknak, amelyek átgázolása szükségessé tette bakancsaink gyakori levételét. A látványos vizeséssel partra érkező Tsusiat patak átkelése talán még veszélyes is volt, a magas tengeri vizállás okozta felduzzadt folyása okán. Rögtön utána, a keskeny és síkos perem, ami maradt a víz és partig nyúló sziklafa-

lak között mégis a biztonságosabbnak vélt ösvény keresésére késztetett bennünket, amit a sűrűn benőtt parti növényzeten keresztülkasul való mászkálásával találtunk csak meg. Azon haladva, széldöntött fatörzseken átmászva, megmaradt függőhidakon himbálózva, vagy 3 km-t tehettünk meg, miután ismét a vízmentére ereszkedtünk le, közvetlenül a Klanawa folyónak is beillő patak medrénél. A patak vize a lapos homok felületen szélesen elterülve folyt a tengerbe, amit kőről kőre ugrálva bakancsostól szeltünk át. Bakancsaink ugyan gyakran elmerültek, de addigra jó fáradtan, már elhatároztuk a letáborozást, ami hamarosan lehetővé tette azok kiszárítását. Kis sátrunkat szélvédőként használt hatalmas 'driftwood' rönkök (a tenger által hordozott majd partra dobott fatörzsek, amik sósvízben 'tartósítva' hosszú évekig díszei a partvidéknek) között állítottuk fel s fogyasztottuk el kiérdemelt vacsoránkat. Kirándulásunk alatt eledelünk majdnem kizárólag 'freeze-dried' (fagyos szárítású) készételek voltak, amit a helyben található kristálytiszta vízben áztattunk, majd melegítettük fel apró butángázos tűzhelyünkön.
Másnapra vastag ködre ébredtünk és az eső is szemerkélt itt-ott, de az erős szél hamar elfújta a ködöt és a felhőzet is szakadozni kezdett. Az előző naphoz hasonlóan hol a parti szikla peremen, hol a partmeredély feletti ösvényen haldtunk északnak. A csodálatos találkozások a természet adta látványokban folytatódtak. Az éjszakai erős szél rengeteg tengeri hínárt (brown kelp) vetett partra, amely néhol majdnem teljesen befedte a part homokját. Gyerekeknek való játéknak is beillett átjárni rajtuk és pukkangatni léghólyagjaikat. Körülbelül az előző napi úthoz hasonló távolságot tettünk meg a Darling folyó torkolatának gyönyörű vízeséséig. Ezideig nem találkoztunk emberi lénnyel, ami csak tetőzte feldobott hangulatunkat. Nem is mentünk tovább aznap, ott közelében vertük fel sátrunkat és sokáig hallgattuk a hullámverés felett is hallható vizesés zubogását, amíg az a sötétedés után álomba nem szenderített bennünket. Utunk harmadik napján, de akkor is még 'innen' a Pachena világító torony 'emberlakta' területétől, találkoztunk először a velünk ellenkező irányba igyekvő kirándulókkal, akik elmondásuk szerint oda-vissza úttal csak egy kis részét tervezték megismerni az előttük álló rengetegnek. Onnan már jobban használt ösvényen haladhattunk harmadik megállónkig a Pachena öböl végén. A 'wilderness', az egyedüllét érzése itt már foszladozni kezdett és egyre több emberi használatra utaló jeleket találtunk. Sátrunkat is, hogy jobban védjen a fenyegető esőtől, egy helyben talált nagyméretű műanyagfólia alatt állítottuk fel. De azért még ott is jól éreztük magunkat. Negyedik napunkon hamarosan egy autóval vezethető útba torkollott a gyalog ösvény és az utolsó néhány km-t pedig a poros, de majdnem forgalom nélküli, egy indian reserváción áthaladó úton tettük meg türelmesen várakozó 'carryall' autónk felé. Nem a legjobb befejezés, de a korábbi napok alatt természeti csodáktól felhalmozódott magasztos hangulatunk maradt velünk. Mindent megkaptunk amit remélhettünk, egészséges testmozgást, tiszta vizet, tiszta levegőt, lelki

feltöltődést és tapasztalatot későbbi használatra. Viselkedésünkre is büszkék voltunk. Minden szükségeset hoztunk magunkkal és vittünk ki utunk végén ami használatlanul maradt, csupán lábnyomaink a homokban jelezték látogatásunkat, amiket hamarosan nyomtalanul elmosott az ár.
Július közepén már ismét Edmontonban folytattam tevékenységeimet. Felvettem szerződéses alapon egy biológiát tanult friss diplomást, George Elder-t 8 hetes időtartamra, Banff NP-ban a hulladék telepek (garbage dumps) és medvék viszonyait megfigyelni, a korábban elkezdett munka folytatásaként. George szorgalmas és leleményes megfigyelőnek bizonyult. Feladatai közt volt szoros kapcsolatot tartani a Warden Service embereivel, hogy minden 'medve problémát' ami a környéken felmerült kiértékelhessünk a 'dump'-okon látottak viszonyában. Medve problémák, természetesen azok az esetek voltak, amikor a 'dump'-okon található 'eledel' által a park lakottabb területeire 'csalogatott' medvék szintén útba ejtettek 'hasonló illatú lerakatokat', mint kabinokban, autókban tartott élelmiszereketés és az útmenti, de főleg a nagy táborozó helyek ideiglenes tárolóiban felgyülemlett organikus szemetet. A 'bűnösnek' tartott medvéket általában csapdákban elfogták és a park lehető legtávolabbi részébe szállították és engedték szabadon. A 'visszaeső bűnözők' már nem voltak ilyen szerencsések és ha rossz szokásaik mellett fenyegetően is viselkedtek, büntetésük a golyó volt. Hogy mennyiben volt ez 'park policy', azt sohasem tudtuk meg, mi csupán a 'gyakorlatból' következtettünk. Könnyű volt látni, hogy ez a folyamat sok medve pusztulását okozta, pedig a parkok felállításának eredeti (formálisan sosem változtatott!) célja a parkban található 'természeti kincsek', köztük minden endemikus vadállat, azaz medvék is, a telhetetlen emberi mohóságtól való megvédése volt. Ezen utóbbi logikai levonást unos-untalan emlegettük parkban dolgozó barátainknak, vállvonogatásaik közepette.
Közelről követtem George munkáját, itt-ott be is segítettem, hogy koordináljuk elképzeléseinket. Célom az volt, hogy amennyire lehetséges mint 'egyént' ismerjünk fel minden 'dump'-ot látogató medvét, hogy kiszűrjük a duplikációt egyik napról a másikra és hogy azonosíthassuk elfogadható alapon a dump-on látott egyéneket a közeli más helyeken 'bajt okozókkal'. Nem volt egyszerű! A sötétben (mivel legtöbb 'dump' megfigyeléseinket az éjszakai órákban tettük) nehéz volt különbséget tenni 'látogató' és 'látogató' közt, de nem reménytelen! Ugyanis, fekete és grizzly medvék körvonalaikban is de viselkedésében mindig bizonnyal elválaszthatók voltak. Emellett, apriori információnk a grizzly medvékről - azaz hogy 'családi csoportok'-anyamedvék (sows) és bocsaik (cubs) legalább két évig együtt maradnak (az újszülött és egyéves bocsok könnyen megkülönböztethetők), sőt a bocsok harmadik évükben is sokáig a 'sow'-val maradnak és elválásuk után a kapcsolat alomtár-

sak között sokáig fennmarad - nagy többségüket meghatározhatóvá tette. A nehezebb egyedek az egyedül megjelenők voltak. De, esetükben is segített az apriori ismeret, hogy a nagytestű egymásközti konfrontációkban domináns egyedek minden valószínűséggel hím medvék (boars) voltak. Maradtak az egyedüli kisebb egyedek, amiket 'osztályozatlan' kategóriába soroltunk.
Közben folytattam felméréseimet az útmenti növényzet helyzetéről. Mivel 'minta-tansekt'-jaimat a lehető legváltozatosabb körülményeknek kitett helyeken állítottam fel, nagyon sok ide-oda utazás vált szükségessé. El is foglalta a vidéken töltött munkaidőm oroszlán részét a következő két hónapban. Közben, irodai tartózkodásom alatt áttanulmányoztam az újabban kiadott Cape Breton Highlands NP-ra vonatkozó 'provizórikus' mester tervet. Bár nem tartozott irodánk geográfiai érdekkörébe, korábbi ottani tapasztalataim alapján kértek fel a véleményezésre. Most nem volt társ-szerzőm a bírálatban, de megkaptam felettesem bátorító egyetértését. Mint a korábbi tervekben, a tartalom nem volt más mint utak és más közhasználat kiterjesztésére szolgáló építmények szorgalmazása és majdnem teljes 'semmibevevése' a NP-ok alapjául szolgáló törvénynek.
A nyár végére rám hárult a Banff-i és Lake Louise-i megfigyelések feladata is. Fontos volt folytatni, mert a 'dump'-ok medvék általi használata addigra sok adattal gazdagította ismereteinket, amiket ki akartunk egészíteni a medvék hibernációba téréséig. Mivel a medvék többnyire éjszakai lények, több éjszakát, megosztva a két 'dump' között, töltöttem adatgyűjtéssel. Olvasóim helyzet értékelésének érdekében említem meg, hogy nekem se volt bizalomgerjesztő kiszálni az autóból a vaksötétben, kinyitni majd bezárni a kaput, autóm motorjának zajára és felkapcsolt lámpájának fényére megriadt és minden irányba 'ideiglenesen' visszahúzódó grizzly medvék között!
Az ősz folyamán a NP szervezet kiadta a Jasper-Banff-Kootenay-Yoho NP-ok 'provizionális' mester terveinek nyilvános tárgyalásra szánt változatát. A CWS park biológusok által korábban megfogalmazott kritikák és javaslatok láthatólag semmi hatást nem gyakoroltak a tervezőkre, vagy inkább a kiadványért felelőssekre. Nagy felháborodásomban írtam egy hosszú levelet igazgatónknak, aminek válaszolatlanul hagyása, érzésem szerint nem érveim figyelmem kivül hagyása volt, hanem saját szervezetünk tehetetlenségének elismerése az állami apparátus 'érdekérvényesítések arénájában'. El kellett fogadnunk, hogy politikusokra és szolgalelkű kiszolgálóikra csak a nagyközönség képes hatást gyakorolni (és az is talán csak választások alkalmával).
Családi életünkben is volt kellő forgalom. Még a nyár folyamán vettünk egy kis 14 láb hosszú kenut, amit hamarosan kipróbáltunk a közeli Elk Island NP-beli Tawayik tavon, majd elvittük Jasper NP-ba, ahol Jo és Alan Toon barátaink társaságában kenu kirándulásra mentünk a park gyöngyszemének számító Maligne tavon. Leone, összeszedve bátorságát alkalomadtán beült a kis VW kormánya mögé és mellékutakon vezetni kezdett, de bátorsága addig nem tartott hogy vizsgázni is elmenjen. Házvezetésünk költekezését 'kordában' tartottuk, a nyár végén kifizettük Leone egyetemi kölcsönének utolsó részlegét és az év végére egy 'takaros' kis összeg gyűlt össze bankszámlánkon. Nem riadtunk el viszont olyan költségektől amik 'szellemi' életünket gazdagították és könyvtárunk meg LP lemezeink gyarapodása mellett 'befektettünk 'szépművészeti' dolgokba is, amik a mai napig megmaradtak házunk ékeinek. Szellemi életünk részének tartottuk Vancouverben lakó rokonaink és barátaink gyakori látogatását is. Vancouveri hivatalos utjaimmal kapcsolatos látogatások mellett október 9-11 között célpontosan lerepültünk a Polish Hall-ban megrendezett, de már 5 éve nem látogatott 'Soproni Homecoming Bál'-ra (az 1956-ban Vancouverbe 'elvándorolt' Soproni Erdőmérnöki Főiskola volt hallgatói és oktatói által évenként megrendezett 'gálás' összejövetele), majd decemberben tíz napra Karácsonyt együtt ünnepelni Leone édesanyjával. Az 'otthoniakkal' is tartottuk a kapcsolatot gyakori levélváltásokkal. Egyik megmaradt hazaírt levelemből tudtam meg, hogy fejemben már megfordult a gondolat családunkat gyerekekkel gyarapítani.

□

Nem emlékszem az **1971**-es évet beköszöntő télre másként mint hogy hideg volt. Talán mert nem is várhattunk mást az előző évek tapasztalatai alapján és kezdtünk is hozzászokni az edmontoni 'ez van' valósághoz. Szüleimhez írt levelemben, talán az ő kérdésükre, már többes számban közlöm, hogy gondolkodunk a családalapításon. Pedig, akkortájt az emberiség túlszaporodásának ténye és az abból eredő természeti kincsek felhabzsolása, no meg a felelőtlen környezet szennyezés erősen foglalkoztatta gondolatvilágomat. Alkottam is egy új szót magamban, a ' popollution'-t (popollúció) azon összetartozó tények kifejezésére. Az egyik helybéli rádióállomás, a CKUA reportere valamilyen okból felhívott és beszélgetésünk alapján tett kérésére írtam és olvastam fel adójukon egy rövid eszmefuttatást személyes szemszögemből, 'Miért korlátozzuk a népesedést?' címmel.
Valamikor február végén egy ottawai megállóval Halifax, NS-ba repültem Joe Bryant, CWS Keleti Régió igazgató meghívására előadást tartani két korábbi iromány alapján (a NP-ok természeti kincseinek rendszeresített tanulmányozása és a wardenok részvétele az állatállományok felmérésében) NP-okkal foglalkozó alkalmazottaik számára. Szintén az egy évvel korábbi riportom a témáról szolgáltatta az anyagot előadásomhoz a március 22.-én a nyugati NP-ok wardenai számára Jasper NP-ban tartott 'továbbképző tanfolyam'-on. Reménykeltő volt, hogy a wardenok részvételét biológiai felmérsekben tovább szorgalmazta a vezetőség és hogy a korábbi 'iskola' elnevezés helyett a 'továbbképzést' hangsúlyozták. Park biológus csoportunk minden tagja jelen volt és John Stelfox kollegám vállalta az elhangzottak alapján összeállítani egy részletes 'lépésről-lépésre' feladat-sort, amit az új Warden Kézikönyv tartalmazna. Ismét nagy remények kis lépések alkalmából!
Április 3.-án újból úton voltam a Nyugati Partra sasokat számlálni. A hosszú utak egy napon belüli megtétele már szokásossá vált, a tágasabb és erősebb motorral felszerelt hivatali kocsik pedig több 'kényelmet' nyújtottak mint öregedő kis VW-om. Pacific Rim NP eddigre már rendelkezett egy kis számú személyzettel és az újonnan kinevezett főwarden Fred Bamber telefonon jelezte, hogy ő is szeretne résztvenni a légi szemlében, majd Ian Smith, a Nanaimoban székelő BC provinciális vadbiológus is bejelentkezett. Nagyobb repülőre volt ezáltal szükség, de időnyerés céljából is, Vancouverben béreltem gépet (pontonos Cessna 185, West Coast Flying Services, J. Lightbown pilóta), amivel nanaimói és uclueleti megállóval felszedtük extra utasainkat. Tudtam én korábbi alkalmakból és figyelmeztettem is utasainkat, hogy hátul ülni egy ide-oda gyakran és élesen kanyargó kis repülőben nem kellemes és könnyen előidézhet 'tengeri betegséget'. Nem kellett sokáig várni, egy-két fordulat után ismét le kellett szállnunk, hogy kiengedjük Fred B. 'betegünket'. Ian S, becsülétére (és erős gyomrára) válva maradt a felmérés végéig. Talán mint legtöbb vadbiológus, munkája alkalmából már korábban is órákat tölthetett hasonló felmérésekkel és gyomra megedződött. Mivel kutatásunk területe egyforma távolságra volt Vancouvertől és Victoriától, felötlött bennem, hogy korábbi alkalmakkor Victoriából repülve több felesleges utat is tehettem. Harmadnap ismét repülőt béreltem (Cessna 180, u.a. vállat, J. McSweeney pilóta) és megvizsgáltam a San Juan Sziget-i sasok helyzetét is. Ez utóbbi nem tartozott feladataim körébe, de az ott 1962-től szerzett adatokat, azaz évi változásokat lehetett viszonyítani az új NP-ban észlelhető évi változásokhoz, ami segített azok megértésében.

Leone élt az alkalommal, hogy repülővel utánam jöhessen és hogy felfrissítse vancouveri kapcsolatait. (Felmerülhet a kérdés , hogy honnan volt feleségemnek annyi szabadideje, hogy engem elkísérhessen hivatalos útjaimon, amire válaszul szolgálhat az akkor létező kedvező feltétel, hogy fel nem használt szabadnapok egyik évről a másikra átvihetők voltak. Mi pedig ritkán használtuk fel éves juttatásunkat).

Tíz napos távollét után tértünk vissza Edmontonba és mindjárt úgymond 'beleugrottunk' életünk egyik legnagyobb horderejű döntésébe. Nem példát követtünk, mivel hasonkorú barátaink mind bérelt aparmanokban laktak és beszélgetéseink tárgyai közt nem szerepelt a házvásárlás. Idősebb kollegák itt-ott felemlíthették a korai ingatlanba való befektetés hosszúlejáratú előnyeit, de saját rezidenciáik kinézete, ahová ritkán hivatalosak voltunk, nem ébresztett bennünk hiányérzetet. Április 14.-én, az Edmonton Journal napilapot böngészve találtuk meg azt a hirdetést, ami felkeltette figyelmünket: eladó ház „in the heart of Old Glenora" (Ó Glenora szivében). Több mint négy éve laktam már akkor Edmontonban és ismertem kerületeit. Házasságunk után bemutatva a várost Leone-nak, korán megegyeztünk, hogy számunkra az egyedüli tettszetős városrész, módos idősebb házai és hatalmas fákkal diszített utcái okán, a Glenora nevezetű legöregebb kerület volt. Talán onnan a sugallat! Helyszini vizsgálatunk csak tovább növelte érdeklődésünket. Kapcsolatba léptünk az eladó ügynökkel és elrendeztünk egy 'háztűznézőt'. Emeletes, három hálószobás, jól karbantartott ház, teljes alagsorral, nagy parkszerű hátsó udvarral, garázzsal, egyszóval minden ami benne van egy kanadai családi házban. Megvallom, és talán nejem nevében is mondhatom, hogy a ház akkori berendezése régimódi bútorokkal segített abban, hogy egyből 'beleessünk' és megvásárlását fontolgassuk. No, de miből?

Tettem említést korábban, hogy az egyetemi éveink alatt ránk kényszerített szűkös életvitelt nem váltottuk át 'pazarló' módra és hogy kölcsöneink visszafizetése után módunk lett keresetünk egy részét megtakarítani. A bankszámlánkon gyülekvő pénz pedig nagyban növelte jövőbe vetett bizalmunkat. Tisztában voltunk azzal is, hogy az ingatlan árát túlnyomóan bankkölcsönből kell fedezni, amit aztán hosszú éveken át kell majd törlesztenünk. Mivel volt tapasztalatunk bankkölcsönökkel és azok visszafizetésével, csupán a havi törlesztés összege volt a kritikus tényező döntésünk meghozatalában. Amikor annak kiszámolt összege könnyen belefért havi költségvetésünkbe, megtettük a vásárlási ajánlatot. Nekem a terepen volt éppen dolgom, amikor Leone telefonon hívott, hogy elfogadták ajánlatunkat: háztulajdonosok lettünk! Azaz, június 1-i dátummal tulajdonosai a 13415-103 Avenue, Edmonton, AB cím alatti rezidenciának. Említésre méltó, hogy talán önbizalmam 'túltengése' folytán minden papírmunkát (tuljdonjog és terheltségtől való mentesség tisztázása, annak átiratása) magam végeztem, nagy megelégedéssel, hogy nem ügyvédeket gazdagítottam vele.

Mindeközben folytattuk a megkezdett munkát a medvék előfordulásáról a parkok hulladéklerakó telepein. Szerencsés voltam tervezett költségvetésemet elfogadtatni feletteseimmel, így alkalmunk nyílt kiterjeszteni megfigyeléseinket Jasper NP telepeire is. Május közepén felvettem időszakos kinevezéssel két újonnan biológiát végzett technikust, Gerry Wilde-t és Doug Larsen-t, jasperi, illetőleg banffi adatokat gyűjteni. A nagyobb telepek mellett figyelniük kellett minden más szemétlerakodóval kapcsolatos medve mozgásokra és folyamatos kapcsolatot tartani további adatgyűjtés céljából a wardenokkal, a táborozó helyek és minden tudakozó/tájékoztató iroda személyzetével is. A gyűlő adatokat a parkokban előforduló medve állományok megbecslésére terveztük felhasználni. Nagyon is tisztában voltam azzal, hogy állatállományok meghatározásához elengedhetetlen a széleskörű 'mark/recapture' (azaz 'elfog, megjelöl, újra elfog') módszer, de ugyanakkor az ahhoz szükséges beavatkozást a NP-ok ökológiájába nem tartottam összeegyeztethetőnek felfogásunkkal a 'wilderness' minőség megőrzésére vonatkozóan. Meghatározás helyett talán egy jól megalapozott becslés is megfelelne ideiglenesen, az adott helyzetben. A 'status quo' pedig a 'visitor safety' (látogató-biztonság) cím alatt a park személyzet által folytatott program volt: csapdában elfogni és távoli helyekre szállítani ' bajt okozó medvéket' (problem bears). Tapasztaltunk erős ellenérzést a parkok vezetőitől, de még több idősebb wardentól is, megjelölni elfogott medvéket, azon félelmükben hogy azokat kapcsolatba lehet hozni korábbi emberek általi 'kezelésükkel'. Osztottuk is a félelmet, de mi a kapcsolatot az emberi hulladék elégtelen 'kezelésében' láttuk, amennyiben könnyen elérhető és vonzó táplálék jelenléte hozzászoktatott nagy számú, mindenevő opportunista állatot táplálékukat 'emberi közelségben' keresni, ahol előbb utóbb 'bajt okozó' állatokká váltak.

Közben az előző évről ismert George Elder ismét csatlakozott csapatunkhoz, akinek feladata az általános megfigyelési adatok gyűjtése mellett Banff NP-ban fellelhető medve 'scat'-ok (ürülékek) begyűjtése volt. Vadbiológiában sokat lehet következtetni vadállatok hátrahagyott 'nyomai'-ból, medvék esetében főleg láb (mancs)-nyomok, fatörzseken (és fakunyhókon!) hátrahagyott karomnyomok, kiásott *Mormota* és *Citellus* lyukak és felborított korhadó farönkök adhatnak információt előfordulásukról, szokásaikról. Táplálkozásuk milyenségéről 'scat'-jaik analizálása adja a legjobb rálátást. Mivel medvéknek szokásuk ösvényeket, erdei utakat, tisztásokat követni, 'elejtett scat'-jaik is azokon találhatók. Mindemellett, George foglalkozott állat-mozgástalanító (immobilizing) felszerelésünk beszerzésével és kipróbálásával. Ezek közé tartozott a mozgástalanító vegyület (akkor csak 'Anectine' – *succinylcholine chloride*) és annak célba juttatásához szükséges inyekciós fecskendők és az azokat célhoz 'szállító' patronos és CO_2 lőfegyverek. Hasonló felszerelést a wardenok is alkalmaztak, de használatukban hiányzott egy szigorúan betartandó protokoll, ami sok állat szenvedését és veszteségét okozta. Mint tanulmányi alanyaikat respektáló (talán szerető) biológusok, feladatunknak éreztük a lehető legkissebb kárt okozni beavatkozásainkkal életükbe. Szintén ezidőben, meghívásunkra meglátogatta banffi laboratóriumunkat Fred Anderka, Ottawa székhelyű elektrotechnikusunk, aki korábban már állított össze rádió-adóval ellátott nyakörvöket a Yukonban végzett grizzly medve projekt számára. Tervünk az volt, hogy a wardenok által csapdában elfogott medvéket felszereljük hasonló radió adókkal és kövessük mozgásaikat rádió-felvevőnk jelzései alapján. Terveink csak lassan valósulhattak meg.

A sok terepmunka mellett azért a 'ház' körül is akadt dolog. Június 1-ei tulajdonbavételekor egy nagy üres házat kellett bebútorozni csekély számú darabjainkkal. Hát, egy ideig az 'tátongott' is az ürességtől. A költözködést is 'cipőzsinór' (shoestring) büdzsével oldottuk meg, azaz mindent barátaink segítségével, nagyobb darabokat VW-unk tetején hordva, oldottunk meg. Háztartási gépeket, az akkori kanadai elvárásoknak megfelelően, újonnan vettünk, de mivel azokat már az elejétől bekalkuláltuk összkiadásunkba, nem jelentettek külön terhet. Bútorokban is tovább gyarapodtunk, de izlésünknek megfelelően csak antik vagy 'közel antik', főleg Nagy Britanniából behozott és árveréseken árult darabokat szereztünk be. Jártuk a város és a környéki falvak 'antique store' üzleteit, de kerültük amelyek „használt bútort veszünk, antik bútort árulunk" cégérrel hirdették magukat. Július végén már ott álltunk, hogy vendégül láthattuk Vancouverből Leone édesanyját és testvérét Sylviát, párnapos tartózkodásra.

Az utazgatás Edmonton és a hegyi NP-ok közt igen gyakorivá vált, mivel megfigyelőink önállóságának szorgalmazása mellett szükségesnek találtam rendszeresen öszhangba hozni az egymás közti megfigyeléseik részleteit. Ugyanis, a megfigyelt medvéket mint

egyéneket próbáltunk napról napra felismerni, duplikációk elkerülése végett, felismerhető jeleik alapján. Ilyen jelek voltak, többek között fizikai vonásaik (testnagysága, alkata, körvonala, szőrzet színárnyalatai, mintázata, foltozata, esetleges hiánya, különleges felismerhető jelek mint nyílt vagy beforrott sebek) és viselkedési formáik (egymásközti aggresszió vagy annak hiánya, dominancia, emberek és gépeik által okozott zavargások viszonyában). Ezirányban tetemes időt töltöttem munkatársaimmal közös megfigyeléseken és szorgalmaztam azt egymásközt is gyakorta megtenni. Mint korábban említettem, ilyenfajta öszhangolásra főleg az egyedül megjelenő medvék esetében volt szükség. Hasonló kritikus vizsgálat alá vettünk minden, mások által tett megfigyelést is.

Az augusztus eleji 'hosszú hétvégén' kirándulni mentünk Jo és Alan Toon brit barátainkkal a 'hegyekbe'. Nem mintha nekem nem lett volna dolgom hegyekkel, de más volt azok völgyeiben, szemétlerakodó helyeket látogató grizzly medvék után kutakodni, mint felmászni magasra, messze az autós utaktól és beszívni a máshol nem található friss hegyi levegőt. Emellett Leone is kiéhezett már egy kis gyalog túrára. Nem is kapcsoltam össze munkámmal, hanem Edmontonból VW-unkkal indultunk a gyakorta megjárt úton Jasperba, majd azon túl a Yellowhead Hwy-n a Berg tóhoz vezető ösvényig. Minden három napos szükségletünket felpakolva 'rip-stop' nylon, magnéziumkeretes hátizsákjainkba indultunk fel hegynek. Fel igen, mert indulópontunk 853m-es tengerfeletti magasságától 22 km távolságban lévő célpontunkig több mint 800 m-t kellet felfelé haladnunk. Gyönyörű augusztusi idő és ragyogó napfény még élvezetesebbé tették a ritka természetadta látványokat, amelyekben utunkon elmerülhettünk. Osztottuk az általános véleményt, miszerint a nehéz 'hike' a kanadai Sziklás Hegyek legtöbb élményt nyújtó kiránduló pontja. Gyakorlott 'hiker' lévén, minden cipelnivalót ugymond 'kicentiztem' (a 'kigrammoztam' jobban megfelelne), de így is volt teher a vállunkon. Fiatalok voltunk tele energiával, a megpróbáltatást testedzésnek vettük és jólesően könyveltük el a kiváltott fáradságot. Az út első 'lapos' harmada hirtelen változott erősen meredekké, amely akadály sok kirándulót térített el a folytatástól. Így volt ez barátainkkal is, akik egy jó 'próba' után visszafordultak és a meredek alatt ütöttek tanyát, minket meg buzdítottak a továbbmenésre. Büszke is voltam feleségem bíróképességére és saját körültekintésemre felszerelésünk minimalizálásában, ami abban segíthetett. Büszkeségem csorbult egy kicsit, amikor találkoztunk fiatal lánya társaságában a már lefelé igyekvő Ward Stevens-el (munkahelyi felettesem), aki hátizsákként egy ódon kanavász 'Trapper Nelson'-t, vizhordónak pedig egy vaskos borosüveget használt és a nálam is vékonyabb felépítésű ember pedig nem mutatott semmi fáradságot. Az ösvény a kanadai 'Rockies' legmagasabb csúcsa, a Mt. Robson (3954 m) mellett vezet és minden pontjáról újabb és újabb képet ad annak meredeken emelkedő oldalaira, majd a hágó tetején a gleccser-tó fényében tükröződik teljes pompájában. A gyér számú táborozó között, a Berg tó partján vertük fel sátrunkat s pihentük ki a nap fáradalmait. Másnap nehéz podgyászaink nélkül elsétáltunk az alpesi fensíkon a Robson gleccserhez, fel az olvadozó jégóriás csuszamlós felületére, majd vissza az abból eredő folyó mentén árnyékot adó kis sátrunk hüvösébe.

Harmadnap, visszautunkon találkoztunk hátramaradt barátainkkal, akik nem tudták hogy mit hagytak ki a magasban, de anélkül is meg voltak elégedve a szabadban töltött napjaikkal.

(March 2014, Vancouver, BC) (Folytatjuk)

Szabó György: **A Sziklás-hegységben** (Folytatás a 61. számból)

Másnap reggel korán ébredtünk, és a friss, hűvös hegyi levegőtől ösztökélve gyorsan megreggeliztünk, majd összepakoltuk a sátrat a többi cókmókunkkal együtt, beraktuk az autóba és indultunk tovább. Az Okanagan-tó mellett mentünk észak felé, ami sok gyönyörűséget jelentett a számomra. Szinte elbűvölten szépnek találtam a tó mélykék színű vizét, és roppant érdekesnek a száraz, szinte félsivatagszerű környezetét. A tó északi végén lévő Vernon várost elhagyva nyugatra fordultunk, Kamloops felé, majd onnan észak fele haladtunk tovább az Észak –Thompson folyó mentén. Szinte mohó szemmel szívtam magamba minden új, elém táruló táj szépségét. Fiatalabb koromban sokszor álmodoztam ilyesfajta utazásról, sebes vizű hegyi folyókról, felhőkbe nyúló hegyóriásokról, hófödte csúcsokról, de akkor, a kommunista diktatúra virágkorában ez szinte elérhetetlen álomnak tűnt. Az, hogy most itt találtam magam a hegyvidék közelében, amiről oly sokszor álmodtam, eléggé hihetetlennek látszott.

Délután megérkeztünk a Clearwater nevű városka közelében lévő sátorozó – táborozó helyhez, ahol felállítottuk sátrainkat és egy szép, nyugalmas este után újra nyugovóra tértünk. A reggel itt még hűvösebb volt, mint előző nap, amint magamba szívtam a friss levegőt, úgy éreztem, hogy szinte égeti a tüdőmet. Meglehetősen szaporán fogyasztottuk el a reggelit, ami után sürgősen be is raktunk mindent az autóba és hamarosan úton is voltunk Jasper park felé.

Észak felé haladva még látványosabbá vált a táj. A Blue River nevű kis város környékén már igazi alpesi panorámát láttunk magunk körül. (Ez egyébként télen is igencsak népszerű hely, vérbeli síelők tömegét vonzza.) Nem tudtam, még nem is sejtettem, hogy az igazi meglepetés, az igazi látvány, amit még mai napig is életem egyik legnyűgözőbb élményének tartok valahol, nem messze vár rám.

Észak felé tovább haladva elérkeztünk egy kis helyiséghez, aminek Tete Jaune Cache a neve. Innen az út tovább megy észak-nyugati irányban Prince George felé, kelet felé pedig Jasperen át Edmontonba. Nem messze az elágazástól, amint egy kanyarból kiértünk, szinte a lélegzetemet is elállító látvány tárult elém. Az út fölé tornyosulva, csaknem 4000 m magas, hó és gleccser fedte csúcsával, ott állt előttem a Sziklás-hegység kanadai részének legmagasabb bérce, a Mount Robson. A leghatalmasabb sziklatömb, amit valaha láttam. Szinte az egész látóhatárt betöltötte, magasztosan, csaknem félelmet keltően, örökkévalónak tűnően. Nemhiába hívják egyesen a kanadai Sziklás-hegység uralkodójának. Valóban az. Azóta láttam már 14-szer, talán 15-ször is, de minden alkalommal az a félelemmel teli tisztelet és csodálat töltött el, mikor megjelent előttem, abból a kanyarból kiérve, mint legelőször az életem során. Bejártam a Sziklás-hegységet Yukontól Arizonáig, de ehhez hasonlót sehol nem láttam.

Tovább haladva Jasper felé, a táj szépségét szavakkal visszaadni úgy gondolom, szinte lehetetlen. Számomra legalábbis! Az út minden kanyarulata után új látvány, új festői kép tárul a szem elé. És ez nem változik több száz kilométerem keresztül, Jasper, Banff, Yoho és Kootenay Nemzeti Parkokon áthaladva. Nem gondolom, hogy bárki is csalódna azok közül, akik évente meglátogatják ezeket a helyeket. Milliók minden évben!

A következő éjszakát egy Jasper közelében lévő sátorozóhelyen töltöttük. Vacsora után rendre elpakoltam az asztalról minden ételt az autóba a medvék miatt, mivel erre többen figyelmeztettek. A piros műanyag tálat betettem az asztal alá, ott több hely volt és könnyen hozzá lehetett férni, mikor az étkezés után az edények mosogatására került a sor.

Este még diskuráltunk egy ideig, aztán bevonultunk a sátorba és elaludtunk. Valamikor éjfél után különleges zajra ébredtem fel. Csoszogás, kaparás a sátor körül, majd hirtelen a fejem mellett erőteljes fújás, szuszogás. Úgy gondolom, fél méternél nem lehetett távolabb. Aztán elkezdett inogni a sátor fala, amint a csoszogás elhalad mellettem. Megfagyott bennem a vér: medve! Érzi az ételszagot és

most keresi! Szerencse, hogy mindent az autóba tettem – cikázott át az agyamon. És hátha most inkább a sátor kissé dohos szagát észleli, nem pedig a mi ember-illatunkat. Dermedten feküdtem a hálózsákomban, még lélegzetet se mertem venni. Hideg verejtéket éreztem a homlokomon és valaki intelme villant át az agyamon: ha netán medvével lesz dolgom, tegyek úgy, mintha halott lennék, még a lélegzetem is fojtsam vissza! Annak idején ez a jó tanács csak úgy elsuhant a fejem fölött. És most reszketve gondoltam arra, hogy esetleg szükséges lesz követnem. Hallgatództam. Mintha kicsit távolabbról jönne a csoszogás zaja! Majd mintha valami szakadna! Fújás, szuszogás, meg valami mozgásszerűség! Aztán mintha távolodna a zaj! Igen, egyre halkabban lehetett hallani, majd teljesen abbamaradt. Elment! Letöröltem az arcomról a jéghideg verejtéket, kissé remegve húzódtam össze a hálózsákban és füleltem, hogy nincs-e további zaj, de csend volt mindenütt. Még sokáig forgolódtam nyugtalanul a légmatracon, félve a lehetőségtől hogy visszajön a koma, vagy esetleg egy másik, de nem történt semmi. Végül is az álom addig-addig kerülgetett, hogy elaludtam.

Reggel érdeklődtem Ute-tól, hogy felébredt-e az éjszakai zajra, de nem vett észre semmit. Kimentünk a sátorból és az első dolog, amit megláttunk, a piros műanyag mosogató tál volt. Összeharapdálva, félig széttépve. A rajta maradt ételszag túl csábító volt, és mivel a maci semmiféle ennivalóhoz nem jutott hozzá, csalódása kifejezéseként széttépte a mosogatótálunkat. Persze a lényeg az volt, hogy nem támadt kedve szétnézni a sátrunkban. Igencsak megremegett az alsóneműm, ha arra a lehetőségre gondoltam.

Összesen három napot töltöttünk Jasper környékén. Számomra minden óra kimondhatatlan élmény volt. Szebb, festőibb helyet talán még elképzelni se igen tudtam. Pedig a Jaspertől Banffbe vezető út talán még annál is szebb. Nem mondhatom, hogy ez a világon a legszebb 300 km hosszú szakasz, mert sajnos nem jártam be a világot, és minden kétséget kizáróan vannak gyönyörű tájak másutt is. Azt viszont tudom állítani, hogy Észak-Amerikában párja nincs, mert a Sziklás-hegységet azóta bejártam széltében-hosszában, de hasonlóan lenyűgöző, szép tájat sehol nem láttam ezen a kontinensen.

Banff felé megálltunk a Columbia Icefield gleccser nyúlványánál. Annak idején ez nem volt messze az úttól, de amikor legutóbb arra jártam, - néhány évvel ezelőtt - már legalább egy km-rel távolabbra húzódott vissza, tehát óriási mennyiségű jégtömeg olvadt el belőle. Ezt látva, józan ésszel, ugyan ki merné tagadni a globális felmelegedés tényét?!

Banff környékét épp oly lenyűgözően szépnek találtam, mint Jasper vidékét. Végtelenül szerencsésnek éreztem magam, hogy eljuthattam egy ilyen látványokban gazdag útra. Már akkor is tökéletesen tisztában voltam azzal, hogy nekem a természet gyönyörűsége jelenti az igazi élményt, a maradandó emléket. A város, különösen a nagyváros semmiféle vonzóerőt nem jelent számomra, mert semmi változatosságot, szépséget nem látok bennük csak betonból és üvegből épült, hatalmas mértani testek tömkelegét látom (különösen manapság). Ha tehetem, közelükbe se megyek. Ezen túl pedig a bennük lévő emberáradat szinte elrettentő erőként hat rám. Tökéletesen meg vagyok győződve arról, hogy a népesség számunk mértéktelen növekedése, egy soha nem látott világkatasztrófához fog vezetni. Csak idő kérdése, mert amíg az emberek száma elképesztő módon növekszik, addig az őket fenntartó természeti források megszabott mennyiségűek, és egyszer minden bizonnyal ki fognak merülni. Határozottan örülök, hogy nem fogom megérni azt a napot! Hihetetlen, hogy rohan az emberiség a saját vesztébe, azidő felé, amikor eltűnik a Föld színéről! És az a néhány példány, amelyik mutatóba megmarad, kezdheti elölről a kőkorszakkal. Talán!

Banffből hazafelé menet még két helyen sátoroztunk, mivel nem sürgetett bennünket az idő. A Sziklás-hegység vad szépségét az előhegységek szelídebb, lankásabb, erdővel borított vidéke váltotta fel. Itt viszont a szúnyogot és apró, fekete legyek sokasága tette kissé keservessé az estéket. De mindent egybevetve szép, látványokban és élményekben igen gazdag volt az utunk, amihez az is hozzájárult, hogy semminemű probléma nem volt az autómmal. A sátramból is elillant a dohos szag, amivel kapcsolatban egyébként Ute soha nem tett semmiféle megjegyzést. Mondanom se kell, ez határozottam tetszett nekem. Megfordult a fejemben, hogy még sok ilyen útra szeretnék elmenni vele együtt bebarangolni a kontinens nyugati felét. Ugyanis a másik fele iránt már akkor sem éreztem semmi vonzalmat, ami mind a mai napig megmaradt.

(Szeged, 2016. február)

Apt Kamill: **Életek, emberek...** (14. rész)

A tartomány miniszterelnöke Joey Smallwood, volt újságíró, aki Újfullandot behozta Kanadába, kistermetű, despota természetű ember volt, aki megszokta, hogy a nép úgy táncol ahogy ő fütyül. Sok jót tett, de bizony ártott is eleget nagy igyekezetében, ahogy, mint mondani szokta, berángatta Újfullandot a huszadik századba. Akkoriban volt, hogy a kisebb, úgynevezett Outport (külsőkikötő?) településeket regionális tervezés alapján összpontositották, egy-egy növekedési központban, ahol egy iskola, valami adminisztrációs épület, és egy orvos köré hozták, zsúfolták, a környező kicsi falvakat. Szószerint a falvakat, mert a költözködés úgy történt, hogy a fából épitett házakat egyszerüen gerendákra téve lecsúsztatták a tengerbe, és a félig vizalatt lebegő szerkezetet vontatóhajóval áthúzták a néha több mint tiz kilométrre levő iskola mellé, ott szárazföldre húzva új alapra helyezték, leszedték róla az algát, kimosták belőle a sót és a család a motyójával visszaköltözött az ősi lakba, új környezetbe, új szomszédok közé.

Ennek a központositásnak voltak előnyei is hátrányai is, de az összeredmény, addig ameddig én láttam, szomorú volt. A hagyományos halászati módhoz amiből a népesség élt, a helyi viszonyok, vizmélység, sziklák, áramlatok, haljárás intim ismerete alapvetően szükséges. A régi falu az új helytől rendszerint túl messze volt ahoz, hogy lassú kis csónakjaikkal odajárjanak halászni. Az új hely közelében levő vizeket viszont nem ismerték, igy nem tudtak elég halat fogni. A gyökerét vesztett nép néhány hónap kisérletezés után feladta a reménytelent, és kénytelen-kelletlen, megtört büszkeséggel államsegélyért folyamodott, hogy etethesse a családját. Ujfullandban az éghajlat és a talaj nem engedi meg, hogy a hal nélkül maradt nép megélhessen. A büszke, önálló halász méltóságát vesztett munkanélküli proletár lett. Most már nem látom, de hirekből itélve ma, úgy néz ki, hogy kőolaj ide, kőolaj oda, negyven év után sem rózsás a helyzet. Megérte? Lehetett volna másképp? Nem hiszem, mert az egész világ nagyjából ebbe az irányba halad.

Később Labradort is alaposan bejártam. Itt a növekedési központokban, mint Happy Valley, Northwest River, Hopedale, Davies Inlet, stb., különböző törzsbeli indiánokat inuittal, eszkimóval keverték. A teljesen talaját és gyökerét vesztett nép nagyon rövid időn belül összetört, alkoholizálódott, lezüllött.

Volt egy érdekes útam Hopedale-be. Maga a repülés is érdekes volt, meg az ott töltött rövid idő is. Egy Steve Wetmore nevű vadbiológussal dolgoztam együtt egy ideig. Együtt repülve segithettük is egymás munkáját, meg repülőköltséget is spóroltunk. Volt az ujfullandi erdészetnek egy gázturbinás Beaver hidroplánja, egy hihetetlenül erős gép, nagyon rövid fel és leszálló távolsággal, és öt órányi üzemanyaggal. Ezt használtuk, mert bizonyos munkákra

csak ez volt alkalmas. Csak ez a gép volt képes az alacsony lassú repülést követő gyors kiemelkedésre. Ez különösen akkor volt gyakori, amikor a DDT hatására kipusztulóban levő ráró fészkekben számoltuk a csibéket. Ilyenkor Ralph Massy, a hires labradori pilóta testvérpár fiatalabbikja, a gép szárnyát szinte beledugta a fészekbe, s körbe repült mig a kismadarakat, vagy sokkal gyakrabban az összetört tojáshéjjakat megszámláltuk, s utána mint egy zuhanóbombázó bombakioldás után, úgy húzott ki a fák közül a következő fészekhez. A hopedale-i kirándulást egy ilyen munkával kötöttük össze.

Hopedale, a 'Reménység Mezeje', a Marconi rádiótorony mellé lett épitve. A torony még a mi látogatásunk idején is aktiv része volt a tranzatlanti kommunikációs rendszernek. A Marconi személyzet szállásán szállt meg minden ott dolgozó, vagy arrajáró állami alkalmazott is, beleértve a két ott állomásozó csendőrt, akik a torony mellé telepitett növekedési központ lakosságát voltak hivatva megvédeni, főleg sajátmagától. Mi is ott töltöttük az éjszakát.

Késő délután érkeztünk, jó messze kint a tengeren szálltunk le, úgy 'taxiztunk' be a nyilt óceánra néző kis öbölbe. A tenger csendes volt, de az állandóan gördülő, elég hosszú, lapos, egy méter magas körüli mélytengeri hullámokon olyan volt mintha hullámvasúton mennénk. Másnap reggelre kicsit feljött a szél, és felejthetetlen, szinte félelmetes volt a felszállás, bár Ralph mondta, hogy ez még nem is olyan rossz. Neki fordultunk az Atlantinak, teljes gázzal, alig húzó propellerrel, lassan gyorsulva mentük hullámhegyről hullámvölgybe, és bizony szükség volt a gázturbinára, amikor a pilóta az egyik hullám tetején húzásra forditotta a pengéket. Szinte beleragadtunk az ülésbe amint egyre gyorsulva leszáguldtunk le a völgybe, s aztán fel. A következő tetőről a gép szinte kiugrott a vizből. Leirhatatlan érzés az erő amivel legalább harminc fokos szögben egyre gyorsulva huzott fefelé. Ennyit a turbó Beaverről.

A 'Hotel Marconi'-ban, ahogy a bentlakók nevezték a munkásszállást, egy nagy asztalnál egyszerre vacsoráztunk mindnyájan. Az ott lakóknak változást jelentett a látogató, nekünk meg nagyon érdekes volt elbeszélgetni velük, átérezni az elszigetelt élet atmoszféráját, belelátni kicsit a helyi világba. Vacsora közben kihivták az egyik csendőrt, menjen gyorsan, mielőtt 'XY' agyonveri a családját. A csendőr elnézést kért, mondta, hogy mindjárt jön vissza. Jött is tán tiz perc mulva, befejezte a vacsoráját, és bekapcsolódott a társalgásba. Mondta, hogy bezárta a részeg családapát, az reggelre kialussza magát, és akkor a már ott várakozó családdal együtt megköszöni, hogy megmentette öket a bajtól. Kicsivel később a másik csendőr volt a soros. Őt is valamelyik szomszéd hivta ki egy ugyanilyen ügyben.

Mondták, hogy tulajdonképen ez a dolguk. Mesélték, hogy a falubeliek józanon békés, szelid emberek. Messziről került ide mind. A környéket nem ismerik, errefelé különben is kevés a vad. Időnkint meglőnek az öbölben egy-egy fókát, azt eszik amig van, utána lőnek egy másikat. Amikor megjön az államsegély cukrot vesznek, abból erjesztik az alkoholt, azt isszák. Mást nem csinálnak. Bűnözés nincs, csak családi perpatvar, ami tragikussá válhat ha nem lépnek közbe. Amikor elfogy az ital, csend van amig a következő eresztés cukor ki nem forr. Azóta, úgy hallom a CBC hirekben, hogy a gyerekek közt elterjedt a benzingőz szivás. Készen vannak. Szinte faji tisztogatásnak gondolhatná az ember ezt a mesterséges gyökértelenitést, ha nem ugyanezt tették volna a saját fajtájukkal Újfulland szigetén. Igy csak nagyon szomorú, helyrehozhatatlan hiba.

A térképkészités során sok dolgunk volt Ottawával. Az ottani főnök, Don Coombs nevű, nagyon rendes ember volt. A Banff Nemzeti Park szuperintendense volt mielőtt Ottawába került. A CLI tehnikai felügyelete mellett az északi részek kiértékelése természetvédelem és parkositás szempontjából szintén hozzá tartoztak, egész fel az Ellesemere szigetig. 1971 nyarán hosszú útat tett meg északon, visszafele jövet hozánk jött le, s úgy beszéltük meg, hogy felmegyek érte Port Burwell-be, a Labrador félsziget csúcsához, onnan együtt repülünk le Goose Bay-ig, megnézzük a labradori területeket amiket én javasoltam nemzeti park státusra. Innen adódott egy másik emlékezetes utam.

Az út tervezése, megszervezése hetekbe tellett. A hosszú távon csak egy töltő állomás volt, Nain falu, Goose Bay-től kb 300, Port Burwelltől meg vagy 800 kilóméternyire. Nainben gyakran jártam, innen repültem be Labrador középső részét, át Quebec tartomány határáig, meg észak felé Hebron-ig, de messzebb nem lehetett menni a kisebb gépekkel, mert sehol nem volt üzemanyag. A Port Burwell-i útra egyedül a Goose Bay-ben állomásozó egymotoros 'Otter' felelt meg, kerekes pontonjával, amivel akár vizen, akár szilárd felületen, mint aszfalton vagy jégen leszállhatott. Ez nagy gép volt, tiz személyre való férőhellyel, nagy teherbirással. A bérlet dij sem volt kutyafüle, hát hogy a költségeket könnyebb legyen elfogadtatni, elterjesztettem a többi osztályon a ministériumon belül, hogy ha valakinek szüksége volna valami adatra, információra Északlabradorból amit repülőről megszerezhet, van pár szabad hely a gépen, szivesen magammal viszek egy két szakembert.

A bányászati osztály főnökétől, Jim Mc Kinnon-tól kaptam telefonhivást, hogy van egy geológusa, Brian Green, aki a Seglek Fjord egyik északi ágában szeretne megnézni egy alakzatot, ami nem látszik elég tisztán a légifelvételeken. Igy lett egy utasom. Hárman indultunk el Goose Bay-ből az Otter-rel. Ian Massey, Brian Green meg én. Ian, a turbó Beaver-es Ralph bátyja, negyvenkörüli, nagynevű északi pilóta volt. Bejárta egész észak Kanadát Grönlandtól Alaszkáig. Sokat megért, biztonságos szakember. Jó volt vele repülni, mindent azonnal megértett, az Otter úgy engedelmeskedett neki, mint egy zsonglőrnek a saját jobbkeze. Briannak elég új volt a repülés, de birta rendesen. Amikor megijedt egy kicsit, akkor nekem is bajom lett volna a zabszempróbával. Goose Bay-ből toronyiránt mentünk Nain-től kicsit északnak, hogy kiérjünk a tenger fölé a Torngat Hegység déli vége elött. Szép tiszta idő volt. Elég magasan, ezerötszáz méter körül repültünk, gyönyörű kilátással. Alattunk LABRADOR. Ma is megdobban a szivem, ahogy a szót leírom, és magamelőtt látom a végnélküli vadont. Sötét erdőcsíkok a folyók mentén, köztük a 'lichen woodlands' a zuzmós erdőségek, mint hatalmas zöldesszürke asztalteritő darabok, amin valaki mákot szórt széjjel, a 'bordás mocsarak' az ezer meg ezer tó között. Ember nyoma sehol. Látom a Shipiskan tó déli végénél a kavicsos partot ahol egyszer horgásztam.

Akkor is szép idő volt. A Cessna pontonján ültünk a pilótával. Leszálltunk kicsit körülnézni. Mint már emlitettem engem érdekeltek a kövek, ásványok, és errefelé volt mit nézegetni. Húsz perc pihenőt tartottunk, teát ittunk a termoszbol, és elővettem a horgászfelszerelést, ami mindig bent volt a földmérő mellény hátizsák részében, végszükség esetére. Ez a felszerelés egy másfél liter körüli konzervesdobozból, egy darab zsinórból, meg egy villantóból állt. A konzerves doboz egyik vége nyitott volt, itt a dobozban keresztbe beerősitve egy darab söprűnyél, a dobozra kivülről ráerősitve és rátekerve a tiz méteres zsinór, a végén jó nehéz villantóval. Az ember az egyik kezével megmarkolta a söprünyelet, a másikkal meglóbálta és eldobta a villantót. A zsinór szépen lefutott a dobozról, a villantó beesett a vizbe, aztán a zsinórt visszatekerve a dobozra máris horgászott az ember. Akkor is ezt csináltam, ott Shipiskan Lake-nél, és mint mindig, akkor is a második vagy a harmadik dobásra megvolt egy öt kiló körüli tavipisztráng. Csend. Körülöttünk senki. Csend. Körülöttünk legalább kétszáz kilóméternyire senki. Csak CSEND. Ilyenkor az Isten ott ül az ember vállán. Minden mosolyog, csak én vigyorgok, hangtalanul, boldogan.

Kiértünk a tenger fölé, ott északnak fordulva megindultunk Cape Chidley felé. Kemény nyugati szél fújt. Elől ballra feltűnt a Torngat

Mountain (eredeti eszkimó néven Tungak) hatalmas hegylánca. Ian mellett ültem a másodpilóta helyén. Junius volt. Alattunk a tenger tele jégheggyel, jégtáblával. Ilyenkor arrafelé a nap alig megy le egy két órára éjfél körül. Még reggel volt, időnk volt bőven. A magasságot tartottuk, s néhány kilométerre a parttól repültünk, hogy elkerüljük a turbulenciát amit a hegyeken átbukó nyugati szél kever a part közelében. Gyönyörűek voltak a hegyek. Addig csak részben ismertem a vidéket, igy főleg geológiai meg földrajzi leirások alapján javasoltam a Torngat hegység egy részét Nemzeti Parknak. Vak tyúk is talál szemet. Igazam volt. Elfogadták. Az igazat megvallva büszke is vagyok rá, mert bár az volt a dolgom, mégis öröm, hiszen jó ha ezer javaslat közül egyet elfogadnak. A terület ma Nemzeti Park. Nem mondom, hogy az én érdemem, de részem volt benne.

Elértük Seglek Fjordot. Iannak mégegyszer megmutattam a térképen, hova kell mennünk Brian munkája miatt. Befordultunk balra, Brian előszedte a papirjait, ceruzát, távcsövet, befészkelődött az ablak mellé. Az Otter megépitése kicsit más mint akármelyik más gépé amivel repültem. A pilóta ülésből úgy néz ki mintha a gépnek nem is volna orra. Amikor leszáll, az ember attól fél, hogy a propeller elöbb ér földet vagy vizet mint a ponton, és a gép bukfencet fog vetni. Mentünk a part felé, döcögött, billegett kicsit az Otter ahogy közeledtünk, aztán egyszercsak megindult lefelé. Estünk. A biztonsági öv megfeszült ahogy az ülés felett lebegtünk szabadesében és néztük ahogy a jégtáblák jönnek felfelé. A bulldog formájú gépben ugy látszott, hogy nincs is alattam repülő csak mélyen lent a fehérfoltos sötétzöld márvány. Átvillant bennem, hogy milyen ronda hideg lehet az a viz. Néhány másodperc mulva rázuttyantunk a levegőre. Aztán egy kicsit fel, majd egy kisebb esés. 'Légzsákok' - mondja Ian- „az első csúszásban több mint háromszáz métert estünk". Hátranézek Brianra. Kézzel lábbal integet, mond valamit. Leveszem az egyik fülemről a fejhallgatót és megértem amit ordit: „nem érdekel annyira a dolog, majd felnagyittatom a légifelvételeket". Intek Iannak. Fordulunk a tenger felé és mászunk fel, vissza 1500 méterre, aztán irány Port Burwell.

Szépen kisimúlt a levegő. Elmúlt az izgalom, és élveztem a csodálatosan szép panorámát. Labrador csúcsánál már ellaposodnak a hegyek. Cape Chidley elött, a Killinek szigetektől délre, befordultunk a tengerszorosra ami átvezet a nyugati oldalra, az Ungava öbölbe, Port Burwell-hez. A leszállásnál szerencsénk volt, a szél elállt, találtunk egy elég nagy szabad vizfoltot alig egy kilométerre a kikötőtől. Zökkenés nélkül csúsztunk rá a vizre. Onnan már könnyen taxiztunk be aránylag kevés jég között a mólóhoz.

Az ilyen távoli településen mindig érdekes dolog egy repülő érkezése, hát a móló környéke megtellett asszonnyal, gyerekkel, figyelték a leszállást, a kikötésnél segédkeztek, jól megnéztek, köszöntöttek bennünket. Port Burwell, bár szintén növekedési központ volt, valahogy nem volt olyan nyomasztó mint a többi, amit délebbre láttam.

Don Coombs már ott volt, előtte való nap érkezett. Nagyon érdekes volt, hogy még azon a mindig nyugodt emberen is mennyire látszott az Észak hatása. A zsivaj nélküli hihetetlen méretek, távolságok, az Anyaföld , a természet , és a halál közelsége, rideg szépség, és benne az élet csodájának mély átérzése, az ember kicsinysége és nagysága, szinte kivilágitja, felemeli a lelket. Az arca olyan volt mint egy kisgyereknek valami nagy élmény után, amit alig tud magában tartani. Bizony csodálatos helyeken járt, és megérdemelte, mert tudta értékelni amit kapott.

Nem sok időt töltöttünk Port Burwell-ben. Bementünk a helyi kézműves szövetkezet boltjába, és szinte elkáprztatott a sok gyönyörű eszkimó faragvány, bőrmunka, amit bagóért árultak. Kinti munkán nem hordtam magammal pénzt, de szerencsére találtam a tárcámban egy húszdollárost. Abból megvettem három szép zsirkő szobrocskát. Egyiket, egy jegesmedve fejet, a szomszéd kislánynak adtam, aki a házunkra vigyázott mig én össze vissza repültem, Csilláék meg odavoltak nagyszülőt látogatni, a földrész másik oldalán. A másik kettő ma is megvan.

Ian feltankolta a gépet, ettünk valamit, s indultunk is vissza Goos Bay-be. Most a hegyek felett, a nyugati oldalon mentünk, hogy Don jó világitással lássa a vidékt. Innen is szép volt. Már jó fáradt lehettem, másra nem is emlékszem, de egy napra élég volt ennyi.

Másnap Don Goose Bay-ből nyugatnak ment tovább, én meg egy Canso vizibombázó hasában, az oldalt, hosszában lévő padon, mint alkalmi utas, megspóroltam a kormánynak a Goose Bay és St.John's közötti utiköltséget.

Néhány évvel később, amikor már British Columbiában dolgoztam, kaptam meg a Kanadai Nemzeti Park kiadvány tiszteletpéldányát a javasolt nemzeti parkokról, amelyben egyebek közt a Torngat Park is szereplt mint az én javasltom. Nem sok időt forditottam rá, átnéztem, eltettem, valahol megvan most is.

A minap, hogy végiggondoltam a régi utat, 'beszálltam', és a 'Google Earth fedélzetén' néztem végig az ismerős partvonalat Nain-től felfelé. Ahogy képzeletben befordultam Seglec Fjord -ba, már éppen vártam a zuhanást, amikor észrevettem valamit a parton. A régi RAF barakkon túl egy csomó más épület látszott a műhold felvételen. Nafene, mondom, csak nem valami bánya? Hát nem. Ahogy a kis információs zászlóra kattintottam megtudtam, hogy az új Torngat Nemzti Park irodáinak a felvonulási épültei. Be kell vallanom, büszkeség fogott el. Apám régen azt mondta, hogy tudod fiam, aki a mát azzal tölti, hogy a tegnap hőstetteiről beszél, annak holnap nem lesz mivel dicsekednie. Nem is szoktam pocsékolni az időt azzal, hogy tollat szedjek a kalapom mellé, de ennek megörültem.

Most, hogy itt vagyok 40 évvel később, végigfutok egy ezzel kapcsolatos gondolat soron, s látom mennyire igaza volt Apámnak. Még egyetemista koromban elhatároztam, hogy emlékgyüjtés lesz az életem fő célja. Az egy alapszabály az volt, hogy a gyűjteményt bármikor jószájizzel nézegethessem, akár borotválkozás közben is. Nem volt nehéz. Dolgoznom mindig kellett a megélhetésért. Karrier, pozició soha nem érdekelt. Szerettem dolgozni. Úgy dolgoztam ahogy mestereimtől, az öreg gyulaji parádéskocsitól és a soproni bádogosmestertől tanultam. Úgy, hogy akár mint segédmunkást, akár mint főmérnököt a munkámért becsüljenek meg. Voltam fönt, voltam lent, aztán megint fönt, megint lent. Volt dicséret, volt kitüntetés, volt sallang, de elmarasztalás, büntetés nem volt. Szabad ember maradtam. Angyal hálistennek sose voltam. Mulattam, ittam, verekedtem, mikor itt volt az ideje. Nemet mondtam amikor úgy éreztem, hogy nemet kell mondanom. Emléket gyűjtöttem, virágot szedtem. Nem babért. A babér, ha el nem is hervad, kiszárad, s csak szemét lesz. Az emlékből a mi jó megmarad amig kell, azután meg már úgyse számit.

Teltek a szép újfullandi évek. Még az elején, valamikor 1969 őszén az igazgatónk, Joe Lowe, ismeret terjesztő szemináriumot szervezett a munkánkat megismertetni a tartományi Bányászat, Földmővelés és Erdészet nevezetű minisztérium alkalmazottaival. Volt egy jó hónapom a felkészüléshez, jól sikerült az előadás, szép számban volt a hallgatóság, köztük George Chafe igazgató vezetésével, a csaknem teljes létszámban kivonult Tartományi Park Szervezet. Ettől fogva a rendes munkám mellett elég sok időt töltöttem a Park szervezet szolgálatában, mint kölcsönkért szaktanácsadó. Rám bizták a Kanadai Nemzeti Parkokkal közösen végzett kutató munkákat. Rengeteget dolgoztam, de a munka éredekes volt. Sokat utaztam. Montreal, Ottawa, Jasper, Vancouver, Halifax, Moncton, mifene, különböző bizottságok, tanulmányok. Az egyik bizottságban alkalmaztunk egy Jack Knetch nevű amerikai szakmai 'nehézsúlyt', akinek a napidija abban az időben négyszáz dollár, plusz költségek

volt. Megérte-e? Nem tudom. Nem sokat csinált. Az Ottwai kormány fizette. Azt mondták, hogy a tanulmáy hitelességéhez kell a neve. Csak mint kissé fonák érdekességet említem meg. Mi, a két gyerekkel jól megéltünk havi nyolcszázból.
A sok utazgatás, ismeretség folytán sok élmény, kaland is adódott. Köztük volt egy emlitésre való nagyon szép út, amikor, azt hiszem 1970 nyarán George Chafe magával vitt a Kanadai Központi és Tartományi Parkszerevezetek évi konferenciájára, amit abban az évben Jasper Nemzeti Park-ban tartottak. A fantasztikusan szép környezetben töltött hét egyik fénypontja volt egy egy-napos csónakkirándulás a Malinge Lake nevű hatalmas tavon. A csónakon a Jasper Park egyik fő 'warden'-ja, Mack nevezetű, kisért bennünket. A nagytudású, jóbeszédű, jóhumorú ember úgy ismerte a parkot mint a tenyerét. Mesélte, hogy pár évvel azelött egy nemzetközi geológia konferecia résztvevőit, valami két tucat-nyi geológust kisért ugyanezen a túrán. Nézték a hegyvonulatokat, a formációkat, a rétedgződést, gleccsereket, meg ami volt.Vitatkoztak mindenen, semmiben nem értettek egyet, kivéve abban, hogy „az a hegy - és odamutatott - nem ide való". Persze jót nevettünk, pedig nem volt túlzás amit mondott, hiszen abban az időben a geológus iskola többsége a merev földkéreg elmélet alapján próbált fából vaskarikát faragni. Bizony kérem, a tudomány, a tudomány! Vigyázni kell az akadémia kiválóságaival, mert ahogy az idő halad egyre többet és többet tudnak a világról, és egyre kevesebbet értenek belőle.
Gyönyörű vénasszonyoknyara volt. Az értekezlet végén autót béreltünk, és a Britt Columbia parkigazgató, Bob Ahrens meghivására lehoztam George Chafe-t és feleségét, Ruth-ot, meg a Prince Edward Sziget park igazgatóját, Wendel Profet-ot feleségestől a Manning Park-ba, majd onnan Vancouverbe. Az út a Jasper, Banff és Kootenay Nemzeti Parkokon, majd dél Britt Columbián át a Manning Parkig, s onnan a Partvidéki Hegységen keresztül Vancouverig a világ egyik legszeb útvonala. Atlanti szigetlakó utasaimnak életreszóló élmény volt. Az út érdekességéhez, nekem külön szórakozásként hozzájárult, hogy otthon hagytam a jogositványomat, s a jóval több mint ezer kilómétert közlekedési szabálysértés nélkül kellett levezetnem. Sikerült.
A harmadik napon, koradélelőtt értünk Vancouverbe. Gyors városnézés után szállodába raktam a társaságot, leadtam az autót, és a nap hátralevő részét Édesapáméknál töltöttem. Másnap hajnalban már repültem is vissza St.John's-ba a tulajdonképpeni mukámhoz.

□

SÓGOROM. Ebben az időben volt, hogy sógorom Pablo, ifjabb Tattay Pál, családon belül csak Palika, meglátogatott bennünket. 1944-ben Palika első elemibe járt Budapesten. Aztán az iskoláit németül, majd spanyolul végezte. Mikor 62-ben megismertem feltűnt, hogy a csaknem teljesen spanyol környezet ellenére milyen jól beszél magyarul. Aztán rájöttem, hogy angolul és franciául is jól beszél. Nem nyelvész volt. Kultúr mérnök. A Kolomb Nemzeti Egyetem mérnökkarán tanitott dinamikát és szilárdságtant. Magas, jóképű, jóhumorú gyerek volt, akit a szociális kérdések jobban érdekeltek mint a mérnökség. Dario Valencia nevű gyerekkori jóbarátjával, aki aztán az egytem dékánja majd rektora lett, folyton a társadalom problémáival voltak elfoglalva. Volt mivel, bőven. Akkortájt amikor mi Újfullandba kerültünk Palika leköszönt a tanszékről és elment Párizsba szociologiát tanulni. Onnan hazafele menet jött be hozzánk néhány napra.
Tulajdonképen itt ismertem meg közelebbről. Nagy élvezet volt vele beszélgetni. Sziporkázott a Sorbonon frissen köszörült, különben is kiemelkedően éles esze. Nem volt naiv. Nem volt gyerek. Lelkiismeretes, mélyen emberséges ember volt, aki emberi méltóságán alulinak és ezért elfogadhatalannak tartotta a hazudozást és az álszentséget. Úgy határozott, hogy szakit a társadalmi helyzetéből 'ab ovó' adódó előnyökkel, s tehetségét, tudását, meglevő kapcsolatait felhasználva segiteni fog ahol teheti. Nemes, szép cél, szép pálya, gondoltam, csak követni lesz rettentő nehéz. Hát a sógor ahoz a fehérholló számba menő kevéshez tartozik akinek sikerült.
Visszament Kolumbiába. Politikai párthoz, áramlathoz, hatalomhoz, klikkhez nem csatlakozott. A Mezőgazdasági Minisztérium egy programja keretében szerzett valóban 'testhez álló' munkát. A hatvanas évek pozitiv áramlatai Kolumbiát is elérték, igy alakult egy kormány program az indián őslakosság törvénytelenül lefoglalt területeinek a visszaszolgáltatására. Pali ezt vette a kezébe.
Ment a dolog. Nem sokat hallottunk róla, csak annyit, hogy a nagy tehenészetek nemszivesen válnak meg az ingyen legelőtől, itt-ott még lövöldöznek is egy kicsit. Része az életnek, gondoltam, miért éppen a sógort találják el? Különben is, legényember, csinál amit akar. Aztán egyre melegedett a helyzet. Fegyveres ellenállás, Maoisták, M19-es guerillák, mifene. A kormány lassan kezdett kihátrálni az indián programmokból. A pénz fogyott, a fizetés egyre gyakrabban elmaradt, de a Pali maradt. Egyszercsak írta, hogy megnősül. Egy munkatársa, Graciela Bolanos, Pasto melletti faluból való lány lesz a felesége. Na, mondom, ők tudják mit csinálnak, csak aztán amikor majd jönnek a gyerekek, nehéz lesz segédjézuskrisztusként megélni a golyózáporban.
Jöttek a gyerekek. Először egy kislány, Libia, utána egy kisfiu, Pablo. A kis Pablo hét-nyolc hónapos volt, amikor meglátogattuk őket 1976 decemberében. Akkor már Victoriában laktunk. Jól kerestem, a szabadságomon évente utaztunk, hol Magyarországra, hol Közép vagy Délamerikába, megmutatni a gyerekenek, hogy nem pogácsaszaggatóval formálják az embert, de belülről mégis mindegyik csak ember.
Bogotába érkeztünk, meglátogattuk Székessy Laciékat, áztán átmentünk Medellinbe, megnézni a szép emlékekkel teli, örök tavasz városát, régi ismerősöket, munkatársakat, barátokat. Az örök tavasz még megvolt, a barátok is megvoltak, de a várost alig lehetett megismerni. A rövid tiz év alatt a nyugodt kisváros a világ kábitószer fővárosává nőtte ki magát. Jó volt tovább menni.
Paliék akkor Popayanban laktak. Ez Délamerika egyik legrégibb városa, nagyon szép épületekkel, ahol jellegzetesen délamerikai módon a régi kolóniális épületek közé hihetetlen jó izléssel vegyitenek szuper modern szerkezeteket, úgy, hogy az ember alig veszi észre. Első pillantásra csak azt látja, hogy amit lát az szép.
Megismertük az eddig csak fényképen látott családot. Graciela szép asszony, sok indián vérrel. Nem sokáig tartott meglátni, hogy nemcsak szép, de jó és okos is. Később azt is megtudtuk, hogy milyen vagány, kemény ember.
Kellemes, szép hetet töltöttünk együtt, benne egy emlékezetes igazi délamerikai, kisvárosi szilvesztert. A nehéz életet élő ember csak úgy maradhat fenn ha tud mulatni. Hát a kolombok tudnak. Éjfél előtt mindenki otthon mulat, rádióval, gramofonnal. Éjjfélkor kinyilnak az ajtók, a nép kitódul az utcára, boldog újévet kivánni, s aztán nyitott ajtókkal folytatódik a buli. Ismeretlen vagy alig ismert emberek, üveggel, pohárral a kezükben, egyik házból a másikba, itt isznak, ott esznek, szól a kumbia, énekelnek, táncolnak reggelig.
Pali lakása kétemeletes ház földszintjét foglata el. Az egybeépült ebédlő és nappali ajtó nélkül nyilott a pátióra. A többi helység a pátió köré épült. A nappali egyben Palika irodája is volt. Naponta többször jöttek emberek tárgyalni, főleg indián falvak elöljárói, ügyintézői. Ilyenkor kihajtottuk a gyerekeket, hogy ne zavarjanak.
Egy Moncho nevezetű partvidéki negroid srác, Pali segédtisztje, sokat volt nálunk, részt vett a tárgyalásokon, irásokat, térképeket hurcolt. Moncho felesége, környékbeli indián származású asszony, Graciela munkatársa volt, akit szintén sokat láttunk. Graciela, úgynevezett 'social worker', a körneyző falvakba járt, iskolákat szervezett, egészségügyi és közjóléti oktatást végzett, és a tanitástól a pelenkamosáson át a beteg ápolásig mindent csinált.

Egyik nap Monchoék meghivtak bennünket a nagyszülőkhöz. Paliék a kicsikkel, Monchoék két pici gyerekkel és mi, felültünk a buszra és kimentünk föl a hegyekbe. Takaros kis tanya, szép tiszta ház, tisztességes egyszerű emberek. Megszerettük őket.
Popayanban sokat sétáltunk. Ez a nagy földrengés elötti években volt, az épületek még mind épen. Feltűnt, hogy sötétedés előtt a Pali mindig nagyon siet haza. Mikor kérdeztem mi hajtja, kibökte, hogy a terület-endezést ellenző erők pályáznak rá, és általában este az utcán lövik le az embereket. Tudtam, hogy komolyan beszél.
Körülbelül fél év mulva Dario Valencián keresztül értesültünk, hogy Palit valaki névtelenül feljelentette azzal, hogy az M19-es brigád titkos tagja, a rendőrség keresi. Az indiánok bujtatják a hegyekben. Pár hónap mulva eltűnt Graciela. A kishuga felvitte a gyerekeket a nagyszülőkhöz. Aztán sokáig nem tudtunk semmit. Később Gracielától tudtuk meg, hogy mi volt. A rendőrség letartoztatás nélkül tartotta fogva több mint kilenc hónapig, kinozták, vallatták hogy hol van Pablo. Több alkalommal levitték a folyóhoz és bekötött szemmel, hátrakötött kezekkel bedobták a vizbe. Azután kihúzták. Nem tudott vallani, szerencsére nem tudta hol az ura. Azután kiengedték. Szerencséje volt. Monchót közben agyonverték a rendőrségen. A feleségét a gyerekek mellől vitték ki a ház mögé és egyszerűen fejbe lőték. A kicsiket a szomszédok szedték fel, és vitték a nagyszülőkhöz.
Két év mulva felfüggesztették Pali ellen az eljárást. Mikor előkerült, valamelyik tisztességes hivatalnok azt tanácsolta, hogy tünjön el a környékről, mert itt nem lesz nyugta. Bogotába költöztek. Onnan folytatták a munkát. Még most is folytatják! A gyerekek felnőttek, diplomát szereztek. Megint Popayanban laknak. Szegények, mint a templom egere. Pali most hetven éves. Boldog ember. Szép, értékes élete volt. Azt csinálta amit akart. Tudom, úgy érzi, hogy megérte. Ilyen is van. Érdemes élni! Sőt! Érdemes emberként élni.
(Folytatjuk)

REFLEKCIÓK

Grátzer Miklós: **Séta a szavak rengetegében**

A nyelvek határai olyanok mint a senki földje, ahol könnyen eltéved az ember szótár nélkül, viszont a szótár meg olyan fegyver amelyik visszafelé is elsülhet. Társaságban vagy egy turistának még egy komoly nyelvi baklövés is humoros lehet, de annak aki szavakkal keresi kenyerét, annak előbb-utóbb minden melléfogásért fizetni kell.
Szótáraknak minden fajtáját egész életemben nemcsak előszeretettel lapozgattam, hanem gyűjtögettem is őket, és még eszperantó/német szótáram is van. Egyik kedvencem a classzikus Devil's Dictionary humoros értelező szótár. A szerző Ambrose Bierce biztos nagyon jó barátra talált volna Karinthyben mert mindkettő a karikatúra mestere volt és kortársak is. Ki nem emlékezne az 'Igy irtok Ti' gyűjteményből a kétszer oda-vissza fordított Ady versből a gangeszi lótuszból lett a szomszédné a gangon kiabál, vagy Babits alliterációkra. Néhány gyöngyszem Bierce-től: Diplomacy – the patriotic art of lying for one's country, vagy Phylosophy – a route of many roads leading from nowhere to nothing. A Historian is a broad gauged gossiper és Husband az – one who having dined and charged with the care of the plate. Saját munkáját sem kiméli a vitriolba mártott tollától mert szerinte a szótár az - malevolent literary device for cramping the growth of language, and making it hard and inelastic.
Ismerkedésem az angol nyelv titkaival 1956-ban kezdődött, amikor Kovács doktortól kaptam egy kis füzetecskét, amikor Vancouverbe jöttünk háztűznézőbe, és benne voltak a legfontosabb kifejezések. Amikor a repülőgépen kaptam egy kávét azonnnal elmondtam a keservesen megtanult szót angolul: Please accept my most sincere gratitude. Rövidesen rájöttem, hogy amikor ezt szerkesztették előkelő szalonok társalgásához, akkor a szoknya az krinolin volt, a tánc az menüett, és Ferenc Jóska és Victoria királynő kamaszok.
Ms Edith Lucas elismert veterán nyelvtanárnő volt Victoriában és megrögzött híve saját és ki nem próbált elméletének, hogy iskolázott felnőtteknek szótár teljes kizárásával lehet legjobban angolt tanítani. Megérkezésünk után kiharcolta magának nyelvtanulásunk irányítását. 1957 őszén jelentésében óriási sikerről számol be. Ugyanakkor a UBC angol tanszék hármas bizottsága egy bizalmas jelentésben nyelvtudásunkat gyatrának minősítette. A Miniszterium és Ms. Lucas azzal védekezett, hogy a program nyolc hónapra készült, és ebből gyakorlatilag csak 2-3 hónap lett. Viszont most buzdítottak bennünket szótár használatra. Sokan megvettük Lemke Gyula bácsinál az egyetlen forgalomban lévő vagy elérhető Bíró féle kis szótárt. Ez valójában egy jól bevált segédeszköz lett mindnyájunknak és még ma is praktikusnak tartom. Utána igazából a munkahely és munkatársaink voltak nyelvtanáraink és gyarapodó szókincsünk is főleg feladatainkhoz viszonyultak. Később az Akadémia Kiadó által készített utiszótár bizonyult legjobb segítségnek, nem csak utazáshoz, hanem a mindennapi élethez is. Legalább tíz kiadást ért el. Ha visszanézünk mai szemszögből, akkor az ára hihetetlen olcsó. A 80-as években megjelent kiadás 55 forint volt.
Nemrégiben beszereztem az egyik legnagyobb elérhető szótár és kifejezés gyűjteményt. Egy vagyonba került, a vaskos kötetek nem fértek bele kofferomba és a feladás is több volt mint egy sebváltós túra bicikli. De ezt nagyon okos emberek szerkesztették, a tudományos Akadémia cégjelezte, és nagyon reméltem, hogy rám is ragad valami tudás ha szorgalmasan használom. Sok-sok érdekes dolgot találtam benne és ezekre még visszatérek mert ez ide-oda vándorló irásom fő célja, de előtte még két szótárhoz kapcsolodó személyi emlékről irok.
Annak idején, a 60-as években sok egyetem még tartotta a színvonalat és PhD elnyerésének egyik feltétele két idegen nyelvben való járatosság volt. Az egyik vizsga mindennapi beszéd készség viszonylag könnyű mert a mérce nem volt túl magasra téve, de szakcikkek szótáros fordítását elég szigorúan kezelték. Felfrissítőnek felvettem 2-3 szemeszter németet és oroszt. Német tanárom Bécsből jött osztrák volt, kitűnően tanított és az egész osztály lány volt. Orosz tanarom Dr. Lapiken volt. Nagyműveltségű, hat nyelven beszélő 80 év körüli orosz arisztokrata, aki elmenekült a bolsevik diktatúra elől. Mikor belépett a tanterembe mi felállva üdvözöltük és ő oroszul mondta: foglaljanak helyet uraim. Akkor léptem elő tavarisból gaszpogyinnak. Nagyon becsültem, hogy kitartott elvei mellett. Mikor Hollywood a 'Háború és Béke' filmet készítette akkor szaktanácsadónak hívták magas fizetésért. Szereposztáskor majdnem gutaütést kapott, hogy csúfot űztek Tolsztojból. A regény leírása szerint egy 'telt' nő kellett volna és a szerepet Audrey Hepburn kapta. Kitűnő színésznő, szép is, de mindnyájan tudjuk hogy elég vékony, nincs Anita Ekberg fajsúlya. Professzor Lapiken lemondott, vissszajött tanítani és sokszor emlegette a barbár californiai Babilont és a műveletlen film mogulokat.

A szótáras vizsgán kapott az ember egy 4-5 oldalas tudományos szakcikket, sok időt és bármilyen szótárt használhatott és lefordítás után egy-két oldalban saját szavaival angolul le kellett irni az írás lényegét. Orosz vizsgától tartottam jobban, de félelmem alaptalan volt. Kaptam valami tanulmányt a szibériai vadállomány évszakos migrációjáról. Hála istennek, elég sok ismétlés volt benne, éveken át menetrendszerűen jöttek-mentek és orosz-angol szótáram volt. Így minden kulcsszó fordítás közben már meg volt angolul és az összefoglalás irása könnyebb volt. Németből valami faipari irást kaptam, szerencsére sok szám volt benne, de német-magyar szótáram volt csak. Hamar megértettem az agyamban magyarul, de az angol összefoglaló elég döcögve és kinosan ment. Pár napra rá (amikor bejegyezték az eredményt a Dean Graduate school irodában) közölték velem hogy egyik nyelvként elfogadták volna a magyart, mert komoly erdészeti tudományos irodalmunk van. Nagyon feldühített a dolog, a sok extra munka miatt, de addig ismételgettem a Miatyánkból, hogy: miképpen mi is megbocsájtunk az ellenünk vétkezőknek, amíg megbékéltem. Az érdekes, az erdészeti karon elfogadták a magyart, németet, franciát, hollandot és svédet, meg finnt, de spanyolt vagy olaszt nem. Persze más karokon más a követelmény, pl. építészmérnöki PhD-nél a spanyol kötelező volt. Jól van, ez is meg van egy darabig nem kell szótár, de azért értelmező szótárt és néha-néha latint passzióból nézegettem.

Új munkahelyem University of Connecticut lett és ott egy év után történt valami 'szótáras' változás. Új elnökünk jött, a volt federális oktatási miniszter amit meg lehet neki bocsájtni, de megszállott, vakbúzgó nyelvész aki belegázolt nyugalmas életünkbe. Disszertációja, egész életének tudományos munkája a legnagyobb amerikai nyelvtudós Noah Websterre irányúlt. Elhatározta, hogy egyetemünk a klasszikus, 18.-ik századbeli New Englandi nyelv fellegvára lesz. Szegény még azt is álmodta, hogy a közönséges irodák közti memorandumok is irodalmi gyöngyszemek lesznek. Ha van is valami rövid és találó szó, legyen helyette hosszú, ritkán használt kifejezés amiből csöpög a pilgrim DNA. Egy vagyonba került, de akkor volt sok pénz, hogy minden hová szótárak kerüljenek. Irodámba a titkárnő szobáján keresztül kellet bejönni. Oda hoztak egy nagy tölgy pulpitust, mint amin templomban a misekönyvet helyezik el, olvasó lámpával és egy hatalmas bőrkötetes Webster szótárral. Benne egy egyetemi címeres könyvjelző és latinul és angolul: "A closed book never makes a scholar". Ki-be jövet mindig bele lapoztam, de főleg azért, hogy hogyan kell betűzni azokat a szavakat, amelyeket már tudtam és menetrend szerint gyötörtem dunántúli kiejtésemmel. A másik és fontosabb ok a szótár böngészésre az volt, hogy udvaroltam egy fiatal, de már elismert írónőnek, aki a 'creative writing' intézetnél dolgozott. Ő is, szülei is nagyon komolyan vették tőzsgyökeres Mayflower családfájukat. Komoly siker volt bedobni egy-egy kacifántos ó-angol kifejezést mikor összejöttünk. Társaságában lugubrious emlékeim eltűntek és viszonyunk kimondottan colligate irányba haladt. Noah Webster please accept my most sincere gratitude. Igazságtalan lennék ha nem tenném hozzá, hogy komoly és őszinte érdeklődést mutatott a magyar irodalom felé.

Visszatérek most az Akadémia Kiadó 2011-es kiadású nagy szótárához. Szép kiállítású, komoly, alapos munka, de természeténél fogva buktatókat és melléfogásokat is taralmaz, ami nem csoda hiszen 1622 oldalról van szó. Ezekből egy-kettőt megosztok a nyájas olvasóval. Ez a kifejezés is legalább 150 éves, de legalább magyar. Erdőmérnök az forestry engineer. Miért nem forest engineer? Vadászkutya az gun dog, vadászház az hunting box és vadász kastély az hunting seat. Persze seat az ülőhely. Erdész ház az forester's lodge. Az még jó hogy lodge, mert chalet azt jelenti hogy: small flimsy house. Erdőszél az skirt of the forest. Nagyon sajnálom szegény szótározó soproni kollegáimat mert ha az erdőszél ökológiai jelentéséről (edge effect) írnak és szótár segítségével a rakott szoknya szomszédságában kötnek ki. A soproni éttermekben az étlapon a vadhúsok általában a többesszámban vannak használva, akkor is ha csak egy fajta étel van. Jobb is mert vadhús szó (amit igen ritkán használtunk, főleg átvitt értelemben) az angolul proud flesh. Értelmező szótár szerint 'swollen flesh aroung healing wound'. Az még jó hogy venison marad őzhúsnak. Vagány mint jelző az plucky, de mint főnév, pl. valaki nagy vagány az wild boy. Ezt kétszer is megnéztem, de tényleg így van a szótárban. Ezek szerint vékony nő eleve nem lehet vagány. Mindig azt hittem, hogy hullám az wave, pedig az szerintük az hajban van és szótárban tengeren az billow. Ha még régi angol regényeket olvasunk ott a hölgyeken hullámzik a szoknya (billowing) és hajózásban a hivatalos név (ami nincs bent a szótárban az roll) pl. hajónaplóba beírt lazyroll lapos hullámokat jelent, ahol a hullám magasság sose több mint a hullámhossz ötöde. Az angol soccer szó az magyarúl futball, és futball pálya angolul az soccer pitch. Miért nem field és miért nem labdarugás hiszen hivatalosan azt irják az újságok Pesten, hogy Labdarúgó Világ Bajnokség. Találtam pikáns kifejezéseket is. Lovagolni az riding, ha egy gyermeket vállon visznek/lovagotatnak az ride on horsey's back, de ha térden lovagoltatnak az riding the cock horse. Ezt nem merem visszfordítani. A Kapocs olvasói közt vannak zsenge korúak is.

Azt se tudtam, hogy a stewardess az magyar szó és angolul air-hostess. Ezek szerint hozentrager az magyar szó is lehet, hogy németül nadrágtartó? A hatalmas szótárban olyan angol szó mint logging nincs. Van olyan hogy fadöntés az lumbering, favágó az lumberjack, és lumber jacket az szép magyarosan az lemberdzsek. Legfurcsább nekem az egész szótárban a lumber szó. Mint ige nehézkes járást jelent, de mint főnév hihetetlen és szinte röhelyes magyarázatokat kap. Az angol lumber szó magyarul: kacat, lom, ócska árú és minőségű bútor, holmi. George Weyerhouser és H.R. McMillan gyakran van említve mint lumber baron, vagyis kacat báró? Ez a lumber fordítás nagyon böki a csőrömet. Előszedtem a nagy Cassel Encyklopediát, ami kell hogy szavahihető legyen, mert 160 000 magyarázat van benne, British és ráadásul Shakespeare falujában nyomtatták, igaz, hogy már 1991-ben. Mit mond ez, hogy lumber mit jelent: discarded articles of furniture and other rubbish, useless and cumbersome things, refuse and superflouos bulk of fat. Ez az utolsó szó adta meg nekem a végső döfést. Tehát innen fordíthatták a magyar szerkesztők. Cassel édeme azért az, hogy megjegyzi, hogy É-Amerikában mást is jelenthet. Majdnem bedobtam a szótáram a lumber room-ba, ami magyarul lomtár.

Befejezésül annyit szeretnék mondani, hogy amit gondolati sétának szántam a szavak rengetegében abból céltalan lődörgés lett (lásd a szótárban a loaf és loiter szavak alatt). Ráadásul, életkorunkat tekintve ez az írás még időszerűnek se mondható. Nincs túl nagy igyekezet új szavakat, pontos kifejezéseket tanulni, inkább erőlködünk hogy az ismert szókincsből csak lassaban veszítsünk. Alz és öreg barátja Heimer a kertek alatt lopakodik (lásd go stealthily, creep), sose tudni mikor mászik be egy nyitva felejtett ablakon. Persze szükségből néha meg kell tanulni új szavakat is, mint pl. ventricular defibrillation vagy olyan testrészek nevét amelyekről nem is tudtunk hogy nekünk is van, ráadásul el is romolhat. Persze sohasem árt visszamenni régi begyöpösödött ösvényekre megismételni vagy megtoldani minden fiatal korban elkövetett nyelvi baklövéseket, mert öregebb korban ezt is nehezen csináljuk már, mert sokszor eszünkbe se jut a szó amit rosszul használnánk, ha emlékeznénk egyáltalán, hogy mit is akartunk mondani.

(2016 március hó, Bellingham, WA)

Peter Bandi: **Journeys**

One day our editor asked me if I have any topic that is dear to my heart and I'd like to write about it. Having a lot of preconceived ideas it was like asking a kid if he'd like to visit the candy store. "Yeah" I blurted out "and they are mostly political." The 'cold shower' was immediate: "we don't get involved in politics in the Kapocs".

Well, there goes some incendiary prose; so my next two 'hobby horses' were my journeys from a 'Doubting Thomas' to a 'true believer' in the fields of psychology and Christian faith. The latter was mostly due to a recent comment made by a former classmate, that "for a smart fellow, you can be surprisingly stupid to believe all those fables in the Bible".

So I'll start with my journey to my Christian faith. We lived on the Sunshine Coast at the time (Davis Bay to be exact). I had a full time first line management job at the Canfor pulp mill, I was moonlighting at my trade (auto body repairs) and building a house all at the same time. Need I say that the days were long, and the nights short. There were times when I was lucky to have three hours of sleep. My temper was as short as my sleep. That slippery slope degenerated into the marital spot, called the 'blame game'. I wasn't happy, my wife wasn't happy, and even the prospect of divorce raised its ugly head.

One of my co-workers was a Bible believing Christian, who had been through the same downward spiral I was on. He wasn't as fortunate as I. His wife divorced him before he turned his life over to Christ. He not only shared his experience, but his faith and his Bible. He even advised me to start my scripture reading with the gospel of John.

It took time, but I too became a Bible believing Christian, and learned TO APPRECIATE the wonderful lady, that I considered the bane of my life a few short months before.

Left the Pulp mill, worked full time in my shop and went back to school. The love of my life kept urging me to take some psych courses. As a typical undergrad I held the firm opinion, that psychology was nothing but a compendium of dirty tricks, that teaches you how to take advantage of others; and as a 'newly minted' Christian I wasn't going there.

When my Business Management diploma from BCIT was three credits short, and a survey course of psychology had three credits attached to it, I reluctantly succumbed to my wife's blandishments (anything for peace I called it) and enrolled. Well, that survey course must have been an exception (so I thought at the time). It didn't teach us dirty tricks, but ways to understand ourselves and others

I also discovered, that one of the best books on interpersonal relations of applied psychology is called the Bible. When I was finishing my MBA at Simon Fraser U, during my 'Research Semester' not having much to do but endure my supervisor; I did the unthinkable, and asked: how about letting me take some undergrad courses in psychological testing and related theory. Even though the request was unheard of (so I have been told), I was allowed to audit three of those courses.

Even though Sigmund Freud has nothing to fear from me; at least I know, that I am an 'abstract' thinker (as opposed to 'concrete') and an ITNJ on the Briggs-Meyer personality inventory (the smallest of the 16 types listed in the inventory; now I know why I am an oddball).

Ali in all, I am still amazed at times, how well things work out if I abide by Biblical principles; but then again, it is strange how life events, and what my friend called 'Biblical fables' overlap. It is also a matter of linear progression when coincidences appear to become operational principles.

The journey is not done and I may stray from the 'straight and narrow', but I do have an unerring compass. Bless His holy name.

N O S T A L G I A

Varga Imre: **A legemlékezetesebb Karácsonyom** (Átdolgozta: Bakos Mária)

Adventkor, az ünnepvárás idején emlékzsákomból megannyi emlék kerül gondolataim örvényébe, amelyek életem meghatározó élményei voltak. Vannak ebben az emlékzsákban gyönyörű szívvirágok és lelket szomorító történések.

Azon a vérzivataros 1939–es Karácsonyon 9 éves fiúcska voltam, de élesen emlékszem erre a későbbi, életemet meghatározó, szívszorító, de lelket gazdagító emlékére. E karácsony története elhintette lelkemben az emberség, a könyörületesség, a segíteni akarás magját, amely későbbi életem során sokszor kivirágzott.

1939 szeptemberében kitört a II. Világháború. A két nagyhatalom, Németország és Oroszország rövid időn belül lerohanta Lengyelországot, de Magyarország ekkor még semleges maradhatott, sőt, a legjobb barátságban volt Lengyelországgal, s a mai napig szereti, támogatja egymást a két nép. Lengyelország elfoglalásával több ezer lengyel menekült érkezett hazánkba, s német nyomásra a menekülteket az ország különböző részein fogolytáborokban kellett elhelyezni, szigorú katonai őrizet mellett. A foglyok – a magyar kormány engedélyével - önkéntes ipari, vagy mezőgazdasági munkát végezhettek.

1939 októberében Édesapámat behívták katonának, a Vas megyei, sárvári fogolytábor őrzéséhez osztották be szolgálatra.

Karácsonykor édesapám négy napi eltávozást kért, hogy a szent ünnepet feleségével és öt gyermekével meghitt családi körben, elcsendesedve a lármás, békétlen világban a karácsony misztériumát szerettei körében élje át. Emberbaráti szeretetből, együtérzéséből engedélyt kért és kapott, hogy négy foglyot magával hozhasson vásárosmiskei falusi házunkba. Édesapám és a 'fogoly-vendégek' december 24-én, kora délután érkeztek meg, öt nagy hallal zsákjukban, megteremtve karácsonyi vacsora 'fényűzését'. Jutott mindenkinek! Szerencsére, édesapám és az egyik fogoly tudott valamennyit németül, így valamelyest megértették egymást. De az emberbaráti szeretet érzelmi nyelvén egyre közelebb kerültek egymáshoz.

A szokásos Szentesti hal-vacsora után, csendben imádkoztunk, énekeltünk és vártuk a Kis-Jézus eljövetelét. A karácsonyfa gyertyái kigyúltak, csókkal, öleléssel kívántunk egymásnak áldott Karácsonyt, bízva abban, hogy mindnyájunk élete, a világ jobbra fordul.

A karácsonyi családi meghitt, békés ünneplés után, 11 órakor elindultunk az éjféli misére, útbaejtve rokonainkat, akiket falusi szokás szerint illendőn köszöntöttünk, és várakozó lélekkel, tele bizalommal együtt mentünk be a templomba. Édesapám, én--mint orgonafújtató, és a négy fogoly a kórusban foglaltunk helyet. Édesapám lement a sekrestyébe, a plébános úrnak elújságolta, hogy négy lengyel fogoly van velünk, és az egyik hivatásos orgonista, aki szeretné a mise végén eljátszani és társaival elénekelni a lengyel Himnuszt. A plébános úr örömmel engedélyezte ezt, és a mise elején az ünnepi áhítatra megjelent nagyszámú templomi

közösségünknek be is jelentette. Ezen az estén mindannyian áhítattal énekeltük az ismert karácsonyi énekeket, átszellemült arccal ünnepeltük a megszületett Megváltót, Jézust. Az egész templomot áthatotta a Karácsony misztériuma, azon az estén a Jézusi szeretet-tanítás üzenetének lelket gazdagító szépsége, a szeretet sugárzott az arcokon, és a világ békéjébe vetett hittel hallgattuk a lélekemelő prédikációt, felszabadultan zengtek a hálaénekek. Befejezéskor a hívek a magyar Himnusz zúgása után állva hallgatták a lengyel orgonista kiváló játékát, és a foglyok megható, lelküket hazaröpítő dalát. Az egész templom nagy tapssal fejezte ki lengyel néppel való együttérzését. Soha ilyen foglyokat nem láttunk: arcukon a hazaszálló lélek boldogsága, az emberekbe vetett hit, a magyarok segítőkészségének ilyen szép példája erőt adott e négy ember további bizonytalan sorsának vállalásához.
Mikor kiléptünk az éjszakába, csendes, puha hóesés fogadott, igazi karácsonyi békesség hangulata tárult elénk a templomi áhítat alafestéseként. Békés volt minden: belül a szívekben, kívül az utcán. Éjjel még csak öt centiméteres hó takarta a földet, de déltájban már 20 – 25 centiméteres hó körben a vidéken. Ilyen sűrű, rendkívül nedves hóesésre a faluban még nem emlékezett senki. Ebéd után a foglyok meglepetésünkre, munkához láttak. A ház előtti havat nagy kupacba rakták, tiporták és vízzel locsolták. A szomszédbeli gyerekek lapátokat hoztak, és mindannyian segítettünk, a munka hevétől és érdeklődő kíváncsiságtól kipirult arccal, izgalommal figyeltük, mi lesz ebből! Az egyik fogoly, aki szobrász- művész volt, még sötétedés előtt, egyszerű eszközökkel: fokossal, kanállal, kapával, vésővel a hókupac baloldalán egy ökör- és egy szamárfejet faragott ki. A következő nap, Karácsony Másnapján, a Betlehemi Barlang többi része is elkészült. Szűz Mária a Kisded Jézust tartotta ölében, Szent József és az állatok álltak körülötte. Ez az alkotás volt a fogoly-vendégek hálájának kifejezése, köszönete, amiért ilyen emlékezetes karácsonyi ünnep részesei lehettek a meginduló világégés közepette.
Hű, de büszkék voltunk a hóból készült betlehemi barlangunkra! Az egész falu és környékbeli lakosok kíváncsian jöttek megcsodálni a mi szoborcsodánkat, áhítattal imádkoztak előtte, amig el nem olvadt.
Sajnos minden idillnek vége szakad. Édesapámnak vissza kellett vinni a fogoly vendégeinket a tábori helyükre, neki is szolgálatba kellett állni. Sírva búcsúztunk, hiszen édesanyánk otthon maradt a bizonytalanban, rá hárult a népes család ellátása, de fájdalmasan búcsúztak fogoly-vendégeink is, szívükben a hála, lelkükben a jóba, szeretetbe vetett hit könnyeivel, az idegenbe szakadt emberek sorsát megszépítő, további erőt adó csodás ünnep szépséges emlékével.
Most, amikor lázong a világ, eluralkodik a békétlenség, a nagyhatalmak politikai játszmáinak áldozataiként egymás ellen uszítják emberek millióit, eszembe jut ennek a régvolt Karácsonynak a szeretetteljes, felemelő érzésének szívmelengető emléke, az idegen emberek a magyarok emberségébe vetett hite, életem végéig beívódott lelkembe, örökre emlékzsákom szívvirágai közé tartozik, szirmait , az élmény hangulatát szeretném átnyújtani olyan nemzedéknek, akik eddig szerencsések voltak, nem ismerték a háború borzalmát. De minden élethelyzetben vezéreljen bennünket az emberségbe, szeretetbe vetett hit, mert csak ezt tudjuk magunkból továbbörökíteni! *(2015. december)*

Szabó György: **Találkozás a debreceni villamoson**

Gyönyörű, verőfényes, szívet-lelket melengető, felüdítő őszi nap volt talán 6 vagy 7 évvel ezelőtt. A debreceni utcákon díszbe öltöztek a fák. A lombjuk a káprázatos sárgától a tűzvörösön keresztül a bordó tucatnyi árnyalatát érintve, a barna színváltozatának sokaságát mutatták. Szinte repesett a szívem a gyönyörűségtől, ahogy elnézegettem a parkok, utcák fáinak színpompáját. Csaknem kiváltságosnak éreztem magam, hogy ebben részem lehetett, mert nem történik meg gyakran. Az ősz a maga bolondos, kiszámíthatatlan időjárásával sajnos túl fukar kézzel méri ki az ilyen napokat a halandók számára. Ezért most nem tudtam eléggé méltányolni, hogy jutalmul kaptam egyet. Jártomban-keltemben lassan tudatára ébredtem annak, hogy valójában most kint kellene lennem a Nagyerdőnél valahol, vagy a Köztemetőben, ott lehet igazi a színek panorámája. Nem is haboztam sokat, felszálltam a temetőhöz közlekedő trolira, s hamarosan a Köztemető egyik kapujánál találtam magam. Itt leszálltam és gyalog folytattam az utam a temetőn keresztül a másik kapu felé. Bizony, jól számítottam. A fák lombozata olyan szép volt százegyféle szín keverékével, amit szavakba nem tudok önteni. Petőfi sorai forogtak a fejemben újra és újra: „Óh, természet, óh dicső természet! Mely nyelv merne versenyezni véled?" Lassú sétával haladtam az úton, szinte minden fát külön megcsodáltam. Fel-felvettem egy-egy lehullott levelet, megcsodáltam a színárnyalatait. Kis természeti csoda mindegyik! Közben élveztem a környezet békés nyugalmát, simogató csendjét.
Alig vettem észre, hogy a másik kapuhoz értem. Itt tovább sétáltam még az előtte futó sugárúton, azon is megcsodálva a lombkoronák színes pompáját. Bizony, volt mit csodálni rajtuk! Hanem szépség ide, színpompa oda, rájöttem, hogy kezdek éhes lenni. Visszasétáltam hát a kapuhoz, ott felültem a következő trolira és visszatértem a Petőfi térre, ahol épp elértem egy villamost és azzal elmentem a Miklós utcáig, ahol egy végtelenül hangulatos kis étterem van. Ott megebédeltem, majd felültem újra az egyetemi villamosra, amivel kimentem a Nagyerdőre. Bizony itt is volt csodálni való bőven. A faállomány sokkal vegyesebb, mint a temetőben, így a színkavalkád is sokkal változatosabb volt a fák lombjában. Csodálatos látvány volt, szinte nem tudtam betelni vele.
A sok bandukolás után azonban kezdtem érezni, hogy fáradt a lábam, így gondoltam, hogy jó lesz hazafelé vennem az irányt. Felszálltam hát a következő villamosra, de azok kis bosszúságomra nem volt szabad ülés, így állni kényszerültem az egyik ajtóval szemben. A következő megállónál is felszáll 4-5 utas és továbbmenve elértük az egyetemi megállót. Mint rendszerint, itt jó néhány egyetemista várakozott. A velem szemben lévő ajtón 3-4 lány szállt fel, 21-22 évesek lehettek. Ahogy gyors pillantással szemügyre vettem őket, az egyik láttán szinte megdermedtem. Hirtelen átvillant az agyamon, hogy ilyen szép arcot talán csak Hollywoodban lehet látni, de még ott se sokat. Szebbet azonban még ott se! Nem lévén ülőhely, a lány tőlem karnyújtásnyira állt meg, csaknem szemben velem. Így nem volt túl feltűnő, ha néha egy pillantásra ránéztem. Szép, egészséges fekete haja enyhén hullámos volt. A válláig ért és gyönyörű keretként vette körül az arcát. A ragyogó fekete szempárt hosszú, sűrű, teljesen természetes szempillák árnyékolták be kissé és fölöttük (általa elképzelhető) legszebb szemöldökpár ívelt. Az orra a legszabályosabb metszésű volt, még Michelangelo sem formálhatott volna szabályosabbat. (Az orr, ha rossz alakú, központi helyzete révén még a legszebb arcot is tönkre vághatja.) Enyhén dús, roppant vonzó ajka, az egész szája azt sugallta, hogy egyetlen csókkal még a halottat is életre tudná kelteni. Az arcbőre teljesen hibátlan, fiatalosan üde, szinte bársonyosan egészséges volt. Látszott rajta, hogy a napsütéstől

enyhén barnult.
Nem szokásom a bámulás, mert elitéledőnek tartom, de ennek a lánynak az arca oly vonzóerővel bírt, hogy a tekintetem újra és újra visszatért rá. Tökéletes, lenyűgöző arc, amin semmiféle kence-fice nyoma nem látszott.
Lazán, fiatalosan, kicsit hanyagul volt öltözve, mint általában a hasonló korúak, de mégis teljesen nyilvánvaló volt, hogy kifogástalan, karcsú a testalkata. Eltöprengtem, hogy ugyan ki lesz az a szerencsés fickó, akibe ez a lány szerelmes lesz. Vagy szerencsés lesz egyáltalán?
Közben a Bem térre értünk, ahol 3-4 utas várakozott. Az egyik éppen azon az ajtón szállt fel, amellyel szemben álltam. Ahogy fellépett a villamosra, szinte megdöbbenve vettem szemügyre. Talán 40 év körüli nő volt, de az arcnak szépsége vetélkedett a fiataléval. Gyönyörű, meglehetősen rövidre vágott, de nagyon elegáns fekete haja volt, ami egy kellemesen ovális, rendkívül szép arcot vett körbe. Fényes fekete szeme, hosszú szempillái, festőien ívelt, kissé széles gyökű szemöldöke tökéletes összhangot formált hibátlanul vésett orrával és a legszebb ajkakkal, ami emberi képzeletben születni tud. Az arcbőre természetesen tündöklött enyhén barna színében. Az egész tekintetéből az érettség megelégedettsége, nyugalma sugárzott.
Mivel nem volt ülőhely, a Fiatal Szépséghez közel állt meg. Elbűvölve néztem a két gyönyörű arcot. Ilyen látványban még soha életemben nem volt részem.
Az idősebbik testhez szabott, könnyed öltözéke hibátlan, karcsú formát mutatott. Meglehetősen feszes, térdig érő szoknyája alatt az elképzelhető legformásabb lábat lehetett látni.
Mivel velem csaknem szemben álltak, tekintetem egyikről a másikra vándorolt, majd vissza az elsőre, aztán újra a másikra, és közben azt reméltem, hogy nem volt túl feltűnő az ámulatom. A fejemben pedig újra és újra az a kérdés motoszkált: HA! Az a lehetőség kínálkozna, hogy választanom lehetne a kettő közül, ugyan melyiket választanám? A szépségük szinte egyformán páratlan volt. A különbség csak a korban volt. Ugyan melyiknek lenne nagyobb vonzóereje? A fiatalság üdeségének, frissességének, vagy az idősebb kor érettségének, nyugalmának, magabiztosságának? Próbáltam unalmas arcot mutatni, hogy tekintetem egyik arcról a másikra vándorolt, s közben megállapítottam, hogy a választás hihetetlenül nehéz lenne.
Fiatalság vagy érettség? Melyik ugyan? Végül is megállapodtam magamban, hogy a nyugodt érettség egy gondolatnyival vonzóbb lenne, mint a fiatalság meglehetős kiszámíthatatlansága. És néhány másodpercre megnyugodott a tekintetem az Idősebb Szépség arcán. Ő lenne az választásom!
Biztos voltam benne, hogy mindketten nyugtázták a másik jelenlétét, szépségét, csinosságát, hiszen még kinyújtott karnyi távolságra se voltak egymástól. Úgy gondolom észrevették, hogy bámulattal nézem őket, néha-néha, bár ezt semmilyen módon nem árulták el.
Közben a Kossuth térhez érkeztünk, ahol mindig sokan leszállnak. Láttam, hogy Idősebb Szépség is leszállni készül. Ahogy kinyílt az ajtó, megindult, majd hirtelen rám nézett, és egy fantasztikusan szép mosollyal rám nézett. Csaknem mintha azt mondta volna: „Köszönöm!" - Legalábbis a fantáziám ezt súgta. Lelépett a villamosról és eltűnt a leszállók tömegében. Mi pedig indultunk tovább.
A Szent Anna utcához érve már csaknem megállt a villamos, mikor Fiatal Szépség hirtelen az ajtó felé indult. Fagyos arccal (legalábbis egy belső hang ezt sugallta) elment előttem, lelépett a megálló kövezetére és elsietett.
Mi indultunk tovább és 2-3 perc múlva megérkeztünk a Nagyállomásnál lévő végállomáshoz. Leszálltam és elgondolkodva ballagtam hazafelé. Meg-megráztam a fejem, mert egy tündér történetbe illőnek gondoltam ezt az egész napot, de különösen a két Szépség látványát. Úgy tűnt, hogy az életben csak egyszer adódik ilyen alkalom. Azt hiszem helyesen gondoltam, mert sem azelőtt, sem azóta nem volt részem hasonló élményben.
Azaz, ez csak részben igaz, mert azóta minden ősszel ellátogattam Erdélybe, Kézdivásárhely közelébe, a Bálványosra, drága székely barátokhoz. 2-3 alkalommal éppen akkor, mikor száz szín keverékében pompáztak a tölgyek, bükkök, juharok a hegyoldalakon, aminek a leírásához az én tollam meglehetősen elégtelennek bizonyul. Mind-mind feledhetetlen emlék maradt. Hogyan?! Hogyan tudtuk elveszíteni Erdélyt, az ősi magyar földet? Hogyan, miért hagytuk, hogy az oláhok ellepjék, ello pják tőlünk? Ha ezen töprengek, úgy érzem kettéhasad a szívem.
(Szeged, 2016 január)

E G Y É B

Szabó György: **Szegeden jártomban-keltemben**

A Mars téren, egy fodrászüzlet ablakában láttam a következő mondatot: „LÁJKOLD A FÉSZBOOKUNK OLDALAIT!" Talán 4-5 másodpercbe került, míg felfogtam, mit akarnak mondani a nagy, rikító piros, elektronikusan írt szavak. Megdöbbenve néztem egy ideig. Mi ez? - tűnődtem. Tömény durva ízléstelenség vagy eszement, nyelvi ámokfutás?
Akinek nincs valamennyi, alapvető ismerete az angol nyelvben, azt se tudná, mit akar hirdetni! Magyar embereknek szánták ezt, vagy kicsi, zöld, kecskeszarvas marslakóknak? Ezzel próbálják rávenni az embereket, hogy térjenek be hozzájuk egy mohawk és borotvált billiárdgolyó fej frizuráért?
Ugyan melyik friss diplomás, újdonsült marketingzseni jött elő ezzel az otrombasággal? Ezek a fenegyerekek állítólag kreatívoknak hívják egymást, és szeretik, ha az emberek a nép egyszerű fiainak vélik őket, ezért elkopott, bolyhos, lyukas könyökű pulóvert, kifakult szoknyát, farmernadrágot hordanak, és elnyűtt Nike tornacipőben járnak. A BMW-jüket, Mercédeszüket és Audijukat azonban két utcával távolabb parkolják le.
Szegény Kazinczy! Élete nagy részét annak szentelte, hogy formálja, faragja a magyar nyelvet, szebbé tegye az irodalmi stílust. Munkája révén nagy érdeme van abban, hogy édes anyanyelvünk a világ egyik legszebb nyelve lett. Ha most feltámadna, látná, hogy milyen szörnyűséges támadásnak van kitéve, minden bizonnyal visszakívánkozna nyugvóhelyére.
Állítólag a közösségi oldalakon (Facebook, Twitter) már régóta lehet találkozni ezzel és ehhez hasonló baromságokkal, csak én nem tudok róla, mert nem foglalkozom egyikkel sem. Ugyanis nem érdekel.
Szegény én?! „Ne halljam az élet új dalait."
(Szeged, 2016. február)

Bakó József: **Bün, büntetés, bünhődés**

A magyar történelem, mint a történelem általában, bövelkedik szomorú, megrázó sőt tragikus eseményekben. Ott van például Zách Felicián esete. Zách 1330-ban, merényletet kisérelt meg a Nápolyból származó Anjou uralkodó-házbeli Károly Róbert magyar király ellen -- Zách számára katasztrófális következményekkel. Károly Róbert pápai támogatással fiatalon jutott a magyar trónra, és a jobb és eredményesebb magyar királyok közé nőte ki magát. Az ország virágzott és független volt uralkodása alatt.

Zách Felicián földbirtokos és katona volt egy előkelő nógrádi családból. Hosszú ideig Csák Mátét, a Felvidék tartomány urát, szolgálta. Csák Máté ellenséges viszonyban volt Károly Róbert királlyal és az ellentét időnként fegyveres tettlegességre is vetemedett.

Zách komoly vagyonra tett szert és magas rangot ért el Csák Máté szolgálatában. Ennek ellenére 1318-ban Zách átpártolt Károly Róberthez miután a király büntetlenséget igért és Zách megtarthatta javait és társadalmi pozicióját. A király 1321-ben Sempte várnagyává nevezte ki és Záchnak szabad bejárása lett az uralkodóhoz. Lánya, Zách Klára, pedig bekerült Erzsébet királynő udvarhölgyei közé.

És akkor teljesen váratlanúl Zách merényletet kisérelt meg a királyi család ellen. Zách nyomós okot érzett erre a radikális lépésre. Klárát elcsábitotta az országba érkezett 19 éves lengyel nagyherceg, Kázmér - a későbbi Nagy Kázmér lengyel király. Kázmér herceg fegyveres segítséget jött kémi Károly Róberttól Lengyelország számára a Teutonik lovagrend ellen.

Diplomáciai teendői mellett Kázmér talált lehetőséget arra hogy elcsábitsa Zách Klárát.

Szerencsétlenségre Klára bevallotta a történteket apjának. Zách nagy haragra lobbant és eltökélte hogy megbosszulja Kázméron lánya megszégyenitését. Kázmért a királyi családon keresztül lehetett legkönnyebben elérni. Zách tervezett merénylete napján az uralkodó család épp ebédhez ült le a Duna-parti palotában Visegrádon mikor Zách bejött az ebédlőbe, a megterített asztalhoz lépett, kardott rántott és rátámadt a királyi családra. Először Károly Róbertet sebesitette meg a karján majd Erzsébet királynő jobb kezéről a négy ujját csapta le amint a királynő fiait - Lajost, a későbbi Nagy Lajos királyt, és Endrét - próbálta védeni a gyerekek nevelőjének segitségével. A fiúk baj nélkül megúszták de a nevelő súlyos fej sérüléseket szenvedett amint Zach kard csapásait próbálta hárítani. A királynő alétekfogója végül is egy csákánnyal Zách lapockái köze csapott és Zách holtan esett össze a padlóra

A merénylet kisérlet megtorlása kegyetlen és széleskörű volt. A futó ütemben érkező testőrség darabokra vágta Zách tetemét. Fejét Budára küldték, a törzsét és végtagjait meg más városokba elrettentő példaként kiállitani. Zách fia hű szolgájával futásnak eredt de nem tudtak megmenekülni. Őket lábuknál fogva ló farkához kötötték és az úton huzatták amig ki nem múltak. Testrészeiket a piactéren kutyák és disznók elé vetették. Zách Felicián nemzetségének tagjait harmadiziglen kiirtották, a távolabbi rokonokat pedig vagyon és jószág vesztésre itélték a király emberei.

Mindennek ellenére Károly Róbert még mindig tartott a Zách nemzetség életben hagyott tagjaitól. Például mikor a király zarándok útra indult a Szentföldre, pár napi hajózás után vissza fordult és haza tért, netán távollétében összeesküvés szövődne ellene.

Az esetben szereplő személyek és a politikai kapcsolatok szövevénye bonyolult és érdekfeszitő volt. Túlfizettt hollywood-i forgatókönyv irók nem tudtak volna egy drámaibb darabbal feljönni. *(2016 februar 23, Vancouver, BC)*

KÖZÖS ÜGYEINK

TALÁLKOZÓK

Sopron Alumni ebédek

Ebéd, 2015 november 10

-Szép számmal jöttünk (35), sokan a Vancouver Szigetről is. Hagyományunk, hogy a novemberi ebéden megemlékezünk az elhúnytakról. A Kapocs hátoldalán a Sopron Alumni névsorban meg vannak jelölve az elhunytak. Az októberi kiadásban már 94 név van megjelölve. Mindenki felállt és Kulacs tizenkétszer ütötte meg a klopacskát.

-Utána azokról emlékeztünk akik nem tudtak eljönni. Rétfalvi László, a Kapocs szerkesztője kórházban van szívoperáció után. Aláírásra körbeadtunk egy üdvözlő lapot. Magasi Laci üdvözli a társaságot, már otthon van, neki is hasonló operációja volt. Jandó Tibinek a térdét operálták. Kulacs szerint, most a halak nagyon boldogok, hogy nem tud pecázni egy jó ideig. Otthon, Faragó Sándor rektor is gyógyul..

-Ezután szóltak mai vendégeink. Szabó Eszter a Mikes Kelemen Társaság képviselője, Szegedről származik, magyar nyelvű könyveket gyűjt hazaszállításra, nehogy itt kárbavesszenek. -Egy korunkbeli házaspár, Gabi és Kati, Dobozy gyerekkori barátjaként mutatkoztak be.

-Baraksó Jancsi, a magyarságért végzett munkájáért a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkereszt kitüntetést kapta.

-Az ösztöndijakról: Sopronban nagyon értékelik; a UBC-n kiadottak összege meghalada már a 150,000 dollárt. Jelentkezőre van szükség átvenni Szalkai Bandi munkáját.

-Nagy Miska szervezésében a vancouveri magyar katolikus templomban a szokásos vasárnapi (nov. 8) mise alatt megemlékeztek a Soproni Alumni elhúnyt diákjairól és tanárairól. Nyolc hajdani diák és tiz hozzátartozó volt jelen. A mise végén, Jákóy Bandi elénekelte az 'Imhol a föld alá megyünk' selmeci dalt. Takács Józsi ajánlotta, hogy nézzük át a soproni énekes könyvünket és abból válasszunk énekelni valót. Kulacs mondta, hogy Selmecen volt egy diák összejövetel, ott is a bányászok dalait énekelték, azok a legrégebbiek.

-Az érmek árát eddig a Kulacstól és a Kapocs Alapból kapott külcsönök fedezik.

-Jákóy meglátogatta Major Richit, aki jól van de rossz a hallása.

-Szamosi Gabi kérdezte, milyen tervek vannak a forradalom 60. megünneplésre. Kulacs javasolta, hogyt kapcsolódjunk be a Magyar Ház által szervezett ünnepségbe. Sopronban sem tudják, hogy mit tervezzenek. Az 56-os vezetők közül már kevesen élnek. -Kurucz Marika hajlandó egy koszorút készitení. -Jákóy szerint tehetnénk egy új bronz táblát az emlékműre a temetőben a

koszorúzáskor.
-Timár Jancsi köszöni, hogy jöhet az ebédeinkre és kérdezte, hogy a Soproniak miért olyan kevesen jelennek meg a a Magyar Házban.

Karácsonyi Ebéd, 2015 december 8

Hosszú volt a készülődés amig mindenki le tudott ülni és az ebéd is sokáig tartott, mert sokan (48) jöttünk össze. Az ételek finomak voltak, karácsonyi pulyka ebéd kanadai módra. Negyed kettőkor kezdtük beszélgetni. Voltak akiknek már futni kellett a komphoz. Kulacs bemutatott néhány vendéget, Benkő Márta (Major Ricsi unokatestvére) Sopronból származik, Kovács Anikó (Timár Jancsi vendége) pedig Pestről jött. A magyar kormány (Kőrösi Csoma Sándor Társaság) küldöttjei is jelen voltak, akikkel már Nanaimo-ban és a pikniken is találkoztunk. Egyikük felajánlotta, hogy egy website-ot (Honlapot) állít össze rólunk.
-Évzáró ebédünk van ma. Ötven kilenc éve jöttünk Kanadába és ez az évünk is jól sikerült. Sopronban követik eseményeinket, nagyon értékelik az emlékérmeket. Az utolsót, a negyvenediket, 2056-ban fogják átadni. Hol leszünk mi akkor? Nyolc diák kapott ösztöndijat ez évben Sopronban. Az Erdészeti Lapokban is értékelik az itteni segitséget. Rétfalvi elérte, hogy visszakaptuk a Kulacs által kifizetett magyar vámot és forgalmi adót. Két bankszámlánk van, az egyik a Kapocs munkájára, a másik általános költségekre.
-Deminger Uzonka a Trek (a UBC Alumni lapja) szerkesztőjéhez irt levelet, amiben panaszát fejezi ki, hogy Sopron csoportunk még említést sem kapott a lap 100. évfordulós kiadásában.
-Rétfalvi köszöni a jókivánságokat betegségével kapcsolatban. Jobban van, örül hogy eljöhetett az ebédre. Kapocs lapunkat otthon nagyon sokan olvassák. Weidinger Imi huga, aki erdészeti munkakörben dolgozik Baján, körbe adja munkatársai között.
-Hajdú Cs javasolta, hogy a magyarok Mária Teriziának felajánlott 'életünket és vérünket' fogadalom mintájára adjunk vérta Vöröskeresztnek. Ő adott vért éveken keresztül, demost túl öregek vagyunk arra és gyerekeinket és unokáinkat beszéljük rá. Kulacs hozzátette, hogy Mária Teréziának 16 gyereke volt. Háborút viszont nem nyert. A soproni egyetem épületeit is ő épittette egy tiszti iskolának.
-Timár Jancsi mondta, hogy a Komlói iskola énekkara tervez jönni jövő májusban a Powell Riveri kórus festiválra. Kérnek segitséget az elszálásolásra amig Vancouveren átutaznak. Ma kapott egy példányt a soproni énekeskönyvből, nagyon tetszik neki. Kulacs kérte, Görgényit hogy áljon fel, mert ő gyüjtötte össze a kottákat 1977-ben (Még van kb. 15 példány, ha valakinek kell, szóljanak).
-Józsát Szamosi G feltelefonálta, hogy nem tud ma jönni a Szigetről, mert olyan nagy a vihar. Az egyetemen látott egy Dinosour Pine nevű különös fenyőfát (közel a soproni tölgyfához), amit nem régen hozták át a Vancouver Szigeten felfedezett kis erdőből és amit eddig (millió évekkel ezelőtt) kihaltnak hittek. Sivák Béla életútjáról kaphatók irások, érdemes olvasni.
Rétfalvi kérte, hogy irjuk meg a Kapocs számára az újabban előkerült életút részeket azokról, akik fiatalon húnytak el. Hivatalosan.

Új Évi Ebéd, 2016 január 12

Megint szép számmal (35) jöttünk össze. Az ebéd kezdete pontos volt, az ételek izlettek a többségnek. A Nanaimoiak közül is többen jelen voltak. A csevegés kezdődhetett már 12:40-kor.
-Kulacs emlékeztetett, hogy a hatvanadik évünk kezdődött el Magyarország elhagyása óta. Majd bemutatta a vendégeket, Józsáék Ausztráliából hazalátogató lányát és férjét, és Kató Renátát Magyarországról, aki korábban a Langara főiskolán tanult
Csizmadia Feriről emlékeztünk meg. Sopronban nagyon ismert volt nemcsak az egyetemen, hanem az egész városban.
A társulatunknak üres a kasszája. A Sopronba küldött emlékérmek sokba kerültek, pénz kell gyűjteni. Sopronban sokan megemlékeznek a Vancouveriekől.
Tervezünk-e valamit a hatvanadik évfordulóra? Egy javaslat már jött, hogy látogassuk meg Powell Rivert. Németh J hajlandó elvállalni a tervezést. A gyár vezetése a fia alá tartozik, valószinű, hogy kapunk segítséget tőlük. Sokan emelték fel a karjukat, nagy az érdeklődés. Busszal menjünk vagy repülővel. Repülővel nem kell ott éjtszakázni, busszal hat óra oda és hat óra vissza.
Kulacs közbe tette, hogy Jim Sinclair, Trudeou nagypapája intézte el, hogy mi oda mehettünk 57-ben. Sokat változott a város, érdemes lesz majd körbesétálni. Jákóy Bandi szeretné, ha egy foci meccset is be lehetne tervezni, mint hajdanán. A harmadévesek már jártak ott egy látogatáson évekkel ezelőtt. Dobozy az egyedüli diáktársunk aki ott lakik, de sajnos egészségileg nincs jól. Talán egy emléktáblát lehetne felállitani. Kurucz Marika javasolta, hogy gondoljunk valami ajándékra is a városnak. A szevezők próbálják megtudni, hogy a régi angol tanáraink közül élnek-e még néhányan. Kulacsnak kapcsolata van a városi vezetőséggel. 1988-ban ültettek egy fát az emlékünkre amikor Magyarországból voltak itt látogatók, de az már kiszáradt.
Rétfalvinak a buszos utazás tetszik, Szász Julika is ezt javasolná,. több időt tölthetnénk úgy a városban. Ő is volt ott néhány éve, érdekes kőrbesétálni a régi utcákat. Kulacs örül, hogy ennyi hozzászólás van. Ne felejtsük el az időjárást sem. Takács Józsi emlékeztetett minket, hogy 57-ben mi busszal mentünk oda, jobb igy menni megint. A költségek ne legyenek problémák. Kulacsnak az első útja Powell Riverbe repülővel volt, onnan nézték az erdőket, a kivágott területeket.
-Józsa szólt a Csizmadia megemlékezéséről. A család nagyon örült, hogy Vancouverből is megjelentek néhányan. A gyerekek próbálják édesapjuk emlékeit az ő életútjukba is beépiteni. Megtalálták a papa erdészgyűrűjét, de nem tudták, hogy hogy kell összerakni. Kozák Tóni megtanitotta őket.

Ebéd, 2016 február 9

Harminc körül jöttünk össze, a szokásos társaság. Nem voltak vendégek. Kulacs vitte a szót.
-Tegnap Kanadában 'Családi Nap' volt, munkaszünet és a kinai újesztendő a 'Majom Éve' első napja. Üdvözöljük egymást! - Sopronban tervezik az Októberi Forradalom hatvanadik évforulóját, onnan küldenek majd kérdőiveket néhányunknak. - Kocsis gyüjti az adományokat az emlékéremmel kapcsolatban. - Rétfalvi életrajza meg fog jelenni a 'Gyökerek és lombok' sorozatban. Otthon úgy látják, hogy a Vancouveri csoport része a magyar erdészet történetének. -Sopronban az egyetemi átszervezés még nincs befejezve. A tanárok már tanitanak Szombathelyen, de a diákok nem akarnak oda menni. A diákoknak tetszik Sopron, még Székesfehérvárról is oda mennek a földmérő diákok. - Márciusban sok mindent el kell majd döntenünk, különösen a Powell Riveri útról, mert ő talán nem is lesz itt akkor, mert készülnek Sopronba menni a nyáron
-Timár János hat évvel a mi ideérkezésünk előtt kezdett az erdészetben dolgozni. Szeretne hozzájárulni az emlékérmek költségeihez. Kulacs elfogadta és megköszönte.
-Rétfalvi e-levelet kapott Bajzák Dénes, volt diáktársunktól. Évek óta nem jelentkezett (Kulacs szerint Bajzák Newfoundlandban nagyon hires lett az erdészeti munkája során). -Kapuszta Jóska

most tervezi, hogy elviszi a családját Magyarországra, még az unokákat is. Javasolta, hogy a Powell Riveri utazásunkat tervezzük két napra, nem kell siettetnünk a hazajövetellel. -A Józsa család nincs most itt, mert Cubába utaztak a Kuruczékkal együtt.
-Kocsis akart mókázni, egy sor gyönge viccet olvasott fel.
-Kovács Miki keresett valakit, aki elvihetne egy kis ajándékot Cinke tanár úrnak. Kozákék megigérték.
Ebéd, 2016 március 8
-Kulacs, névnapjuk alkalmából feljöszöntötte a Jánosokat és a pogány Zoltánokat. -Adamovich 'Cinke' tanárunk most 3.-én lett 95 éves. Otthon van még egy nála is idősebb erdész.
-A felszolgált bort Józsa Erikának köszönhetjük, aki azt születésnapi ajándékként kérte férjétől.
-Tóth Jancsi, volt első éves diáktársunk e hó 5.-én meghalt.
-Az Erdészeti Lapok szerint 2021-ben vadászati kiállitás lesz Budapesten. 1971-ben már volt ilyen, amikor a rendezők megkérték a soproni diákok egyenruhás közreműködését. Igy került a tiltott 'valden' újra használatba.
-Powell Riveri utunkat nem érkezésünk, hanem a forradalom 60. évfordulójának emlékére terveztük. -Németh Józsi szerint a látogatás szeptember 7-8.-án (szerda/csütörtök) lenne. Eddig 34-en jelezték részvételüket, de sokan a Szigetről, a Comox ferry-vel érkeznének. A busz társaságok $100 kérnek fejenként, telt busz, 27 személy esetén plusz a komphajó jegyek, ezért Vancouverből autóval menni lenne a legjobb. A Town Center Hotel ára $120/ nap/szoba és egyénileg kell elrendezni a foglalást. Este közös vacsora lenne, másnap találkozó a városiakkal és a hazajövetel. Fel kell vennünk a kapcsolatot az ottani indián törzsek vezetőségével is, mert ahol mi laktunk az most az ő területük. -Kulacs javasolta, hogy legyen a vacsora a fontos találkozás a városiakkal és a városi múzeum falára pedig tegyünk fel egy emléktáblát, ahonnan lehet látni a területet, ahol mi laktunk 1957-ben.
-A Nanaimoi összejövetelünk augusztusban lesz.
-Józsa nemrég járt Peachlanden Jákóy Bandival, megnézni egy magyar bronzöntő munkáját, aki meg tudná csinálni a mi emléktáblánkat is. -Kulacs kérte Józsát hogy tervezze meg, de legyen piros-fehér-zöld diszités is rajta.
-Rétfalvi megköszönte a bort. A következő Kapocs-hoz már van elég anyag, az áprilisi ebédre kész lesz. Jó lenne tudni Emlékérmünk nyertesének nevét, hogy közölhessük a lapban. - ifj. Sarkady otthon megkapta a doktorátusát, nagyon boldog. -Perlaki Éva nem tudja, hogy mit csináljon férje Sopronnal kapcsolatos irataival. -Kérte és megkapta a társaság beleegyezését, hogy a szerkesztéséhez szükséges új 'MS Publisher' softver árát az általa kezelt alapból kivegye. *(Görgényi Béla és a Szerk.)*

HÍREK/KÖZLEMÉNYEK

Soproni Öregdiákok Találkozója, Pünkösd, 2016 május 13-16

Kedves Öregbarátok, kedves Hölgyek!
Itt az ideje, hogy eláruljuk a jövő évi találkozónk részleteit. Összejövetelünk színhelye Baden, első gyorsvonat megálló 25 km távolságban Zürichtől nyugatra. A város meleg fürdőkkel rendelkezik, melyeket már a rómaiak nagy kedvvel látogattak, s aztán a középkori Európa egyik fő találkozó pontjává bontakozott ki. Ide utaztak főurak, hercegek, püspökök, hogy megvitassák a politikai fejleményeket. De sokáig itt ülésezett Svájc első 13 kantonának a parlamentje is. Mivel a Habsburg család ősi vára innen alig 10 km-re fekszik, befolyásuk a város történetére hosszan tartó volt. Tehát minket, magyarokat is érintő történelmi helyen találkozunk.
Ideiglenes otthonunk 2016. május 13-án péntektől a *Hotel du Parc* szálló lesz (Römerstrasse 24, 5400 Baden, Tel.: +41 56 203 15 15), amely rendelkezésünkre áll egészen hétfő délelőttig. Persze egyéni kívánság szerint lehet előbb is érkezni és később is hazautazni. A viszontlátás örömét egy hagyományos első korttyal pecsételjük meg Donáth Gyuri pincéjéből, aztán ugyanő fogja a további lényeges részleteket rendezni. Az első vacsorát egyéni ízlés szerint a hotelben fogyasztjuk.
Szombat délelőtt meglátogatjuk a várost egy kísérő hölgy vezetésével, aki eddigi pályafutását ennek a témának szentelte. Magyar hátterünkre való figyelemmel sok minket érintő témáról fog mesélni. Egy könnyű ebédet együtt fogunk elfogyasztani. Azután lesz szabadidőnk a városban tovább sétálni, bevásárolni, a meleg fürdőt kipróbálni, vagy egyszerűen kikapcsolódni.
Ez estét korai aperóval kezdjük, majd az ünnepi vacsorával folytatjuk. Az első éhség csillapítása után Szilágyi Tibor fogja a tisztelt társaságot ünnepélyesen köszönteni. A vacsorát és a kedélyes együttlétet Varga Csilla művésznő fogja zongorajátékával hangulatossá tenni. Akinek kedve támad, táncra is perdülhet…
Vasárnap kényelmes reggeli után busszal utazunk Windischbe (7km), ahol egy emléktemplomot tekintünk meg. Ez azon a helyen épült, ahol Albrecht Habsburg német királyt 1308-ben orvul megölték. Albrecht lánya, Ágnes, III. András magyar király felesége lett. András halála után 1301-ban visszatért először Bécsbe, majd 1308-ban Windischbe. Ott az anyjától a családi tragédia emlékére alapított női kolostor apátnője lett. A kolostor temploma ma is jó állapotban van, és európahírű festett üvegablakokkal rendelkezik, amelyek jó egynéhánya az 1300-as évekből származik. Az ablakok történetét és mondanivalóit Bariska Misi fogja ismertetni.
Az ebédet a Habsburg várban, a Habsburg család ősi fészkében berendezett vendéglőben fogjuk elfo-gyasz--tani, majd a várban egy történelmi kiállítást nézzünk meg. Kommentárokat Jacsman Jancsi fogja mondani.
Kis körúttal a buszon visszatérünk hotelunkba. A közös vacsora után elgondolkozunk jövőnkön, hogy ki veszi át a stafétabotot. Jó hangulatban és kedvenc magyar dalainkkal fogjuk az estét bezárni.
Aztán jön a hétfő…
Kiadásaink következő módon alakulnak:
Egyéni költségek: útiköltségek, pénteki vacsora, minden ital, és a hotel (egyes szoba: 142.- Fr. per éj, kétágyas szoba: 165.- Fr. per éj).
Közös költségeink 240 svájci frank lesz fejenként - feltételezve, hogy legalább 25 résztvevő lesz jelen. Magukba foglalják a városnézés, a buszkirándulás, a belépők, a szombati és a vasárnapi ebéd, a két vacsora, valamint a zene költségeit.
Mindezen adatok ismeretében megkérlek, hogy legkésőbb január végéig közöld velünk biztos jöttöd, illetve ha elkerülhetetlen ok miatt nem tudnál a találkozón résztvenni.
Abban a szép reményben, hogy sok lesz a jelentkező, meleg kézszorítással üdvözlöm az urakat és kézcsókom küldöm a hölgyeknek a rendezők nevében. Bariska Mihály (Am Rain 7, 5210 Windisch, CH, Telefon/Fax: +41 56 441 14 39e-mail: embariska@bluewin.ch);

(Baden, 2015. december 1)
[Jelentkező lap: Név/ Résztvevők száma/ Érkezés (2016 május 13, péntek?)/ Távozás (2016 május 16, hétfő?)/ Szobatípus (egy vagy kétágyas)/ Megjegyzés (vegetáriánus, mozgáskorlátolt, egyéb)]

Sopron Alumni Fellowship & Sopron Alumni Scholarship

Sopron Alumni Fellowship (SAF); Market value on April1, 2015: $72, 361;
Spending allocation (3½% of 3-year average market value of $60,914) - $2,132;
Sopron Alumni Scholarship (SAS); Market value on Apríl1, 2015: $87,179;
Spending allocation (3½% of 3-year average market value of $75,031) - $2,626
Since establishment of the funds, the SAF provided 10 awards totaling $66,300 and the SAS provided 15 awards totaling $10,425; I look back on my 18 years of representing the Sopron Alumni with a sense of accomp1ishment since we started on Jan 13, 1995 with an account of $55,142, sufficient to award yearly fellowships for the next three years. Now the Three Year Average Market Value for the two accounts stands at $135,945. The Sopron Alumni left a permanent legacy at UBC, lasting well into the future. Our Members are welcome to contribute to either or both funds. Yours truly. *(A. Szalkai)*

'Dr. Roller Kálmán Ösztöndíj Alap' - 2015/2016 tanév

Ez a beszámoló a 8-ik évet jelenti az ösztöndíj alap müködésenek. Az idei tanévre, értesülésünk szerint, sokkal nagyobb számú pályazó volt a UBC-n is és Sopronban is, így a megosztási létszám is nőtt. A UBC-n 8 erdész (Kiah Allen, Victoria Diederichs, Emily Mason, John Vieira, Kate Chan, Alex Tang, Tommy Ma és Erin Deshong hallgatók osztoztak az Alap $4,100 kamatán), Sopronban 6 pályázó (Andrési Réka, Bende Attila Tibor, Kontor Csilla Judit, Virág Máté erdész és Fellai Benedek és Götz Sándor Bálint hallgatók osztották meg a $3,000 kamatot).

Leanne Poon, Associate Director, Student Awards Developments, UBC leveléből: „Student awards not only provide much-appreciated academic recognition and financial support to our students, they also help the university recruit and retain outstanding scholars. On behalf of the students, faculty and administration of the university, I would like to convey our heartfelt appreciation for your financial support and for your interest in our students."

Itt néhány sor a Faipri Kar dékani iroda leveléből: „A kanadai mérnökök nagylelkű gesztusát és önzetlenségét a karunk vezetése és valmennyi dolgozója nagyra értékeli, ezért kérjük Önt, hogy tollmácsolja köszönetünket a többieknek, amikor a szokásos összejövetelen együtt lesz mindenki".

A pályázati beadványok azt igazolják, hogy a diákok mélyen tanulmányozzák az irodalmat és történelműnket, 1956 történelmét és Roller Kálmán Dékán Úr elmékeit. Ezért néhány rövid idézetet most itt közlünk. Először is itt kivánunk 3 idézetet a négy UBC hallgató leveléből:

Kate Chen: „By awarding me the University of BC Wood Products Processing Award, you have lightened my financial burden which allows me to focus more on the most important aspect of school, learning. Your generosity has inspired me to help others and give back to the community. I hope one day I will be able to help students achieve their goals just as you have helped me.

John Vieira: „Again, I can't thank you enough for your contribution. With the scholarship, it will help me along the pathway through university. I can only hope through my further education and work experiences, it will allow me to make responsible decisions and help preserve for future generations".

Alex Tang: „As the selected recipient of the K.J. Roller Sopron Scholarship in Forestry this year, I would like to express my sincerest gratitude and appreciation for the tremendous support you and your organization has provided me. It is an honor to be the recipient of the award this year, and I am gratefully humbled".

A Soproni palyázók erősen versenyeznek és már 3–4 oldalasok a beadványok és igen érdemes olvasni ezeket, de itt csak egy pár soros idézeteket probálunk bemutatni:

Andrési Réka: „Számomra nagy öröm, hogy Roller Kálmán emlékének megőrzésére létrejött ez a pályázati lehetőség, hiszen a pályázók a sok ismert '56-os esemény mellet, újabb gondolatokkal is talákozhatnak, megismerhetik Roller Kálmán, kiváló szakember életét. Ez az ösztöndíj a mai hallgatóknak emléket állít az 1956-os forradalom következtében Kanadába kimenekült erdőmérnök hallgatóknak és oktatóiknak".

Bende Attila Tibor: „A főiskola hallgatóinak példás helytállásának ékes példái közül csak néhány: Nemzeti színű szalaggal karjukon felfegyverkezve Sopron utcáin és őrködtek a középületeknél a város polgárságának értékei és nyugalma felett. Segítették a határőség munkáját a határátkelőknél. A forradlami lázban égő egyetemisták november 4-ig ember feletti akarattal és odaadással viseltettek a forradalom ügyéért. Már szinte érezhető volt a győzelem és a szabadság íze, amikor a komunista rezsim híveinek árulása nyomán megérkeztek a szovjet csapatok. A remény szertefoszlani látszott a tankok és a szovjet légierő bombázása nyomán".

Kontor Csilla Judit: „Mikor a szovjet tankok az egyetem előtt voltak, már más lehetőség nem lévén ésszerű lépés volt a határ közelsége miatt Ausztriába menekülni, elkerülve a megtorlást. Roller Kálmán családjával együtt (fiai: Kálmán, Péter, István és Miklós) követte a hallgatóságot több kollégája kíséretében. Legfontosabb érdeme volt, hogy felismerte: nyelvtudás híján a menekülő diákság szétszéledne, elkallódna a nagyvilágban. Célja volt a hallgatóság egyben tartása, és amint mód nyílik rá biztonságban visszatérni Magyarországra".

Virág Máté: „Kanadában is folytatták a Selmeci hagyományok ápolását, végzés után Kanadában éltek, dolgoztak és kutattak a vegzett erdőmérnökök, az összertartás és a Selmeci szellem itt is élt tovább. A rendszerváltás után 1990-ben ünnepélyesen vissafogadták az 1956 november 4.-én emigrált hallgatókat, amit egy emléktábla is őriz az Alma Mater épületében. Roller Kálmánt a British Columbia Egyetemen díszdoktorrá avatták".

Fellai Benedek: „...főleg pénzügyi és politikai okok miatt a diákság 90%-a Roller Kálmánnal értett egyet. Befogadódi leveleket küldtek különböző európai országok vezetőinek. Végül Kanada nyújtott segítő kezet, a miniszterelnökség nyitott volt a magyar emigránsok befogadására".

Götz Sándor Bálint: „ Szabadságharcosaink tehetetlenek volt a tankokkal és páncélozott autókkal felszerelt szovjetek ellen. A soproni egyetemisták ennek ellenére Sopron első védvonalának számító Kópháza-Nagycenk vonalában felsorakoztak és ott várták a szovjetek érkezését. Azonban a fertődi tüzérezredtől kapott tarackokból előzetesen kiszerelték a gyújtószegeket. Ezt előzetesen egy katonatiszt tette meg, ezzel is elkerülve a feleslegessé vált további vérontást."

Az Ösztöndíj Bizottság itt szerené kifejezni köszönetét minden pályázónak akik megnyerték, vagy nem nyerték el az Ösztöndíjat, mindanyian tiszteletre méltó munkájukért a Soproni-Vancouver Alumni történetének a megörökitésebe.

2015-ben csak két adakozója volt az Ösztöndíj Alapnak: Palkovics János és Kósa Zoltán.

A Bizottság szeretni kérni mindazokat akik még nem adtak vagy azokat is akik már adományoztak, hogy ha megvan a lehetőségük, szivesen venné a Bizottság ha továbbra is hozzá

járulnának az Ösztöndíj Alaphoz, annál is inkább mert a Bank kamatok nagyon alacsonyok.

Tisztelettel 'Dr. K.J. Roller Ösztöndíj Bizottság':
Baraksó János, Palkovics János, Józsa László, és Kocsis Tibor.

Levelekből

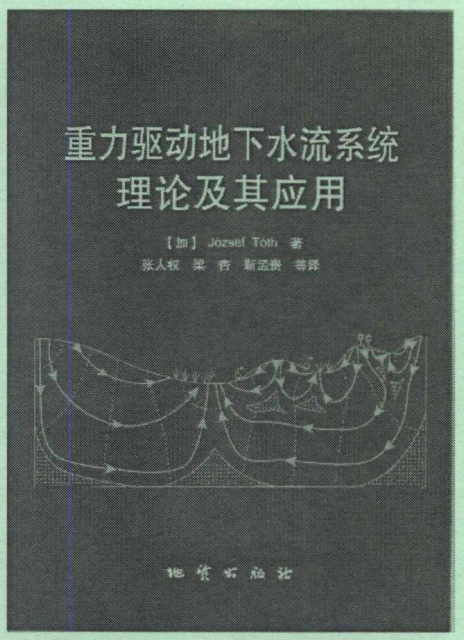

(Lásd volt 1956-os soproni diák, Sopron Alumnus társunk Molnár Erzsébet férje, Tóth József életbeszámolóját a Kapocs 50:22-4 és 51:27-9. A Szerk.))
Kivonat egy e-levélből: "...Az elméletem és annak következményeirõl és alkalmazásáról 2009-ben angolul megjelent **könyvemet** (Gravitational Systems of Groundwater Flow: Theory, Evaluation and Utilization. Cambridge University Press, 2009) **lefordították kínaira** és kiadták azon a nyelven a mult hónapban, 2015 szeptemberben.
A fentiektõl függetlenül nagy örömömre szolgál még hogy szakmai életem egyik legnagyob vágya megvalósuilt: Sikerült a magyar hidrogeológiát a tudomány nemzetközi vérkeringésébe besegíteni. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) vízföldtani csoportja, Dr. Mádl-Szõnyi Judit docens vezetésével ma a világ minden részén ismert (USA, Mexico, Svájc, Hollandia, Australia, Canada, Kína) és együttmûködésre keresett csoport. ...Judit lett az utódom is az 'International Association of Hydrogeologlists'-nak az elméletem továbbfejlesztése céljából felállított bizottságnak ('Regional Groundwater Flow Commission').
Magunkról, sajnos, nem írhatok sok jót. Én még csak megvolnék, süketen és fél szemmel, de Erzsike mind fizikailag mind szellemileg összeomlóban van. Hetente két napot tölt egy felnõttek nappali otthonjában. Mindent megmond az hogy jól érzi magát ott. Ma már csak fõzöget, minden mást nekem kell csinálni. Ahogy egy nagyon jó barátom írta, 68 évesen, halála elõtt: "Jóska komám, az ember vagy fiatalon hal meg vagy megöregszik." Esetünkben az utóbbi történik. József Tóth, Professor Emeritus *(2015 október 23)*

□

Szia László! A Kapocs ma megérkezett. Köszi. Most, hogy az idő ugyancsak eljárt felettünk: nosztalgiázunk. A Powell River-i tartózkodásunk alatt egy Don Smith nevü fiatalember vett néhányunkat a szárnya alá. Ide-oda vitt Farkas Pistával együtt az új Ford kocsijában. Sõt, a tábor udvarán még vezethettük is a járgányt. Ezért aztán elfogott az ihlet megépíteni a Ford makettjét, amikor ez megjelent nem régen a piacon, emlékezvén a régi szép idõkre. Üdv! *(Báthy)* Pista *(Jan 14, 2016)*

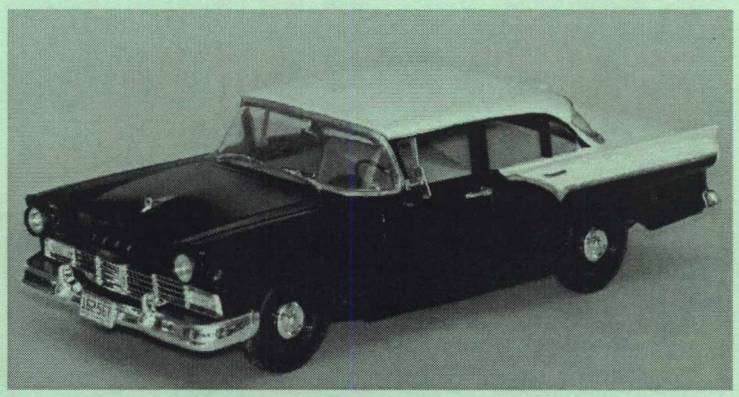

A **Sopron Alumni** azon egyének közössége, akik diákjai vagy oktatói voltak a Soproni Erdõmérnöki Fõiskola 1956-ban Kanadába vándorolt részének, ami mint a University of British Columbia, Faculty of Forestry-Sopron Division mûködött 1957 és 1961 között. Szintén a közösséghez tartoznak azon Sopronban korábban végzett erdõmérnökök, akik szoros kapcsolatot tartanak fenn a csoporttal.

Kapocs - A Sopron Alumni idõszakos közleménye.
Szerkesztõ: Rétfalvi László, [4646-West 5th Ave, Vancouver, BC, V6R 1S8; Tel/Fax: 604-224-3655; (e-mail: llretfalvi@shaw.ca)],
Képszerkesztõ: **vitéz Draskóy György**

SOPRON ALUMNI

Adamovich László
Ambach Mihály 1938-2015
Andódy Edit 1932-1993
André Béla
Apt Kamill
Apt Ödön 1901-1990
Apt Ödön
Bajzák Dénes
Bakó József
Bakonyi Nándor
Bakos Tibor 1935-2010
Balatinecz János
Balpataki György?
Bándi Péter
Barabás József
Baraksó János
Baranyay József 1922-1974
Bátay János?
Báthy István
Bella Imre
Benkő Géza
Benyovits Gyula?
Bezerédi Gyula 1926-2005
Bige Zsolt 1924-2005
Boa Sándor
Boda Zoltán
Bódig József 1934-2007
Bogyai Elemér
Bölecz Béla
Boncz Ernő
Bordulák Zoltán 1936-2010
Borovits Ferenc
Borsos Zoltán 1935-1979
Budai Géza 1930-2003
Csányi Elek 1920-2009
Csapó Imre 1934-2014
Császár Rudolf
Cserjesi Antal 1925-2006
Csima István 1928-2015
Csizmadia Ferenc 1927-2015
Csizmazia József
Csizmazia Tibor 1932-1979
Deminger Károly
Dibúz Jenő 1933-2011
Dibúz (Bruckner) Judit
Dobozy Tamás
Domsa Zoltán
Draskóy György
Farkas István 1937-2000
Farkas Mihály
Fazokas Ferenc
Fekete Róbert
Ferdinánd István
Fodor Gyula 1890-1982
Fodor Gyula
Fodor (Tormássy) Erzsébet
Fónagy Sándor
Frey Otto
Fülöpp Zoltán
Für Károly
Füstös Árpád 1926-2004
Gáspár József
Gerencsér László 1914-1976
Gögös Ferenc 1938-1972
Görgényi Béla
Grátzer Miklós
Grozdits György
Gyöngyösi Sándor
Gyöngyösi (Danczinger) Edit 1936-1989
Háhn Fülöp
Hajdú Csaba
Héder István
Héjja Anna
Héjjas József
Héjjas (Bernsdorfer)Katalin
Herczeg Endre
Hidasi István
Hirczy Béla
Hokhold Ferenc 1923-2015
Homoky István 1929-2013
Horváth Cz.Emil
Horváth István 1934-2010
Horváth Otto 1926-1984
Horváth Sándor 1933-2013
Horváth (Balogh) Izabella
Hudák János 1935-1997
Huszár Károly
Ifjú Géza 1931-2014
Illés István
Jablánczy Sándor 1908-1999
Jagodits (Kundráth) Júlia 1937-1989
Jákóy Endre
Jancsik Károly
Jandó Tibor
Józsa József
Józsa László
Juhász (Gyöngy) Erzsébet
Juhász Gyula 1934-2002
Jutasi Béla 1933-2007
Kafka Péter 1899-†?
Kalmár Lajos
Kercsó (Jagodits) Edit
Kapitány Gyula 1937-2008
Kapuszta József
Kassay Viktor 1933-2005
Kémes József
Kenedi (Király) Ilona
Kerekes József
Kiss-Tóth János 1934-1977
Kiss Gyula
Kiss János
Kiss János
Klíma Imre 1924-2000
Kocsis Tibor
Koczó Mihály
Koller Pál 1894-1972
Koltai István
Komlóssy József
Komondy Gyula 1921-?
Kondor György 1934-2012
Koós Béla
Korán Zoltán
Kornya Lajos 1917-1979
Kósa Zoltán
Kováts István 192?-2010
Kováts (Erdős) Márta 1934-1967
Kováts Miklós
Kozák Antal
Krajczár Ernő
Krétai Ernő 1933-1995
Kurucz Ferenc
Kurucz János
Leskó György
Leskó (Rácz) Anna
Lovrics (Somogyi-Tóth) Eszter 1936-2012
Magasi László
Major Richárd
Markó Imre
Márkus Gábor 1937-199?
Matolcsi Géza.
Medveczky Lajos 1910-1989
Molnár József
Must (Hankovsky) Éva
Nagy Géza 1933-1991
Nagy (Link) Magda 1930-2006
Nagy Mihály
Nagygyőr Sándor
Németh József
Németh Lajos 1931-2011
Németh László
Németh Zoltán †?
Noviczky Zoltán 1936 -1992
Nyers Ferenc
Ocskó István 1933 - 2010
Orlóci László
Orlóci (Mihály) Márta
Orosz Iván 1937- 2009
Oroszlán József †?
Ötvös Imre
Pál László
Pálffy Csaba 1927-1999
Pálka László 1937-1995
Palkovics János
Pandák László
Papp Ferenc 1901-1967
Pászner László
Pataki István 1937-2009
Péch Gyula
Pendl Ferenc 1933-1998
Pénzes László 1927-2010
Ping Ferenc 1922-2014
Pintér László
Poprádi László
Porpáczy Lehel
Prém Béla
Puskás László
Rab Rudolf 1935-2005
Rabóczi László
Ravai János
Rédey József
Rétfalvi László
Réthy Sándor
Rikli Olga
Roller Kálmán 1913-2004
Rónay Sándor
Ronyecz József 1935-1998
Rupf László
Safranyik László
Salamon Marion 1911-1990
Sebestyén László 1923-1995
Selmeczi György
Simon József
Sinka Gyula
Sivák Béla 1935-2005
Skorka Mihály 1935-1992
Soós József 1930-2014
Spándli Imre
Spuriga István 1934-1977
Szablya János 1924-2005
Szabó György
Szabó Tivadar
Szalamin Gábor
Szalkai András
Szalkai (Somogyi) Eszter 1927-2015
Szamosi Gábor
Szántai Ferenc
Szanyi László 1933-2012
Szármes Kornél 1927-2014
Szász István 1933-2013
Szász (Kubinyi) Júlia
Szauer János
Szauer (Szikszai) Klára 1935-1999
Székessy László
Sziklai Oszkár 1924-1998
Szy Ferenc 1923-2014
Takács József
Takaró László
Tamási Miklós 1936-1994
Tarnócai Károly
Tőgel Gyula 1938-2001
Tolnai István
Tóth Endre
Tóth (Molnár) Erzsébet
Tóth Géza
Tóth János 1936-2016
Tóth József 1936– 2015
Tóth Tibor
Tresó Bertalan 1930-2008
Tresó Ferenc 1932-2012
Túrmezei Zoltán
Tuskó Ferenc 1913-1965
Tutunovszky Koszta
Vadai János 1928-2006
Vajas Jenő 1936-2000
Váradi Béla 1932-2003
Váradi (Fejes) Mária 1934-2014
Varga Pál
Vári Miklós
Veres Gábor 1933-2013
Veres Sándor 1927-1998
Vető László
Viszlai (Delkin)Éva
Viszlai János
Vlaszaty Ödön 1937-2012
Weidinger Imre 1934-2013
Witt Lajos 1898-1994
Zoltay Endre 1935-2006

Akik elmentek, de el nem szakadtak,
Kanadában is magyarok maradtak,
Akik meggyőztek egy messzi világot,
De ma sem mások: soproni diákok,
Az ősi otthont, az Akademiát,
Szívből köszöntik: Vivát! Vivát! Vivát!

Vargha Domokos